

ALT OM

2510

FISKE

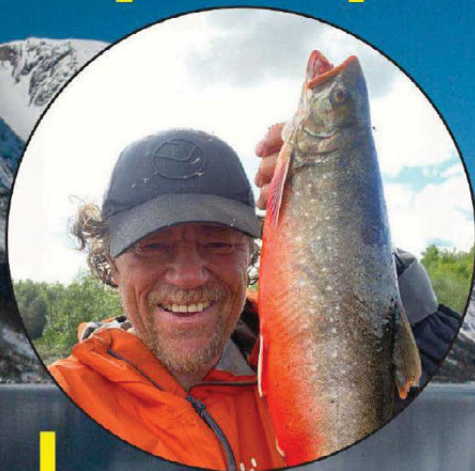
TA
ØRRETN
PÅ ROGN

Nr. 1 og 2 2025 Kr 129

FISKEFEBER – GODT FOR HELSA!

TV-AKTUELL

Lars Monsens røyeknep

Bjørn Mikael Pettersen

**FISKER BARE
STORØRRET**

«Jeg kommer
tilbake i dag,
i morra eller
seinere»

Dag Kjelsaas
gir klar beskjed

**Vannkreftenes
virkning på snøret**

DETTE MÅ DU VITE OM ISFISKE
**VINTERENS
MAGISKE ØRRETJAKT**

BC 0085 001 MANN LIVSSTIL

Lars Nilssen knekker karpekoden

Nytt år – nye muligheter

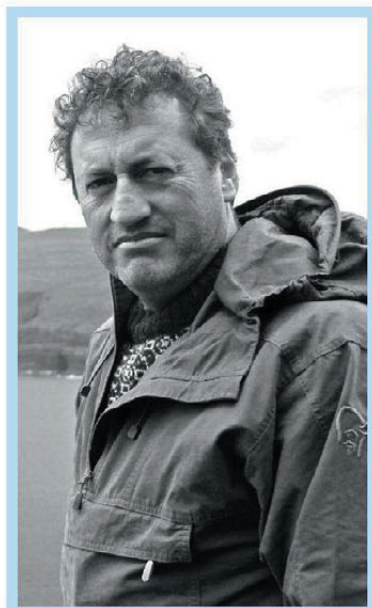
Det er mye pessimisme knyttet til sportsfisket, og vi skal ta utfordringene på alvor. Samtidig er det lov til å oppsøke nye steder hvor eventyret fortsatt venter. Bjørn Mikael Pettersen bor rett ved Oslofjorden, som har vært en katastrofe de siste årene. Men han reiser gjerne i flere dager i ugjestmildt terreng for å finne akkurat det vannet han har hørt så mye bra om.

Et langt liv med fiskestanga har lært ham å hele tiden lete etter det nye vannet og den neste storfangsten. I dette nummeret avslører han at han har gitt fisket sitt nye utfordringer ved å jakte storørreter. – Jeg bruker heller en uke for å få én tokilos ørret, enn å lempe opp et dusin med kilosfisk, skriver han.

Lars Nilssen skriver om karpefiske, et sportsfiske som fascinerer stadig flere. Mens ørreten er den mest utbredte ferskvannsfisken i Norge, er karpe kanskje den som er minst utbredt. Karper ble først satt ut for 300 år siden rundt Oslo, Asker, Tønsberg, Kragerø og Bergen, og regnes som en fremmed art. Men det er goy å fiske den.

Dag Kjelsaas har vært på telttur med Lars Monsen og fisket ut noen av de beste triksene hans for rørefiske i Norges langstrakte land. Monsen blir å se i en ny TV-serie der han viser fram Norges nasjonalparker, og de byr på mange gode fiskevann Monsen har besøkt med fiskestanga. Han røper gjerne noen favoritter, og det er bare å sette dem på ønskelista.

Skitt fiske i 2025.

Innholdsansvarlig Peter Nagy

Peter N.

ALTOM
FISKE

KUNDESERVICE

Telefon: 22 58 55 60

E-post: abo-fiske@egmont.com

Adr.: Alt om Fiske abonnementservice,
Pb. 4980, 0441 OSLO

REDAKSJONEN

Redaktør: Knut Brevik,

knut.brevik@egmont.com

Innholdsansvarlig: Peter Nagy

peter.nagy@egmont.com

Redigerer: Espen Sørby

Art Director: Runhild Elgaaen

Produksjonskoordinator: Ingunn Elise Kristiansen

Ansvarlig redaktør/direktør: Axel Walø

Postadresse: Egmont Publishing

Alt om Fiske, P.b. 4980, Nydalen, 0441 OSLO

Besøksadresse: Nydalsveien 12A, Nydalen, Oslo

Sentralbord: 22 77 20 00

E-post til redaksjonen: fiske@egmont.com

ANNONSER

Ad.venture AS

christian@ad-venture.no

Annonsekoordinator:

Anita Myrvang

Tlf. 941 59 089

anita.myrvang@egmont.com

VIL DU BLI ABONNENT?

Ta kontakt med kundeservice eller gå inn på
www.bladkiosken.no

Abonnementspriser: 1 år ordinært abonnement: kr 699

Gullabonnement: 10 utgaver: 799,-

20 utgaver: 1399,-

Abonnementet løper til det blir oppsagt.

@bladetaltomfiske

bladet_altomfiske

Stoff i bladet kan bare gjengis etter tillatelse fra redaktøren og med kildehenvisning. Alt om Fiske tar intet ansvar for originalbilder/artikler som ikke er bestilt. Utgivelse av stoff i Alt om Fiske skjer bare i henhold til våre generelle vilkår for rettigheter til stoff. Dette gjelder både for stoff som honoreres og for stoff som ikke honoreres. Vi forbeholder oss blant annet retten til å lagre og utgi stoffet i elektronisk form fra vårt redaksjonsarkiv eller andre databaser som vi har avtale med, herunder å utgi stoffet via internett. Innsendere av stoff kan, etter spesiell avtale med oss, i hvert enkelt tilfelle, reservere seg mot at deres stoff distribueres til våre kunder fra det elektroniske arkivet.

ET BLAD FRA

story house
EGMONT

ISSN: 0804-5887

TRYKK:
Egmont
Printing Service

Egmont Publishing er en del av Egmont. Egmont er et av Nordens største mediekonsern med 6300 ansatte og aktivitet i 30 land. Vi er en stiftelse og Egmont Fondet deler årlig ut over 90 millioner kroner til et bedre liv for barn og unge. Vårt motto We bring stories to life – har sterke publisistiske verdier. Vi står bak mer enn 700 magasiner, tegneserier, Klikk.no, TV 2, Nordisk Film, kinodrift, samt flere deløide selskaper.

NÅ
TILBAKE PÅ
LAGER!

«Bibel for dei som skal ta
jegerprøva. Den nye jegerprøveboka
er ei oppleving å bla i!»

Setesdølen

«Er slått til jorden.
Dette er ikke bare ei lærebok.
Verket er et leksikon!»

*Rolf Øvrum, tidligere generalsekretær i Norsk
redaktørforening og redaktør av Jakt*

«Det var godt å få en bok hvor du ikke fant
faktafeil første gang den ble åpna! På under-
tittelen «Alt du trenger for å ta jegerprøven»
kunne dere ha tilføyd «og litt til».

Jens Holm, jegerprøveinstruktør

BESTILL PÅ SMS:

IKKE ABONNENT – PRIS: 398,-

Send *jegerprøve2018* til 2205

FOR ABONNENTER PÅ JAKT OG VILLMARKSLIV – PRIS: 298,-

Send *jegerprøveabo* til 2205

ØRRET/RØYE

- 22** Roar lurar ørreten på isen
- 36** Kikkfiske med ost på kroken
- 42** Ta ørreten på rogn
- 50** Mormyshka – moro hele året
- 56** På sykkel til røye-paradis
- 76** Med sluk på røyevarpet
- 92** Jakten på storørret
- 100** Stangbøy etter isgang

SJØØRRET

- 30** Fiskelykke fra bellyboat

PREDATOR

- 12** I Simens karperike

REPORTASJE

- 18** Lars Monsen knekker røyekoden
- 64** Martin Falklinds fiskerike
- 70** Det store bettmysteriet
- 82** Vannkreftenes virkning på snøret
- 88** Dag Kjelsaas tar tida tilbake
- 98** Når du går gjennom isen

FAST STOFF

- 2** Leder og kolofon
- 6** Nyheter og utstyr
- 28** Runar prater flue
- 48** Blinkskudd
- 62** Mat fra sjø og innsjø
- 106** Siste kastet

12 Møt karpekongen

56 Med sykkel til røye-vannet

22 Ta ørreten på isen

50 Godbiten mormyshka

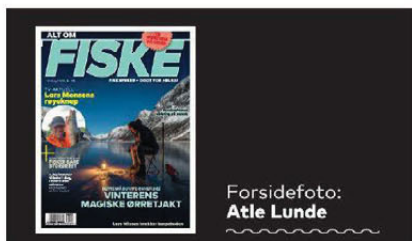
18 TV-aktuelle Lars Monsen

30 Sjørret fra bellyboat

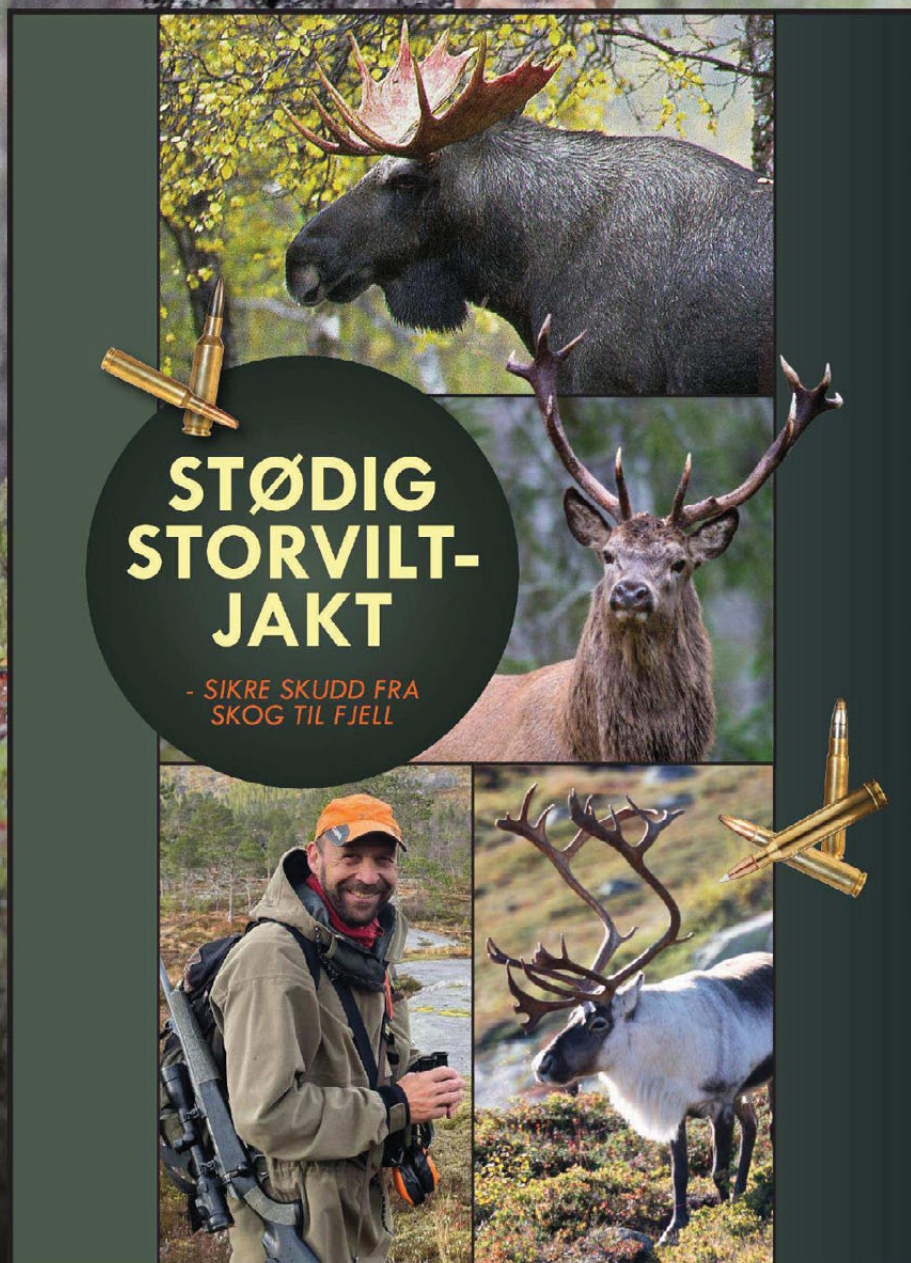

76 Fant røyevarpet!

Forsidefoto:
Atle Lunde

STØDIG STORVILTJAKT I SALG NÅ

SLIK BESTILLER
DU BOKEN
PÅ SMS

SEND
SMS-KODE:

STOR24
TIL 2205

PRIS:
398 KR

SMS-BESTILLING VIL BELØPET BELASTES DIN MOBILTELEFONREGNING
OG DET KOMMER INGEN ANDRE KOSTNADER VED KJØPET

Veil. pris:
749,-

Gøy på isen

Med pakken «13 Fishing Thermo Ice Combo» (pluss et isbør og varme klær) er du klar for isfiske. Stanga er lett og følsom med stangemner av solid glassfiber som tåler en støyt. Den myke tuppen gjør at du ser at det er napp med en gang. Snella er lett og med to kulelagre får du en kontant antireversering. Aluminiumsspølen tåler røffe forhold og gir snella lang levetid.

Leverandør: Rapala VMC
www.rapalavmc.no

Veil. pris
fra: 339,-

RIMELIGERE KOMBO

Det er så mye fiskeutstyr at du finner noe uansett hvor mye eller lite penger du vil bruke. Skal du bare fiske på isen et par ganger i vinter, kan et rimeligere sett være løsningen.

Team Daiwa Ice og Q Ice er to serier med ferdige komboer for isfiske, en med stang i karbon (459 kr), samt en rimeligere serie i glassfiber (339 kr).

Snella er av enkel type med 1:1 utveksling med venstresveiv og brems på motsatt side. Stikkene leveres i tre lengder og fire aksjoner, fra medium til heavy.

Leverandør: Daiwa

Rekordår for hunderørreten

Morten Kraabøl

Aldri har flere svømt opp laksetrappa i løpet av et år.

Mjøsørreten som gyter oppstrøms Hunderfossen i Gudbrandsdalslågen, svømmer opp fisketrappa i demningen og gjennom et kammer den registreres med videokamera. I år var den netto oppgangen av ørreter større enn 45 cm – tilsvarende en ørret på ca. en kilo – på hele 1626 individer.

I fjor var det tilsvarende tallet 1502 fisk, noe som var en rekordøkning med hele 40 prosent, så årets rekordstore oppgang er bare marginalt større enn fjorårets rekord, likevel er rekorden formidabel. Årets største hunderørret gikk gjennom trappa 16. august. Den var 108 cm lang, hvilket betyr en vekt godt over 10 kilo, skriver Lars & Lars på bloggen med samme navn.

Jon Museth, Kim Magnus Bærum og Knut Andreas Eikland er forskere ved Norsk institutt for naturforskning (NINA), og de har sett nærmere på årsaken til

oppgangen. De mener at tiltakene som er gjennomført ved Hunderfossen har hatt positiv effekt, men at tallene ikke ene og alene kan forklares med disse tiltakene. De peker på at hunderørretens ve og vel også er påvirket av forholdene i både Gudbrandsdalslågen (Lågen) og Mjøsa.

Stor oppgang i trappa gjenspeiler at det er bra med gytefisk, men oppgangen i trappa avhenger også av vannføringen i Lågen og andre forhold. De vet ikke med sikkerhet om det er antall gytefisk eller mangel på skjul for avkommet som er flaskehalsen for ørretproduksjonen oppstrøms Hunderfossen, men at det uansett er positivt at gytefisk som ønsker å passere dammen, faktisk lykkes.

En mer effektiv fisketrapp har bidratt til å redusere antallet ørret som tvinges til å gyte på den begrensede strekningen med minstevannføring nedstrøms dammen.

Lander der du vil

Berkley Dex Thumper har vist seg å være effektiv til ørretfiske og denne flytende wobbleren lever opp til navnet sitt. Thump betyr å lande med tyngde og takket være vektloddet i Dex Thumper, er den lett kastet og lander tungt akkurat der du vil. Den lubne fasongen og vektloddet gir den en aggressiv gange i vannet og du kan virkelig føle bevegelsene i stangtuppen. Fisk den med normal innsveiving eller med spin stopp. Wobbleren finnes i åtte lekke farger og tre størrelser.

Leverandør: Berkley

Veil. pris:
169,-

Veil. pris
fra: 89,-

Klassiker i nye farger

Spesial Classic i sølv med røde prikker var den første sluken Bjarne Zachariassen, mannen bak Sølvkroken, laget helt tilbake i 1930 og den har vært uforandret siden da. Men det kommer da nye farger, i år blant annet disse to flake-variantene med UV-lakk som vil fungere til alt ferskvannsfiske. Leveres i 4, 7, 10, 12 og 18 gram.

Leverandør: Sølvkroken

Veil. pris:
999,-

KLAR TIL BRUK

Noen synes det er helt knall å få en haspelsnelle med ferdig påspolet line. Det har haspelsnellen Abu Garcia Max X, en superline, til og med. Max står for Maximum Performance. Snellen har grafitt ramme, fire kulelagre, ett rullelager og spole i aluminium. Sveiven er i aluminium med soft touch håndtak. Du får den i fire størrelser, fra lettere ørretfiske til kraftigere sjø- og gjeddefiske.

Leverandør: Abu Garcia

Illustrasjonsfoto: Getty Images

Ulovlig garnfiske

Tre ulovlige garn fulle av fisk fikk jeger- og fiskerforeningen til å rase. I et av dem var det en solid ørret full av rogn.

Hendelsen fant sted i Heiavannet i Fetsund. I det første garnet fant de 13–14 gjedder og to-tre mort. I et av de andre garnene var det en solid ørret full av rogn. Alle fiskene måtte avlives.

– Vi prøver å opparbeide en ørrestamme i vannet. Vi har satt ut fisk og brukt mye tid. Da skal ikke fisken fanges i garn, uttalte styremedlem Magnus Foss i Fet jeger- og fiskerforening til Romerikes Blad.

Det var en ivrig fisker som fant garnene og varslet fiskeforeningen. Totalt ble det funnet mellom 25 og 30 gjedder. I det første garnet

hadde også en and satt seg fast. Den fikk de løsnet og sluppet fri.

Foss er krystallklar på at garnene som ble funnet mandag er ulovlige, og det er dessverre ikke første gang det er gjort slike funn i Heiavannet.

– Det er ikke lov å fiske med garn i våre vann. Det står klart og tydelig at det skal fiskes med håndholdt redskap. I tillegg er det ikke lov å ta opp mer enn tre fisk per dag. Da sier det seg selv at garnfiske er ulovlig, sier han.

OPPGRADERT LEGENDE

Rapala Floater Elite 85 er en nye versjon av legenden Original Floater og kaster nå lenger og mer presist, har sterkere og mer holdbar gjennomgående wire konstruksjon og en moderne finish med fargemønstre som kombinerer metallisk overflate og HD-print. Floater Elite beveger seg i vannet som en skadet byttefisk og er designet for kasting og trolling i ferskvann, både ved sakte og rask innsveiving. Den har en svært responsiv bevegelse også ved lave hastigheter. De flate sidene på hodet gir en intens lysrefleks som fisken ikke kan motstå.

Leverandør: Rapala VMC
www.rapalavmc.no

Veil. pris:
239,-

Veil. pris:
84,-

Nordlys til laksen

Møresilda Nordlys ser nesten magisk ut og så er da også mønsteret inspirert av nordlyset og stjernehimmelen. Glitteret fra stjernen glitrer i vannet og gjør kanskje laksen nysgjerrig? Fås i flere farger, kald rød/sølv tenkt til fiske i kveldslyset utover sommeren. Fisk den rykkvis inn med lange pauser med bunnkontakt.

Leverandør: Remen Slukfabrikk

Veil. pris:
899,-

ORDEN I SAKENE

Skal du på tur med masse utstyr er det greit med system i rotet. Denne stablekassen heter Sportman's trunk, laget med et spor slik at du kan stable flere av dem oppå hverandre uten at stabelen ramler. Perfekt for orden i fiskeutstyret lover produsenten. Bok-sene tåler litt juling og all slags vær og uvær. Finnes i seks farger og tre størrelser fra 61 x 38 x 33 centimeter og rommer ca 53 liter.

Leverandør: Plano

Pukkellaks-rekord

I 2023 kom det nesten tre ganger så mye pukkellaks til norske elver og langs kysten som i eksplosjonsåret 2021.

Akkurat i det vi sier takk og farvel til 2024 kommer Norsk institutt for naturforskning (NINA) med tallene for innvandringen av pukkellaks i 2023.

– Hele 579 794 pukkellaks ble registrert i norske elver og kystområder i 2023. Til sammenligning var det bare 12 000 i 2017, forteller Henrik H. Berntsen, forsker i NINA. Pukkellaksen har en toårig livssyklus hvor både hanner og hunner dør etter gyting. De tilbringer litt over ett år i havet før den i løpet av sin andre sommer returnerer til ferskvann for å gyte. Fisk som gyter i oddetallsår får dermed avkom som også gyter i oddetallsår. 2017 var første gang den fremmede arten inntok norske elver i stort omfang.

97 prosent av pukkellaksen i elver ble

registrert i Finnmark, med hovedvekt i elvene mellom Varangerhalvøya og Nordkapp. Majoriteten av pukkellaksen i denne regionen ble registrert i Tanavassdraget, hvor det ble fanget eller observert over 180 000 fisk, altså mer enn hver tredje pukkellaks som ble registrert i Norge i 2023.

Det ble fisket ut pukkellaks i 96 elver. I 51 elver ble det benyttet fiskefeller, mens det ble fisket med garn i 48 og not i 21 elver. Av pukkellaksen som ble fanget i 2023, ble 250 083 fanget i rettet uttaksfiske i elv, 18 554 i sportsfiske i elv, 98 027 ble fanget i sjølaksefiske (kilenotfiske) og 82 ble fanget i sportsfiske i sjøen. I tillegg ble 212 826 pukkellaks registrert på drivtelling eller kamera-/sonarovervåking i elver og ikke tatt ut og avlivet, skriver NINA.

Spoling blir en lek

Med det smarte hjelpemiddelet Rapala SmartHub Line Spooler blir det en lek å spole opp ny sene på snella di. SmartHub er laget for både baitcasting- og haspelsneller, tilpasset Sufix spoler opp til 300 meter, og den har både innebygd snørekutter og snøreholder. Skru den opp på veggen i verkstedbua og sveiv i vei. Veil. pris: 399 kroner.

Leverandør: Rapala VMC
www.rapalavmc.no

Veil. pris:
399,-

Veil. pris:
1899,-

Stang for sjørreten

Reficio-serien er designet i samarbeid med noen av Norges beste sjørretfiskere for fiske etter sjørret langs norskekysten. Stengene er sterke og følsomme og utstyrt med topp komponenter. Reficio kommer i tre utgaver, to kastestenger som dekker store områder, samt Float-stanga til bombarda og meitefiske. Alle modellene er bygget på en karbonblanks med FUJIs Alconite-ringer og leveres i tube for trygg transport mellom fiskeplassene.

Leverandør: Sølvkroken

Veil. pris
fra: 1499,-

SUPERDUPER

Abu Garcia Superior haspel heter den og Superior står rett og slett for super ytelse. Haspelsnella veier lite og har en jevn mekanikk for lange fiskedager. Snellen har ni kulelagre og ett rullelager samt karbonsveiv. Finnes i fem størrelser, tre av dem med høyere utveksling, som passer perfekt til sjørretfiske.

Leverandør: Abu Garcia

Mer lakselus i nord

Økt produksjonsvolum og høy temperatur ga mer lakselus i nord. Det rammet sjørreten og sjørøya mer enn villaksen.

Chris Appleby

Tre av de nordligste produksjonsområdene endret i 2024 status fra lav til moderat risiko for at lakselus har negativ påvirkning på villaks. Den kraftigste økningen i lakselus kom imidlertid etter at de fleste laksesmoltene hadde svømt ut av fjordsystemene, dermed var det sjørret og sjørøye som hadde størst risiko for å bli påvirket. Det er dødelighet på villaks som er avgjørende for risikovurderingen, så den økte risikoen på sjørret og -røye har dermed ikke spilt inn på vurderingene.

Kombinert med at sjøtemperaturen var relativt høy, ble det rapportert om mye lus på oppdrettsfisker i år.

– Den store økningen vi så på slutten av

sommeren skyldes trolig de uvanlig høye temperaturene i dette området. Lakselusa sin livssyklus er nær knyttet til temperatur, og varmere sjø gir lusa bedre levevilkår, sier havforsker Anne Sandvik på hjemmesiden til Havforskningsinstituttet (HI).

Konsekvensen er at det har blitt produsert store mengder luselarver i oppdrettsanleggene, som igjen da førte til økt risiko for negativ effekt på vill laksefisk. Den kraftige økningen i produksjon og spredning av lakselus i nord overvåket ved hjelp av modeller.

– Kombinasjonen av ukentlig innrapportering fra oppdretterne, feltarbeid og modeller gjør at vi hele tiden har oversikt over luse-situasjonen, sier hun.

Limited Edition

Jeg liker uttrykket «Limited Edition», altså at noe er laget i begrenset antall. Løp og kjøp før det blir utsolgt, med andre ord. Savage Gear Loose Scale er en slik sluk og nå til salgs i fantastisk fine og unike farger og UV-hoggpunkter med en realistisk skjelleffekt. UV-teknologien skaper en uregelmessige og svært naturlig «flash» med lysrefleksjoner som sjørreten ikke kan motstå. Hver sluk er håndmalt og skjellene legges til for hånd, noe som gjør hver sluk unik. Kommer i fire varianter fra Savage Gear, LT Seeker, LT Zerling, LT Sandeel, disse er gjennomløps sluker, og Seeker ISP som er rigget som en vanlig sluk.

Leverandør: Savage Gear

Veil. pris
fra: 89,-

Veil. pris
fra: 2999,-

Skikkelig beist

Stanga altså. Beast Pro er nemlig stanga for deg som jakter stor-gjedda. Stanga er solid, sterk, rask og med skikkelig rygggrad. Likevel er den nesten 20 prosent lettere enn forgjengeren. Et bedre stangemne har gitt mer styrke og økt hastighet på stanga. Stanga finnes i en rekke utgaver for ulike teknikker, og du får Beast både som haspel- og multistellestang.

Leverandør: Abu Garcia

Veil. pris
fra: 99,-

NATURTRO BYTTEFISK

Moderne teknologi har gjort fiske-agnet enda mer attraktivt for byttet. Savage Gear 3D Whitefish Shad er basert på skanningen av en sik, og det myke PVC-materialet har gitt den et naturtro utseende. Legg til den brede halen og du får en rullende gange og kraftige halebevegelser. Shaden har også en gassringle i halen pluss at den avgir duft, to faktorer som ytterligere vekker byttets oppmerksomhet. Shaden kommer i en rekke farger og seks størrelser.

Leverandør: Savage Gear

Emma Bäcker Håkensen

Gjedda er borte

I Gillsvann i Kristiansand er gjedda en uønsket art og de nyeste prøvene av vannet viser ingen spor av gjedde.

For tre år siden ble Gillsvann behandlet med plantegiften rotenon. Gjedda hører ikke hjemme i vannet, men statsforvalteren mente at det også var en risiko for at den ville vandre ut av vannet og over Topdalsfjorden til Tovdalselva som er lakseførende. Det ville fått store konsekvenser for de andre artene som holder til der. Alt tyder imidlertid på at rotenonbehandlingen var vellykket.

Riktignok er det tatt en enkelt gjedde i vannet etter rotenonbehandlingen, men DNA-undersøkelser viste at den opprin-

nelig kom fra et annet vann og hvordan den havnet i Gillsvannet forblir troligvis et uløst mysterium. Alt tyder på at denne gjestevisitten ble et engangstilfelle.

Høsten 2024 tok Silje Halvorsen, som er universitetslektor ved Universitet i Agder, 14 vannprøver som ble DNA-testet, og ingen viste spor av gjedde i Gillsvannet. Samtidig viste testene at andre arter hadde returnert til vannet. Tilsvarende tester gjort et år tidligere viste samme positive resultat, skriver Avisen Kristiansand.

Frister med kroppsspråket

Nye VMC Tungsten Roach Jig er en mini jig/mormyshka med Marabou fjær som skaper fristende bevegelser og etterligner naturlige bytter. Med tungsten får du små agn med høy vekt, som kan presentere på dypt vann. Kroken har 90 graders vinkel slik at agnet presenteres naturtro og fullstendig balansert i vannet. Fisk den alene, under en pimpel, eller under en røyeblink på jakt etter storøya.

Leverandør: Rapala VMC
www.rapalavmc.no

Veil. pris
fra: 119,-

Veil. pris
fra: 3799,-

Følsom stang

Penn Carnage Viking er en stangserie hvor kvalitet, følsomhet og levetid er satt i høysetet. Stengene er spesiallaget for norsk havfiske og alle har en overfølsom klinge med ekstrem styrke. Andre detaljer er saltvannsbestandige Fuji SIC stangringer, Fuji DPS snellefeste og EVA håndtak for solid grep. Serien er også testet av de beste guidene i Skandinavia etter stor torsk, sei, og selvfølgelig kveite fra båt.

Leverandør: Penn

Veil. pris
fra: 299,-

KLISS LIK SILDA

Savage Gear 4d Herring Big Shad er en imitasjon av den atlantiske silda, en av de viktigste byttefiskene for stortorsk, sei og kveite. Den skal forestille en sild på flukt og har en livlig gange ved jevn innsveiving, men også når den synker. Den er perfekt til både pilking og dorging. Kommer i tre størrelser og åtte nye farger.

Leverandør: Savage Gear

Lars H. Krempig

Står opp for kveita

Ulf Tore Johansen, parlamentarisk nestleder for Nordkalott-folkets sametingsgruppe, tar et knallhardt oppgjør med at det er gitt tillatelse til utstrakt kommersielt kveitefiske i vakre Porsangerfjorden (bildet).

Johansen hevder at dette fisket tømmer fjorden for kveite, noe som rammer sjøsamene og den øvrige lokalbefolkningen, og aller mest, den sårbare kveitebestanden.

«De rike marine ressursene var fra gammelt av grunnlaget for den samiske bosetningen langs kysten. Kveitebestanden i Porsangerfjorden har de siste årene bidratt til inntekt for lokale sjarkfiskere, trivsel og matauk for den øvrige befolkningen.» skriver Johansen i et leserinnlegg i avisen Nordlys.

Han frykter at den økologiske katastrofen fra 60- og 70-tallet igjen vil ramme kveitebestanden og etterlyser mer handling fra Sametinget, som ifølge Johansen ikke har gjort nok for å sikre at fisketradisjonene til sjøsamene blir vernet om framfor å bli ofret til fordel for kortsiktig gevinst som fordeles på få hender. Johansen etterlyser at sametingsflertallet tar ansvar for å sikre en bærekraftig forvaltning av Porsangerfjorden og andre viktige fiskeområder.

Veil. pris
fra: 1199,-

Lander storfisken

Haspelsnella Fjord snelle SK er laget for saltvannsfiske langs kysten og snella er rustet for å takle rufsete norsk klima. Den kommer i to størrelser, 5000 og 7000, som gir henholdsvis 15 og 20 kilos bremskraft. Da lander du selv de største fangstene. Snella har solid kropp, rotor og snelle av aluminium, forseglet bremsesystem og 4+1 rustfrie kulelager. Kraftig sveiv i aluminium og T-håndtak i gummi gir kraft og sveivekomfort. Tips: Skyll snella godt i rennende vann etter bruk i saltvann.

Leverandør: Sølvkroken

For
en fangst!

Norgesrekordfisken: Gresskarpa på 15,6 kilo dukket plutselig opp som fra ingensteds og tok flua til Simen uten å nøle – etter at han hadde jaktet på den i to år.

Konge i eget KARPERIKE

For ti år siden fikk Simen Blix Aaserud leid fiskeretten i to forhenværende isdammer. Her har han skapt sitt eget rike.

Tekst:
Lars Nilssen

For 30 år siden ble BBC-serien «A Passion for Angling» vist på NRK. I seks episoder fulgte vi de to lidenskapelige engelske fiskerne Bob James and Chris Yates. Serien var et kvantesprang i formidling av fiskeopplevelser, og det var særlig episoden hvor de to karene jaktet karper som gjorde dypt inntrykk på flere av oss som fulgte dem hver uke.

Første gangen jeg besøkte Simen Blix Aaserud i hans lille fiskerike ved Nærnes i Asker, fikk jeg umiddelbart assosiasjoner til karpeepisoden med Yates og James. Jeg hadde aldri vært i nærheten av et karpevann, og min eneste referanse til arten og hvordan den skulle fiskes var de to britene. Med en idé om at karpe er den lureste blant ferskvannsfiskene og at det kreves erfaring, kløkt og tålmodighet for å fange en, inntok jeg automatisk kikkerrollen. Jeg anså min sjanse til å komme i nærkontakt med denne mystiske rare fisken som minimal.

Men da Simen fortalte om hvordan han hadde lært sine kjære karper til å vake på tørre store fluer, som var imitasjoner av det de spiste, våknet fangstgenet i meg. Timen etter ankomst var jeg i posisjon med fluestang i hånda, Simens hundekjeks flytende 7–8 meter fra bredden og en gigantisk håv lett tilgjengelig. Dammene på Nærnes huser noen alvorlig store eksemplarer. Overlister du

en, gjelder det å være forberedt. Det har Simen smertelig fått erfare mer enn en gang.

FRA ISDAMMER TIL FISKEDAMMER

De to dammene der Simen har tilbrakt det meste av sin fisketid de siste ti årene er 22 og 11 dekar store. Med sin beliggenhet nede i en frodig bekkedal bare noen hundre meter fra sjøen, har de et tropisk preg over seg. De ble anlagt i 1895 for å produsere is, som ble eksportert til Europa for å holde matvarer i butikker og kjøkken kjølige.

På slutten av 1800-tallet var norsk naturis i ferd med å bli en av Norges viktigste eksportartikler, og på Nærnes ble tigersvansene lagt på hylla så sent som i 1960. Etter dette lå dammene brakk fram til slutten 1970-tallet. Da begynte karpeforeningen NCS (Norwegian Carp Society) å fiske der. Da som nå fantes det karpe, og eldre lokale beboere forteller at den har vært der så lenge de kan huske.

FRA ØRRET TIL KARPE

Simen stiftet bekjentskap med det norske meitemiljøet for mer enn 20 år siden. Like etter årtusenskiftet var Ulsrudvannet ved Bøler (sammen med Damtjern på Liertoppen) den eneste offisielle karpespotten i Oslo-området. Arten ble satt ut der i 1990 og OFA

TV-legender: Her er de lidenskapelige fiskerne Bob James og Chris Yates sammen med produsenten Hugh Miles. TV-serien «A Passion for Angling» kan fortsatt kjøpes på DVD!

Myte om karp

Påfallende mange karpefiskere legitimerer artens norske eksistens ved å hevde at karper ble brukt for å holde isdammene rene for rusk og rask. Meg bekjent finnes det imidlertid ikke dokumentasjon for påstanden.

Du store kineser:
Gresskarpe er en kinesisk art som er satt ut blant annet i USA for å hindre begroing av vannplanter. I Norge er den sjelden. 15,6 kilo er eksepsjonelt stort!

Den aller største karp

«Etter oppdagelsen jaktet han gresskarpen til alle døgnetts tider

Mange varianter: Skjellkarpe har hele kroppen dekket av store likeartede skjell og er mest utbredt her i landet. Lærkarpe er uten skjell. Speilkarpe (bildet) har noen rader store uregelmessige skjell, mens radkarpe har en skjellrekke over sidelinjen.

(Oslomarkas Fiskeadministrasjon) var med å markedsføre tjernet som karpefiskevann.

Fiskene vokste fort og antok rekordstore størrelser før årtusenskiftet, og breddene ved Ulsrud ble som en magnet på et ungt urbant undergrunnsmiljø med et fiskefokus så spisset og nerdete at selv de ivrigste fluefiskerne ikke kunne måle seg. Her var det ofte (tung) musikk til fisket. Det ble drukket øl like gjerne som kaffe. Tatoveringer var mer vanlig enn vadebukser, meitemark var byttet ut med boilis og røyken fra rullingsene luktet ofte mer enn tobakk.

For Simen var det befriende å treffe petri brødre med en fiskeiver som overgikk det meste. Før han begynte å fiske karpe på Ulsrud, hadde han stort

sett fisket ørret alene i småtjernene i Østmarka. Det var en voldsom kontrast herfra til sittestolfiske i dager og døgn. Heller enn å liste seg på på å heve langs myrkanter og stadig skifte sted og taktikk i jakten på skogsørret, handler karpefisket i stor grad om hvor mye tid du har til rådighet eller er villig til å investere.

Blant karpefiskere snakker vi livsstil, ikke bare en lidenskapelig hobby. Dette passet Simen som hånd i hanske. Han har alltid følt seg på siden av det velorganiserte og strukturerte A4-samfunnet, og som fisker gir han gjerne alt.

HANS EGET RIKE

Det moderne meitefiskemiljøet rundt Ulsrudvannet virket sært og mystisk for

utenforstående, men var du innenfor var virkeligheten en annen. Som i andre gjenger med tette skott til omverdenen, fantes det interne tips og info, og slik ble det til at Simen begynte å fiske i dammene på Nærnes.

Her hadde en gjeng karpeentusiaster leid fiskeretten. Det var mulig å kjøpe kort, og det tok ikke lang tid før han dyppet snøret sitt i «den hemmelige spotten». En ettermiddag i 2013 kom han i prat med grunneieren. Dammenes popularitet var dalende. Det var færre som fisket her, leiekontrakten var gått ut, og de som hadde skrevet kontrakt hadde verken gitt lyd fra seg eller vist interesse på lang tid.

Noen ganger i livet dukker det opp situasjoner eller man får et tilbud som kan

få avgjørende betydning for ditt videre liv. Du kan neglisjere eller gripe sjansen. Simen valgte det siste. Da tilbudet om å leie dammene kom som lyn fra klar himmel, valgte Simen å slå til. Det har endret fiskelivet hans – og dermed store deler av hele tilværelsen.

FEM DAGERS INTENS JAKT

Da han tok over dammene for 11 år siden, visste han bare en brøkdel av det han vet i dag – om bestandens sammensetning og hvor store individer det faktisk finnes der nede under vannliljene. Overraskelsene har vært mange, men den heftigste viste seg for to år siden. Da han en dag føret opp en vik i den nedre dammen, begynte en av

Isskjærer ved Bårdsrudtjernet 1905: Isskjæringen skapte mange arbeidsplasser. Sesongarbeidere fra hele landet ble hyret inn for å svinge tigersvansen, som sagene ble kalt.

Nydammene med Adam Baarsrud: Bare i Asker ble det anlagt flere enn 20 dammer som produserte naturis. Nydammene på Nærnes var i drift fra 1895 til 1960.

Iskald suksess

Før kjøleskapet og fryseboksens tid oppsto det en iskald storindustri i Norge. I flere tiår ble det produsert og fraktet naturis til en rekke europeiske land. I «Norges offisielle statistikk for 1898» er den samlede eksportverdien for handel med alle mineraler og råstoffer 7 055 400 kroner. Av dette utgjør is alene 4 706 000 kroner – mer enn 2/3 av totalen og tilsvarende en halv milliard i dagens kroner. I toppåret 1898 fraktet 1700 skip til sammen 1,6 millioner kubikkmeter is fra Norge og ut i Europa. Store deler av produksjonen foregikk i menneskeskapte isdammer.

Suksess: Karpefiskekursene
Simen arrangerer for barn og
unge gir oftere fangst enn
det mange hadde trodd før
han satte i gang med virk-
somheten.

Privat

tømmerstokkene på bunnen å bevege seg. Snart materialiserte det seg en fisk så stor og annerledes at den ble en besettelse.

Da han studerte den nærmere, viste det seg at det var ei gresskarpe, en karpevariant han aldri hadde sett her tidligere. Etter oppdagelsen jaktet han den til alle døgnets tider, men helst når han kunne se hvordan den reagerte på agnet han presenterte. Som oftest var responsen lik null, uavhengig av agnets smak, form og mengde.

Ved to anledninger fikk han krocket den. Begge gangene var den på i noen sekunder før den forsvant, men så – etter fem dagers intens jakt, skjedde det. Det var i begynnelsen av mai i år. Simen var i ferd med å gi seg for dagen, erkjenne at hjemmelaget tok nok en seier, pakke sakene og kjøre kompis

Larry til Gardermoen, da den store gresskarpa plutselig kom sigende mot ham som fra intet.

NORGESREKORDFISKEN

Fristelsen til å presentere flua med det

Simen Blix

Hundekjeks-
flua: Simen
har skapt et
spektakulært
tørrfluefiske.
Flytende hunde-
kjeks og mais-
kornimitasjoner
får karpene opp
i overflaten, og
de tar tørt med
et påfølgende
snellehyl du må i
lakseelvene for å
høre maken til.

samme kunne ha ødelagt muligheten. Simen holdt igjen, stolte på at kjempen holdt kursen et par meter til før han la kastet. Så skjedde det – uten å nøle kom fisken rett på den lille kreasjonen som fløt i overflaten. Nylig sprayet med et lukkestoff med hemmelige ingredienser visste Simen at kjempen var på sporet av godbiten, men da han så den gape over den med den største selvfølge bare noen meter framfor seg, trodde han knapt sine egne øyne.

Tiden sto like stille som han hadde gjort i timevis – før det hele braket løs i en ellevill fight. Et kvarter senere kunne Simen titulere seg som norgesrekordinnehaver. Gresskarpe på 15,4 kilo toppet alle offisielle rekordtall. Men titler og rekorder er ikke Simens greie. Dessuten er han heller ikke sikker på at det er den største. De dyktigste og ivrigste specimenfiskerne har lært seg å holde fullstendig kjeft. Facebook og Instagram avslører en godspott på no time. Ønsker du å ha paradiset for deg selv, er stumhet det eneste bærekraftige.

GUIDING OG KURS

At dammene på Nærnes huser store karper er ingen hemmelighet. Simen har heller ikke gjort noe for å holde det skjult. Han har heller valgt å bruke muligheten han har som forvalter av fisket til å rekruttere nye karpefiskere. Han tilbyr guidete turer, og karpefiskekursene han arrangerer for barn og unge er blitt mer populære enn han hadde drømt om.

Ved å bruke dammene til å spre fiskeglede og vise lokalmiljøet at de fortsatt har sin verdi, håper han også å unngå at myndighetenes ønske om rotenonbehandling blir realisert. For tre år siden vedtok regjeringen en handlingsplan mot fremmede arter. Karpe, suter og solabbor inngår i kategorien, og da alle disse svømmer rundt på Nærnes, har rotenonspøkelset hengt over området som en tung sky.

FLUEFISKE

Føring er en selvfølge i moderne meite. Men å bruke før som flyter slik at fiskene kommer opp i overflaten og dermed er lettere å lure på fluer bundet for formålet, er langt fra vanlig. Bare en lidenskapelig fluefisker kan finne på noe sånt. Så der står jeg – med snøret ute på 20. minuttet og ei flue i enden som ligner en hundekjeks.

Rundt den kruser det store fisker.

Skeptiske, ja visst, men Simen forsikrer meg om at før eller siden vil en av dem ta.

Å få min første karpe på tørrflue var mer som «a walk in the park» enn en akrobatisk jakt å la det de to engelskmennene bedrev i «A Passion for Angling». De brukte alskens triks og fanteri for å overliste det de omtalte som verdens lureste og vanskeligste fisk.

Simen har utviklet en enklere fangstmetode, en teknikk som virker selv på

de lureste (eller kanskje er de ikke er så smarte allikevel?). I grenselandet mellom moderne meite og klassisk tørrfluefiske har Simen etablert sitt eget fiskeri og sin egen business. En bærekraftig og framtidsrettet sådan, som forhåpentligvis får leve videre og ikke blir ødelagt av noen mektige artsfanatikere som er villige til å gå over en uendelig mengde fiskelik for å få Norge rent for fremmede arter.

fiske@egmont.com

Raringer: Rare store fisker som kan bli 40 år gamle. Karpefiskere liker å hevde at karpene er mer intelligente enn andre arter.

Privat

Skikkelig sværing: Simen med en av de grovere eksemplarene som svømmer i dammene hans. Den offisielle norgesrekorden på karpe er 13,6 kilo. Den ble tatt i Ulsrudvannet i 2014.

Privat

Karper

Karpene (*Cyprinus carpio*) kommer opprinnelig fra Asia, men allerede i middelalderen var den spredd over store deler av verden. I begynnelsen var mataspektet viktigst.

Karpene kan bli store og gamle (Det finnes individer som biker 65 år). Seiglivet som de er kan de klare seg i oksygenfattige omgivelser hvor andre arter går til grunne. Å ha et knippe karper beitende i en dam i nærheten av klosteret eller innenfor bymurene var smart med tanke på uår eller sviktende mattilgang.

Det er uklart om katolske munkene hadde med seg karper til Norge på 1500-tallet. Det foreligger ingen dokumentasjon på dette. Den første beviselige innførselen av arten er fra Bergensområdet omkring 1685. Det er også påvist minst fire andre introduksjoner av karpe før år 1800, men ingen av disse dannet reproduserende bestander. Skal karpeeggene klekke og bli yngel krever det godt temperert vann. Det var det dårlig med i Norge under «den lille istiden», perioden fra slutten av 1500-tallet til ca. 1850.

De siste tiårene har karpe blitt introdusert til flere titalls norske lokaliteter. Det er en (teoretisk) mulighet for at noe har skjedd via vadefugler og ender, men i all hovedsak er det trofé- og meitefiskere som står bak.

Med sans for karpe både som sportsfisk og julemidag har trolig også fiskere fra Øst-Europa bidratt. På tross av økt utbredelse og definert som en fremmed art, er ikke karpe ansett som en stor trussel mot det norske naturmangfoldet. Den sprer seg sjelden til nye lokaliteter på egen hånd og formerer seg bare unntaksvis her i landet.

Gikk bra:
Lars har sikret
seg hundemat og
en bit til seg selv.
(Foto: Håvard
Jensen/NRK)

FISKELYKKE i nasjonalparkene

Norges mest kjente villmarking, Lars Monsen, kommer nå med en TV-serie fra nasjonalparkene. Og fiskestanga er selvsagt med.

Jeg tør påstå at Lars Monsen er en av dem som har skapt en stor trend innen sportsfiske. Du ser det ofte i sosiale medier og på TV. Som hvordan han avliver fisk som skal spises, og da bør drepes raskest mulig etter at den er på land.

Lars knytter neven godt sammen. Med en rask og kraftig bevegelse treffer de bøyde leddene på fingrene fiskehodet, omtrent der hjernen sitter. Ett eller to slag, så stilner sprellingen raskt. Du kan selvsagt gjøre tilsvarende med en stein, eller med ryggen på en tung kniv.

– Har du knocka fisk noen gang så hardt at du har begynt å blø?

Lars smiler og tenker seg om.

Tekst:
Dag Kjelsaas

– Jo, det kan vel hende, må han innrømme.

MONSEN OG NASJONALPARKENE

Lars og jeg sitter ved et vann i Østmarka nasjonalpark. Vi har nettopp sjekket tykkelsen på isen, som er for dårlig til at noen bør våge seg utpå. Mens svartkjelen står med varm kaffe inntil et koselig, lite bål, tar vi heller en prat om en TV-serie som skal sendes i 2025.

Der presenterer Lars mer enn halvparten av de 48 nasjonalparkene våre, og som nesten alltid på tur har han med fiskeutstyr.

Lars går alene og filmer mesteparten

Uten håv: På mange turer sparer Lars vekt og plass ved ikke å ha med håv. Dermed får fisken seg iblant en luftetur, som her i Øvre Pasvik nasjonalpark.

av tiden, men det er ofte opp mot ti mennesker som jobber med TV-serien, som totalt vil bestå av 18 timer.

MYE OG STOR FISK

Vi som har fulgt Lars på TV og lest om turene hans i Norge, Alaska og Canada, vet at han fisker ofte, og at mye av maten til både han og bikkjene har bestått av fisk. På turene «over there» har vi sett Lars ta den røyelignende arten lake trout, og i enorm størrelse i forhold til hva vi er vant med under ørret- og røye-fiske her hjemme.

I TV-serien om nasjonalparene fisker han i mange vann og elver, og det hadde

Vinterørret: Et bildeminne tatt ikke så langt fra Femunden. Meite-mark på kroken ga suksess på denne turen for Lars Monsen.

Røyetips: Når røya er sky, kan bruk av lokkeskje virke skremmende. – Bruk bare krok og et lite søkke, alternativt mormyshka, tipser Lars. Resultatet kan bli to fine røyer, som disse «puddingene».

vært gøy å vite hvor vi får se han ta den største fisken.

– Jeg veier ikke fisken, så noe eksakt kan jeg ikke si. Jeg fisker heller ikke etter stor fisk, men for å skaffe mat, medgir Lars. De største fiskene fra nasjonalparkene er noen grove gjedder i Pasvik.

– Og når vi snakker om ørret og røye? – Jeg har vel neppe fått fisk over fire kilo, men det har blitt mange på både en og to, er svaret.

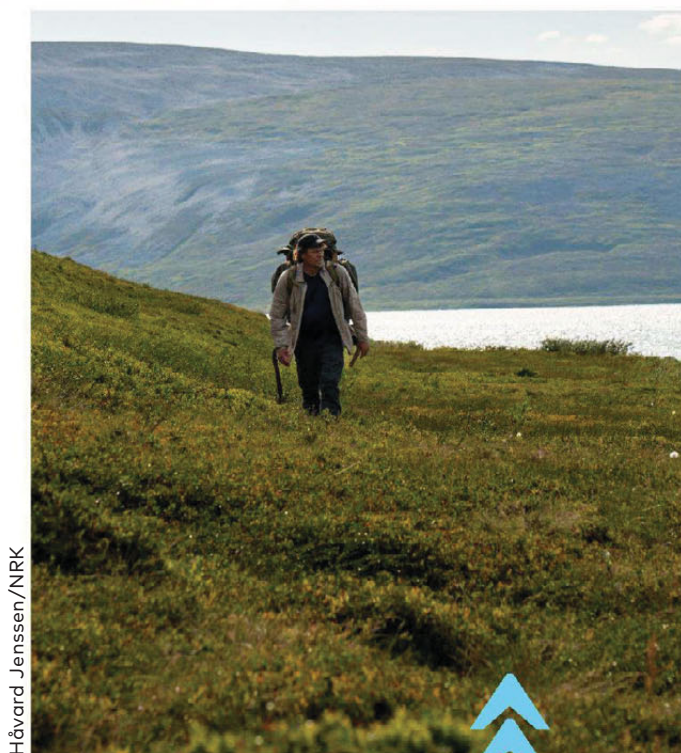
Lars trekker på smilebåndet når jeg prøver å få lurt ut av ham de vanna og elvene han har fått mest fin fisk i. De fleste av oss sportsfiskere er like på det området.

CODE MINNER FRA BØRGEFJELL

Det finnes ei nettside som heter lars-monsenfacts.no, der vi kan lese: «Lars Monsen sover ikke, han venter ... på at fisken skal nappe.», «Elver og innsjøer utvikler is om vinteren. Dette er for å beskytte fisken mot Lars Monsen» og «Nyere forskning viser at fiskelykke i liten grad handler om hell. Det avgjørende er hvor lenge det er siden Lars Monsen har vært der og fisket.»

– Jeg har et avslappet forhold til sånt, og beina stødig på jorda, gliser Lars.

Jeg spør hvilken nasjonalpark han har de beste fiskeopplevelsene fra.

Håvard Jenssen/NRK

– Det er bra ørretfiske i nesten alle nasjonalparkene. De beste minnene har jeg fra Børgefjell i 80-åra, sier Lars.

Han blir alvorlig når han forteller om endringene han har registrert i naturen etter utallige turer gjennom 50 år. Lars er ikke i tvil om at fisket, og ikke minst dyreliv ellers, har vært i nedgang. Han ikke er fremmed for langt strengere reguleringer for ferdsel og utnyttelse av ressursene i nasjonalparkene enn vi har i dag.

RØYEKNEP

I Villmarksboka skriver Lars om et lurt tips for den som er ute etter storøye. Det består i å la sluken falle til bunnen etter kastet, for så etter tre sekunder å

Langt nord: Lars Monsen på starten av turen gjennom Varangerhalvøya nasjonalpark, Oarddojávri i bakgrunnen.

sveive den raskt inn noen meter med brå stans. Dette gjentas hele veien inn. Han har flere knep på lager.

– Etter røye bruker jeg vanlig blink og maggot, men av og til bare blyhagl og agnet krok for ikke å skremme fisken. Mormyshka er også et redskap som egner seg til fiske etter sky fisk.

Han avslører hvor han har fått de beste fangstene av røye.

– Det er nok i Dividalen og Femundsmarka. Men du må ikke glemme abbor, som er en god matfisk. Bra steder for abbor er Østmarka der vi sitter nå, dessuten Femundsmarka og Pasvik.

OGSÅ STÅSNØRE

Lars varierer gjerne hva han fisker med.

Favoritt:
Lars har noen av sine beste fiskeminner fra mangfoldige turer i Børgefjell nasjonalpark.

– Jeg fisker omtrent like mye med sluk, spinner og mark, ganske enkelt fordi dette er letteste måten å skaffe matfisk på. I bekker og elver synes jeg spinner er mest effektivt. Så bruker jeg fluedupp kanskje ti prosent av tida. Fluestengene mine har blitt ganske lite brukt, sier han.

Han liker best å fiske med lette stenger i karbon, men særlig på lange ekspedisjoner teller det mye at utstyret kan tåle røff behandling. Han går med stanga ferdig rigget på sekken i områder der det er tett mellom fiskemulighetene. Derfor har han ofte brukt sterke glassfiberstenger som er nesten umulig å knekke.

På vinterturer der Lars satser på å

skaffe fisk som mat til seg og hundene, setter han ut ståsnøre om natta der det er tillatt. Han knytter da sene på 0,30 eller 0,40 mm i en solid pinne på tvers over hullet, og har aldri opplevd at fisk har dratt av snøret.

FOR PADLERNE

Lars har gode råd til dem som liker å bruke packraft eller kano på fisketur, og til dem som har med ungene og derfor ikke kan besøke vanskelig tilgjengelige parker.

– Anárjohka er et spennende område, men det koster krefter å komme dit. Der er det flere mil med elver som kan padles, og spennende fiskemuligheter. Femundsmarka er mer tilgjengelig og

et bra sted for kombinasjonen padling og fiske. De nærmeste områdene der er også greie å nå for barn og dem som ikke orker å gå langt. Prøv også Gutulia og Østmarka når du har med unger på fisketur, tipser han.

Almanakken er full for 2025.

– Nå driver jeg med hundekjøring og opptak til podkasten «Monsen pakker sekken», der det også blir snakk om fiske. Men først og fremst er det TV-serien om nasjonalparker som tar mye av tida mi framover, sier Lars og tar den siste lunkne slurken fra kaffekoppen. ■

fiske@egmont.com

**20 års
læretid**

Lunsjen er sikret:
Et knippe matørret tatt
under morrabettet.

Ørret fra isen – stadig like mulig

Når over 40 år med isfiskeerfaring møtes, blir det gjerne resultater. Så også for Roar og Roar. Her deler de sine erfaringer med Alt om Fiskes lesere.

Det er 12 år siden jeg hadde min første artikkel i Alt om Fiske. Den het treffende nok «Ørret fra isen – ingen umulighet». Artikkelen oppsummerte all min erfaring, kunnskap og viten etter 20 år som isfisker, hovedsakelig på jakt etter ørreten.

Med ytterligere 12 år på isen, samt min venn Roar Tveitens ikke ubetydelige erfaringer, konstaterer jeg at jeg sa mye klokt den gangen i 2012. Siden har vi begge lært oss noen nye triks.

SPENNENDE LÆRETID

I mitt nærområde er ørret den dominerende fiskearten. Røya finnes i enkelte vann, men ørreten finnes overalt. Jeg har hele livet fartet de lokale fjellene rundt med fiskestang på jakt etter ørreten sommerstid. Da isfiskeinteressen kom, var det naturlig å starte med ørretjakt også vinterstid. Det at noen såkalte fiskeeksperter hevdet at ørreten var vanskelig å komme på talefot med om vinteren, gjorde ønsket om å lykkes enda sterkere.

De første 20 åra av min isfiskekarriere var egentlig en eneste lang læretid. For å sikre mye fiskekontakt og dermed større mulighet for å lære, ble isfisket de første åra i hovedsak lagt til overbefolkte ørretvann. Her var det enkelt å se hva som fungerte og hva som ikke fungerte.

ISFISKE MED MAKARONI

I tillegg testet jeg ut alt jeg kom over av isfiskeutstyr. Røyblink, mormyshka, pimpel og balansepilke ble prøvd i alle farger og fasonger. Forskjellige agn ble også prøvd: Maggot, mark, reker, fiske-

Tekst:
Roar Borgerås
Foto:
Roar Tveiten
og Roar Borgerås

Lang læretid: Over 12 år har gått siden Roar Borgerås hadde sin første artikkel i Alt om Fiske. Mange nye triks er kommet til siden 2012.

**Isbor
må du ha**

biter, fiskeinnmat, frysetørka maggot, fjærmygg, ost, til og med kokt makaroni ble testa. Maggot, mark og reker ble umiddelbart favoritter, mens andre agn ikke fikk så mange sjanser.

Neste uttestingsperiode ble via føring av pilkehull. Her ble også det meste prøvd. Jeg har føra med kattermat (med fiskesmak), pellets, mais, ost, reker og rogn. Erfaring viser at rogn fungerer best, mens reker er enklest å få tak i.

I disse uttestingsperiodene var det viktig å være mye på isen. For virkelig å optimalisere ble telt og lavvo tatt i bruk. Det har ført til at jeg de siste 20 åra har overnattet på og ved vann en rekke ganger. Det er en spesiell opplevelse å ligge i lavvo ute på vannet og ha pilkehull inne i lavvoen. Da er man virkelig på fisketur.

JA, TAKK, BEGGE DELER

Mange fisk eller stor fisk? Ja, takk, begge deler. Jeg er en enkel sjel. Jeg synes det er mer moro å få fisk enn å ikke få fisk. Derfor har jeg fortsatt stor glede av å fiske i overbefolkte ørretvann. Da er jeg i alle fall sikret å få fisk. Så er det selvfølgelig mer moro å få stor fisk enn liten fisk. Alt til sin tid.

Rekorden fra «back in the days» med 104 ørret på en helg, står fortsatt som en påle, selv om Roar T og jeg var farlig nær å knuse den en stormfull helg for noen vintre siden. Vi satte inn et knallhardt forsøk på et overbefolkte ørretvann, og da vi oppsummerte søndag ettermiddag, ble nøyaktig 100 ørret talt opp. Vi hadde gjort et glitrende stykke kultiveringsarbeid, samtidig som

Roar T fikk sitt livs isfiskeåpenbaring. Dette var første, men ikke siste gang Roar T testa føring og mormyshka etter ørret.

De siste 15 åra har jeg vært på en rekke uforglemmelige fisketurer i Geitvassdalen sammen med min venn Lars Kåre. Overgangen fra kortvokst ørret til skikkelige bamser ga meg noen nye utfordringer. Plutselig ble kvaliteten på utstyret viktig. Første turen på vidda resulterte i ny ørretpers, men også knekte kroker og slitte snører. Utstyrsparken fikk naturlig nok en solid oppgradering etter dette, inkludert et isbor med større diameter, noe som kom godt med på de neste turene.

FISK, SÅ FÅR DU FISK

I et forsøk på en kortfattet og oversiktlig oppramsing av de beste isfisketipsene Roar T og jeg har samla sammen etter over 40 år på isen på jakt etter ørret og røye, siterer jeg den kjente fiskeren fra Østfold, Ole-Håkon Heier. Han sa så treffende for noen år tilbake: «Jo mer jeg fisker, jo mer fisk får jeg». Enklere kan det ikke sies.

Hvis du deretter legger til en dose vett og noe læring, kommer du langt. Poenget er at tålmodighet og stamina er viktig, du må legge ned nok fisketid, og du må ha riktig redskap.

Følger du disse retningslinjene vil du før eller siden få fisk. Men hvis du kun fisker i vann med småfisk, vil du aldri få den store. Det er her vett og læring kommer inn. Når du kombinerer de to faktorene, er det kun et tidsspørsmål før fiskedømmene dine blir oppfylt.

**Ferdigfryst
ørret: Føringa
fungerte denne
gangen også.**

**Morgenlykke:
Nyboret fiskehull
mens sola står
opp. Bedre kan
det vanskelig bli.**

**Stor ørret på
balansepil:**
Her er det en
sju centimeter
RT balansepil
som har lokket
en stor ørret til
hogg.

Klargjøring i uværet: Ett hull utenfor
og ett hull innenfor lavvoduken.

Leverer: Svart, gull og
oransje mormyshkaer
fungerer alle på ørret.

Stor ørret i blåtimen:
20 blå spilte ingen rolle for
bettet i Geitvassdalen.

Mine beste tips

● Forarbeid:

Bruk tiden godt før du drar ut på isen. Sjekk flybilder og gjerne berggrunnskart. Flybilder vil avsløre marbakker, dype holer, strømretninger og andre ting som er vanskelig å se under isen. Berggrunnskart kan vise hvilke vann som har kalkholdig grunn i nærheten og således være et potensielt godt vann. Tidligere brukte jeg GPS for å finne riktig sted på isen, nå kommer du vel så langt med en helt vanlig mobil og visning av www.norgebilder.no.

● Føring:

Mange mener at føring ikke er riktig. Så lenge du bruker reker eller stedegegn rogn syns jeg at føring er et genialt

fisketriks. Man bør ikke føre så mye at fisken blir mett, men nok til å lokke inn fisken. Personlig liker jeg å føre på en til tre meters dyp utenfor innløpsos i vannet. Vannstrømmen vil da lede lukten av føret ut i vannet og lokke fisken inn. Et godt førtips er First Price reker i lake. Disse er små og billige og fungerer bra. Bryt rekene i mindre biter og slipp de ned i hullet kvelden før du skal pilke.

● Utstyr:

En fin ting med pilking er at det ikke krever de store investeringene. Det går fort 1000–1500 kr på et godt isbor, men utenom det kommer du langt med noen få hundrelapper. Når det gjelder

fiskeutstyr, er det tre forskjellige typer som blir mest brukt etter ørreten. Røyeblink med fortom og krok, mormyshka eller balansepilke.

Røyeblink med fortom og krok er en god og velbrukt metode for å lokke inn fisken. Mange har blinkende lys over røyeblinken, men det har fungert dårlig for meg under ørretjakt. Ørreten er var for store bevegelser, så det kan være lurt å bruke en liten røyeblink og forsiktige bevegelser.

Mormyshka ble tidlig en favoritt i jakten på ørreten. Den beskjedne størrelsen samt rolige bevegelser har vist seg å være giftig. Stikka er liten og utstyrt med en følsom mikrofilm, noe som gjør at selv de minste napp blir synlige. Mormyshka finnes i alle regnbuens farger. Jeg har i årevis hatt oransje, svart eller kremfarget som mine favoritter. Oransje til røya, mens svart og kremfarget har vært foretrukket farge når jeg er på ørretjakt. De senere åra har jeg derimot fått øynene opp for gullfarget mormyshka. Det som er helt sikkert er at bytte av farge på mormyshkaen i et hull, ofte gir flere fisk. Derfor har jeg alltid flere stikker ferdiggrigga med mormyshka i forskjellige farger og størrelser.

Balansepilke kan være fantastisk morsomt å fiske med. Balansepilker på 3–7 cm passer til ørret. Ha gjerne flere farger, alt fra de naturtro til mer «trigger»-farger. Når du pilker med balansepilke, bør du holde godt i stikka, for hoggene kommer uventet og knallhardt.

Ekkolodd gjør det mye enklere å finne fisken. Det å se om det faktisk er fisk der du sitter og pilker, kan spare deg for mye bortkasta pilketid. Jeg er sikker på at ekkolodd kommer til å bli det nye tilskuddet på utstysfronten til mange isfiskere framover.

● Agn:

Både mark og reker fungerer bra etter ørreten, men min favoritt er og blir maggot.

● Teknikk:

I og med at jeg som regel har føra og føret ligger på bunnen, starter jeg alltid fisket nede ved bunnen. Dersom det ikke gir fisk, fisker jeg meg sakte opp til isen. Dunk gjerne agnet i bunnen noen ganger for å vekke oppmerksomhet, før du løfter sakte opp. Når du fisker med mormyshka kan du gjerne knipse på stikka mens du sakte løfter den. Mor-

myshkaen imiterer da hoppekreps, noe både ørret og røye har på menyen.

Generelt vil jeg si at ørreten er mer forsiktig enn røya. Du bør ha mindre bevegelser i agnet når du fisker ørret enn når du fisker røye.

● Tidspunkter for isfiske:

Fisk har jeg fått på isen i alle måneder isen ligger, men mine favorittmåneder er mars og april. Da varmer gjerne sola litt, dagene er noe lengre og skiføret er som regel bra. Det at fisken er noe mer aktiv når våren nærmer seg, er også

en fordel. De vanlige bettperiodene i grålysningen og skumringen gjelder også ved isfiske. Mindre kjent er kanskje «halv-to»-bettet. Det er ikke tvil i min sjel, noe skjer rundt disse tider. Jeg har ikke tall på hvor mange ganger jeg har sittet fiskeløs i flere timer, men når klokka nærmer seg halv to skjer det noe. Forstå det den som kan. I tillegg har jeg de siste åra testet ut «mørkefiske». Det har noen ganger vært så mørkt at jeg må holde stikka rett foran øya for i det hele tatt å se nappa. Og det funker. Fisking i mørket med hodelykt

som eneste lyskilde skaper en særegen og god stemning.

● Vær:

Jeg har fått fisk i all slags vær, men jeg har også blanka i all slags vær. Det er tid på isen som gir fisk. I all slags vær.

Ikke vær redd for å bytte hull med fiskekompisen. Med en annen fisker i hullet, kommer det ny redskap, gjerne med en annen farge, samt et helt nytt bevegelsesmønster. Dette har flere ganger resultert i fisk når jeg egentlig har trodd det var slutt. ■

fiske@egmont.com

Mirakelet i Geitvassdalen:
Gigaørret tatt på kremfarget mormyshka i 150 mm hull.

Roar Borgerås' beste isfiskeminne

For noen år tilbake var min gode venn Lars Kåre og jeg i Geitvassdalen og pilka. Som et resultat av heller labert fiskebett, hadde vi valgt å føre opp noen hull i utløpsoset på nabovannet. Vi hadde aldri fisket der før, så forventningene var ikke all verden da vi troppet opp tidlig neste morgen. Allerede på første nedslippet tar ørreten mormyshkaen. Med en helt vanlig mormyshkastikke ladet med 0,18 mm snøre ble det en lang og spennende kamp før jeg til slutt fikk lurt en fantastisk ørret på 2,65 kg opp gjennom hullet. For virkelig å komplettere dagen fikk Lars Kåre to ørret på 1,5 kg den neste halvtimen. Selvfølgelig ble dette umiddelbart vårt nye favorittsted og like selvfølgelig har vi aldri senere vært i nærheten av slike resultater.

Roar Tveitens beste isfiskeminne

Roar T har i hele livet pilka mest etter røya. Han har liksom ikke helt knekt ørretkoden. Sammen med turkompis Robert var Roar T sist vinter på Lufsjå i utkanten av Hardangervidda og prøvde lykken. Fangsten var bra, men det var helheten som gjorde turen magisk. Været gjorde at de satt i T-skjorte på isen, mens de kikket utover en natur som kan ta pusten fra noen hver. Alt dette mens nydelig røye opp mot halvkiloen jevnlig havnet oppå isen. Bedre kan det vanskelig bli.

Lykkelig på Lufsjå:
Flott natur, magisk lys og flott fisk.

Zelda

Med sin Zelda har skaperen Kjartan Antonsson kombinert en særegen islandsk lakseflue-tradisjon med elementer fra moderne nymfefiske etter ørret – med stor suksess.

Tekst og foto:
Runar Warhuus
rwarhuus@online.no

Runar Warhuus
er en erfaren
fluebinder,
utgiver og
forfatter av
fluefiske-
litteratur.

De siste femti årene har islandske laksefluer hatt flere spennende innslag av til dels svært små fluer, ofte på gullfarget treblekrok. Andre har introdusert høyst uvanlige og lange haler, slik som strippede fjærstammer i vifteform, elghår, eller dekkhår fra villsvin og navlesvin. Eggende og stabiliserende. Med Zelda er denne tradisjonen renskåret og forenklet, og tilført et helt nytt innslag for laksefluer: Kulehodet.

Kjartan Antonsson – KJ for utenlandske forbindelser som synes det er vanskelig å uttale Kjartan, er jeger og fluefisker på sin hals. Og en svært erfaren guide.

Kjartan bandt Zelda første gang i 1999. Konseptet er oppkalt etter hans supre Vorsteh-hund, Zelda, som igjen var oppkalt etter sønnenes videospill. Men flueideen fikk han to år tidligere mens han egentlig fisket ørret oppstrøms med to kulehodenymer som dropper-fluer under en flytende tørrflue. For av og til tok også laks disse nymfene.

– Det var interessant, tenkte Kjartan! Zelda er basert på kulehodenymer til

ørret, men var den første som kombinerte kulehodenymer med allerede etablert islandsk praksis med lange stabiliserende og turbulensskapende haler, bundet på små gjerne gullfargede treblekroker. Mens kulehodenymer mest er ment for oppstrøms fridrift, er Zelda ment for nedstrøms sving, men kan også fiskes oppstrøms fridrift.

Første gang Kjartan fisket Zelda ble det ti hogg og seks laks landet. Alle på en Zelda med grønn butt og sort kropp.

Kjartan forsøkte lenge å holde Zelda hemmelig, mest forbeholdt klienter han guidet og tatt i bruk når forholdene var ekstra krevende. Ifølge ham er det særlig da Zelda viser hva de er gode for.

«Hemmeligheten» holdt i 18 år. Da spurte Fulling Mill Peter Rippin, som lenge hadde solgt fisketurer til Island, om han hadde hørt om denne «Sputnik-flua». Peter Rippin svarte at han fisket den ofte og at den het Zelda. Siden har Zelda vært lisensiert til Fulling Mill.

– Da eksploderte det, fortalte Kjartan.

Fluene vist her er bundet av Kjartan selv, som også binder for salg.

EN MODERNE VARIANT

Krok: Esmond Drury her #6 gullfarget

Haler: Strippede hanehackler bundet i vifteform

Butt: Grønn tinsel

Kropp: Sort chenille ribbet med oval gulltinsel

Vinge: Isbjørnhår

Varianten bindes i alle aktuelle størrelser. #6 er en stor variant til Zelda å være, beregnet på lave vann-temperaturer, som i islandske bre-elver. Slik denne varianten er designet, gjør motstandssentrum at den går den med isbjørnhårvingen opp, noe som er perfekt for maks synlighet av selve flua, og der fisken ser speilbildet av flua mot undersiden av overflatefilmen på avstand utenfor Snells vindu.

EN GRUNNVERSJON

Krok: Esmond Drury #14

Haler: Strippede hanehackler

Butt: Grønn floss

Kropp: Sort floss

Dette er varianten Kjartan startet med og som han kan fiske hele sommersesongen. Vi ser hvorfor den ble kalt «Sputnik» etter det russiske romskipet.

En utfordring med å binde slike fluer er at det ikke finnes kulehoder i aktuelle størrelser med hull som kan passere over øyet på disse krokene. For meg har det fungert å feste kulehodene i en skrustikke og bore større hull.

RØD OG GRØNN

Krok: Esmond Drury #14

Haler: Strippede hanehackler

Butt: Grønn floss

Kropp: Sort floss

Dette er en av grunnversjonene med tydelig rødt innslag.

VARIANT MED RØDT

Krok: Esmond Drury #6 gull

Haler: Strippede hanehackler

Butt: Grønn floss

Kropp: Rød chenille ribbet med oval gulltinsel

Undervinge: Kalvehale farget sort

Overvinge: Isbjørnhår

Med
flytering
under rumpa

◀ Det er så greit:
Fra bellyboat er
det enkelt både
å kjøre fisk og å
håve den.

Flytende frihet

Med en bellyboat kommer du tett på fisken på ellers utilgjengelige plasser. Bellyboaten er et nyttig og smidig verktøy som øker sjansene for fisk.

Tekst og foto:
Philip Musum Aas

Sjørretfiske er en favoritt over det ganske land, og selv har jeg fisket etter sølvtøy siden jeg så mine første vak utenfor naustet til min far. Som sjørretfisker er jeg godt vant med saltvann under neglene og tang rundt knærne. De siste årene har jeg tatt dette fisket et steg videre med en bellyboat.

En bellyboat er en liten, flytende, oppblåsbar flytering hvor jeg som fisker bruker enten svømmeføtter eller årer for komme meg lydløst rundt i vannet. Med dette flytende verktøyet har vi som fiskere mulighet til å komme tett på fiskeplasser som ellers ville vært vanskelig å nå ut til. I tillegg gir det en unik mulighet for å angripe fiskeplasser fra andre vinkler. Denne fleksibiliteten gir nye muligheter til å utforske gamle og nye perler i fjorden.

◀ **Knallfangst:**
Trobevarme og
stille vann til
tross, denne
speilblanke
sjørreten på 2,6
kilo bet på midt
på lyse dagen.

FLYTERING UNDER RUMPA

Det er midtsommer, sjøen er blitt såpass varm at jeg dropper å fiske midt ▶

Packraft

Packraft er en oppblåsbar lettvektsbåt som glir lett gjennom vannet uten å forstyrre omgivelsene, noe som øker sjansene for å komme tett på fisken uten å skremme den.

Sjørretfiske fra packraft byr på en spennende, fleksibel fiskeopplevelse som kombinerer friluftsliv og sportsfiske på en praktisk og effektiv måte. Her kan du både kaste, dorge og pilke, og det er enkelt å lande fisk fra denne farkosten.

Packraften er liten og kompakt, men robust nok til å håndtere utfordrende forhold. Prisen spenner seg fra 3000 til 10 000 kroner.

Knekte koden i balja

på dagen. Timene logges omtrent fra 18–19 tiden om kvelden og utover i de lyse nattetimer.

Langs land er det lite fisk å få, fisken spretter jevnt og trutt, men det er vanskelig å få den til å bite, uavhengig av værtype og vindretning. Lenger ute er det derimot mye aktivitet å skimte, utenfor rekkevidde. Valget blir derfor enkelt, det er bare å legge bort trasking i tang og tare, og heller bruke tiden ute på vannet med svømmeføtter og en liten oppblåsbar flytering under rumpa, på jakt etter sjørret.

BEST OM SOMMEREN

Selv om bellyboaten er klar for bruk året rundt, er den ikke særlig attraktiv for undertegnede å plaske rundt i når det kaldt i vannet og et par pluss i lufta. Derfor er bellyboاتفiske for meg ensbetydende med sommerfiske. Da er det hakket mer komfortabelt å være fiskejeger i en flytende gummiring.

Forrige sommer var det tilfeldigheter som skulle ha det til at jeg droppet å kjøpe årskort i de lokale lakseelvene, noe som senere skulle vise seg å være rett avgjørelse. Jeg brukte heller den tiden til å fokusere på sjørretfiske i sjøen, og da gjerne fra bellyboat og packraft.

Ute på vannet blir alt mye lettere. Her kan jeg kaste i alle himmelretninger,

Vilt og vakkert:
Fra bellyboat blir fisket tilført en ny dimensjon, nærheten til sjøen og fisken gjør det til en magisk opplevelse.

og observerer jeg et par vakende fisk, kan jeg legge kursen i den retningen, og i tillegg legge meg i områder jeg vet fisken ofte oppholder seg.

SHIT HAPPENS

Jeg har hengst små surfcandyfluer i motsatt ende av fluestanga, de skal imitere små tobis som fyker rundt rett under vannoverflata. Etter en stund på vannet blir det brått tungt i lina, men fisken innser ikke med det første at den er kroka. Jeg får presset den litt opp og inn før den brått bråsnur og tar metervis med line. Noen heftige utras og ville hoderist senere mister jeg trolig det som ville vært en fisk på over tre kilo.

Shit happens, og slikt kan man ikke deppe lenge over, her jeg sitter ute på sjøen og ser at fisken spretter rundt meg. Jeg fisker meg lenger ned langs bukta jeg ligger og plasker i, kanskje 120–150 meter fra land. Overraskende

langt ute, men fisken er svært aktiv her ute.

Det blir mange kast før det smeller til igjen. Fast fisk, og igjen en kraftplugg av en sjørret. Denne er oppe flere ganger i et forsøk på å kaste flua, uten hell. Hellet ser isteden ut til å være med meg. Fisken nærmer seg båten og er kun en armlengde unna i det jeg legger håven i vannet. Fornøyd konstaterer jeg for meg selv at denne er også garantert mellom tre og fire kilo. Brått snur situasjonen, fisken rister litt på hodet og flua faller av, og det runger et høyt f-ord i bukta.

BELLYFEBER

Det tar ikke mange dagene fra jeg mistet de to svære ørretene til jeg er på vannet igjen. Det kan virke som om jungeltelegraphen har gjort jobben sin om de to storørretene som glapp tidligere i uka. Bellyboat-feberen har

nå også tatt overhånd hos Kai, en av de faste fiskekameratene, som nå også har investert i flytering.

Nå som vi er flere, dekker vi et større område og kan samtidig kartlegge raskere hvor vi finner fisken. Kai legger seg ca. 20–25 meter utenfor tangbeltet, mens jeg kjører samme strategi som sist og ligger 50 meter utenfor fjæresteinene.

Flere fisk er oppe og viser seg fram, men de er vrøiene å lure. Nærmere land er det derimot mer fres. Taktikken til Kai er enkel, ligge 20–30 meter utenfor tangbeltet og kaste innover og variere inntrekket utover. Flua er en #6 Mag-neten. Kai får flere fisk av respektabel størrelse i løpet av denne sommerkvelden.

KNALLVARM I NORD

Et av årets høydepunkter er alltid årets fisketur med de faste fiskekameratene,

og vi velger å legge denne langs kysten på jakt etter sjørret. Bellyboatene og packraften pakkes for å ha best mulighet på de store individene.

Nord i Troms er juli og august knallvarm. Sjøen nordpå er også overraskende varm, og vi velger å plaske rundt i shorts og ikke vadere første kvelden. Etter noen uheldige møter med mengder av brennmanet slenger vi inn håndkleet for kvelden, og vaderne legges klar for neste dag. Standhaftige som vi er, lar vi ikke dette legge noen demper på fiskeleden.

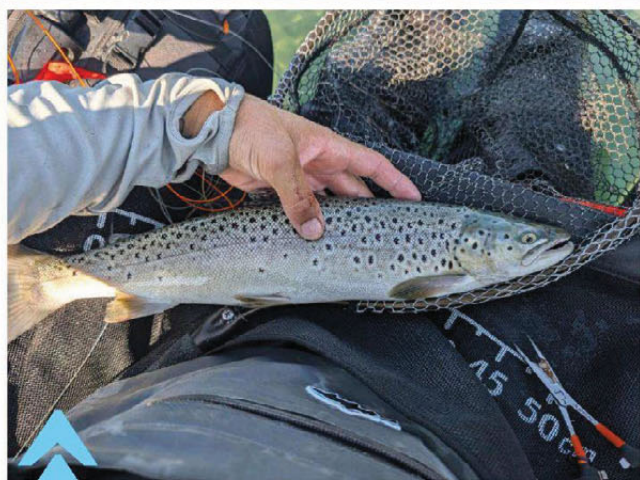
Den første kvelden blir det et par småfisk på oss. Ingen kjemper, men en sju-åtte sjørret under kiloen, tatt både på flue og ulike line-thru-sluker. Sommernatten i nord er lys, og natten blir sein før vi kryper i teltet.

Etter en svett natts søvn og en grom frokost sitter jeg i flytingen, nå med vadere på for å unngå kontakt med

Kortreist: Fra bellyboat opplever jeg mer kontakt med stor fisk.

Lett å transportere: Ulempen med packraft er at du lettere kan bli tatt av vinden.

Matauk: Sjørret rundt kiloen er perfekt middagsmat. Denne flotte fisken ble foliebakt på bålet samme kveld.

plagsomme brennmaneter. Fisken hopper og spretter utenfor teltplassen vår, det er vindstille og nesten 30 plussgrader, men fisken ser ikke ut til å bry seg nevneverdig om varmen.

KNEKTE KODEN

Fisken er derimot relativt treg. Fluene byttes jevnt og trutt, men fisken uteblir. Til tross for bellyboaten og packraftens smidighet og list i å snike seg inn på fisken, er fisken vanskelig å lure. Etter et par timers fiske greier jeg omsider å lure en fin kilosfisk på en hvitorange

Bellyboat

Er en oppblåsbar flytering som gir deg en unik mulighet til å fluefiske på sjøen. Farkosten drives av svømmeføtter eller årer, og gir deg en unik mulighet til å manøvrere til nye plasser og til å kaste etter vak.

Bellyboaten har flere lommer og praktiske løsninger til det du trenger av utstyr. Å bruke stropper for å sikre ting som ikke flyter kan være lurt.

Prisen på en bellyboat varierer fra merke til merke, hvor utstyrt den er og robusthet. Prisen er fra 1500–8000 kroner.

**Tåler
mye sjø**

Surf Candy. Når fisken ligger i håven, skuer jeg ut over fjordtarmen og ser at kompisen i bellyboat har gravd dypt i slukskrinet og funnet fram markdrag. Så desperat er han.

Jeg bruker svømmeføttene og årene for å komme meg over på andre siden av fjorden for å se om det er noe bedre fiske. Ved første øyekast ser jeg bare mer av det samme som der jeg kom fra, nemlig vakende fisk. Jeg sender den hvitorange Surf Candyen ut. Ingenting skjer. Jeg fisker meg rundt meg selv, og i nærheten av hver eneste fisk jeg observerer. Ikke så mye som et drag i flua. Jeg kommer meg såpass nær enkelte fisker at jeg bare kan vippe ut flua for å komme innenfor kastelengde, men nei.

Det er en ren tilfeldighet, men jeg titter ned i flueskrinet. Parallelt observerer jeg bitte små lopper som svømmer i overflaten i det salte vannet. Jeg løfter opp et par før det går opp et lys for meg. Lopper. Jeg knytter ikke bare på en, men to. En litt større nederst og en litt mindre opphenger. Første kastet går, og det tar ikke mange inntrekkene før det dras hardt i andre enden av lina, fast fisk.

LOPPEBONANZA

Det skulle altså ikke mer til enn et par enkle loppeimitasjoner før det ble

action på stanga. Den første fisken var ingen kjempe, men en respektabel kilosfisk som senere samme kveld endte på bålet. Akkurat slik det skal være når man er på tur.

Uten bellyboaten er det ikke sikkert jeg hadde observert disse loppene svømmende i overflaten midt ute på fjorden, og det er jammen ikke sikkert at jeg hadde knytt det på. Resultatet er et eventyrlig loppebonanza, hvor jeg lander 10–12 fisk i løpet av dagen, og kun én av disse viste seg å være under kilogrensa. Den tilfeldige observasjonen ute på fjorden snudde fiskelykken denne dagen.

SMELTET SAMMEN MED BELLY

Så langt var det ingen tvil. Jeg og Rolf i hver vår bellyboat hadde knekt koden

**Fang og slipp:
Når sommer går
mot høst kan
man få ørret
som har begynt
å få gytedrakt.
Disse individene
er det best å gi
friheten tilbake.**

og opplevd et drømmefiske. Christian derimot hadde prøvd det meste av skrinets hemmeligheter. Alt fra dorging med sluk, wobbler og markdrag, til kasting.

Christian ser sin mulighet da vi er inne for en felles pause etter ei lang morgenøkt. Han stikker ut mens vi andre lader batteriene. Snart ringer mobilen og på ren automatikk er spørsmålet «hvor stor er'n?»

Svaret er en flott, speilblank hannfisk på snaue 2,6 kilo, som for øvrig ble turens største og ny personlig bestenotering for fiskeren. Taktikken fiskeren hadde kjørt var enkel, legge seg ikke altfor lang unna land i en strømkant for å kaste i og rundt strømkanten.

De neste dagene smelter jeg og bellyboaten sammen til en. Det blir mange timer i flyteringen hver dag og jeg

lander utrolig mye fin fisk. Det samme gjør kameratene mine.

VENNER FOR LIVET

Packraften og bellyboatene er faste følgesvenner på vår sommer i nord, og på alle våre tre planlagte stoppesteder blir de oppblåsbare ringene godt brukt med mange timer på vannet. Å påstå at vi hadde hatt et like godt og effektiv fiske uten sår jeg tvil rundt.

Trolig vil bellyboaten være en fast følgesvenn på mange nye eventyr med fiskestanga heretter, både i nærområdet i Trøndelag og på fisketurer nordover. Et eventyrlig fiske i fjæra fra bellyboat eller packraft kan være vel

«De neste dagene smelter jeg og bellyboaten sammen til en.

så bra, om ikke bedre enn et eventyrlig fjellfiske.

BELLY FOR FLUE OG PACKRAFT FOR HASPEL

Farkostene er ikke alltid en drøm å drasse rundt på. Bellyboaten er forholdsvis tung å bære med seg rundt, til tross for at vi ble noen racere til å både pakke den ned og opp. Den tåler forholdsvis mye sjø, men tempoet er sakte og det går tregt hvis du vil dekke større distanser.

Packraften er lettere å transportere rundt siden den veier mindre. Farten blir høyere og man dekker raskt større områder.

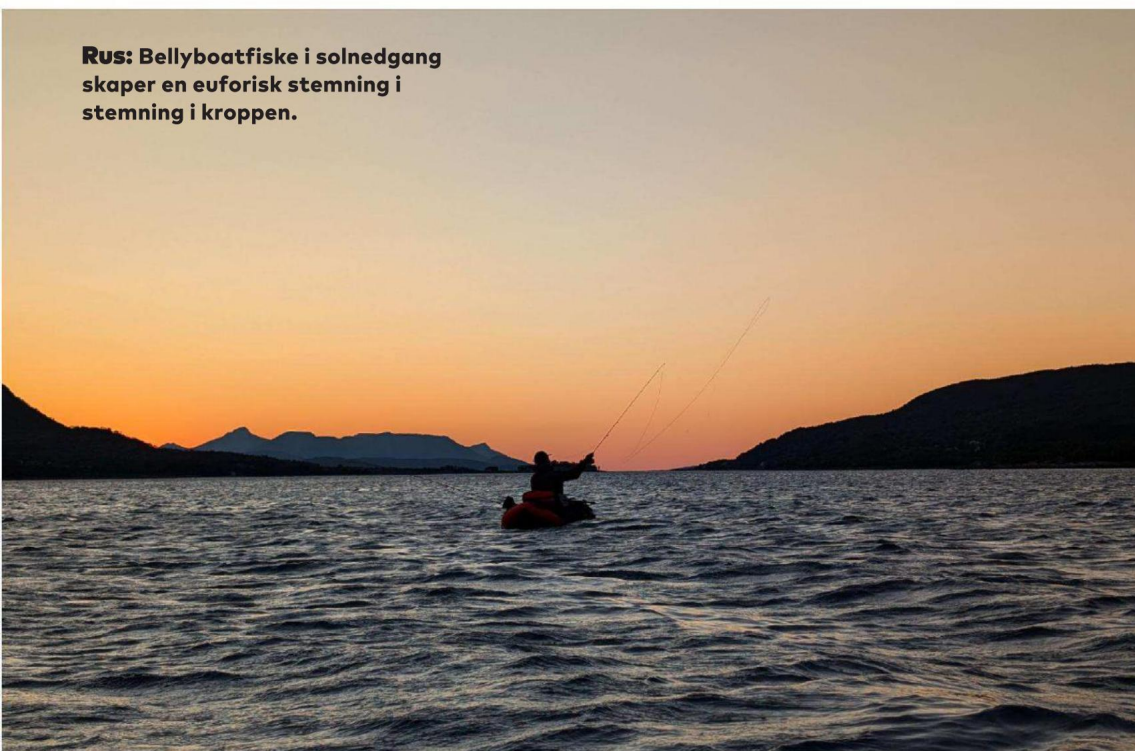
Ulempen er at du blir fort tatt av vinden og driver fort av sted.

Det er mange fordeler med disse flyteringene, og personlig foretrekker jeg bellyboaten. Den har utviklet mitt fiske til det bedre, både på stille vann, men spesielt i fjæra på jakt etter sjørret. Packraften blir for meg som fluefisker for vinglete og keitete, til tross for at det absolutt er overkommelig.

Kameraten min Christian sier nok det stikk motsatte, da han både liker komforten og mulighetene en packraft gir med dorging, kasting og sniking. Totalen er uansett klar, flyteringer gir sjørretfiske det lille ekstra, spesielt hvis du er på kubbejakt.

fiske@egmont.com

Rus: Bellyboatfiske i solnedgang skaper en euforisk stemning i stemning i kroppen.

Dagens dobbel: Fisker du med opphenger, kan du oppleve å få en double, i dette tilfellet småsei og sjørret.

Tenk sikkerhet

Skal du fiske fra bellyboat eller packraft, lønner det seg å ta noen forholdsregler.

- Fisk sammen med noen, det er tryggere å fiske sammen med en kamerat. Dersom noe skulle skje, har du noen som kan hjelpe deg eller tilkalle hjelp. I tillegg er det sosialt.
- Varsle andre om når og hvor du har tenkt til å fiske fra en oppblåsbar båt.
- Ikke padle for langt ut. Været kan slå om, det kan bli mye vind og vrient å komme seg tilbake. Vær også forsiktig med å oppsøke sterk strøm, båtene blir lett dratt av gårde.
- Bruk redningsvest, en vader full av vann går rett til bunns ...
- Stropp fast løse gjenstander som f.eks. håv.
- Bruk godt med klær under vaderne, vannet er ofte kaldt og føttene får hard medfart under dette fisket. Fryser du på føttene, fryser du gjerne i hele kroppen.
- Vær forsiktig med å slenge kroker, kniver og den slags rundt. Disse båtene er solide, men det kan gå hull på dem.
- Pakk mobilen vanntett.

Ost på menyen:
Kikkfiske med ost er svært effektivt både på ørreten og røya i fjellvannene i Engerdal og Femundsmarka.

Liker ost som lukter

Kikkfiske med ost på kroken

Tekst og foto:
Christer Rognervud

Kikkfiske med ost etter røye og ørret på grunt vann, er noe av det heftigste du kan oppleve som sportsfisker. Engerdal er et eldorado for slikt fiske.

Da jeg studerte på lærerhøgskolen i Elverum for vel 20 år siden, introduserte Gudmund Nygaard fra Engerdal – grunnleggeren av Fishspot, meg for kikkfiske med ost etter røye og ørret i Femundsmarka nasjonalpark.

Fredag ettermiddag gikk bilturen fra hybelen i Elverum og nordover til Drevsjø, ei lita fjellbygd i Engerdal kommune. Kvelden før vi skulle inn

i nasjonalparken, satt vi på ei hytte i Drevsjø og kuttet opp ulike ostetyper i små terninger. Nygaard forklarte meg at vi skulle lokke røya med ost, men også at vi skulle bruke ost som agn.

HEKTA PÅ KIKKFISKE

Jeg hadde aldri tidligere fisket med ost, og må innrømme at jeg var skeptisk. Jeg hadde liten tro på at det ville fungere, men der skulle det vise seg at jeg tok

Bitevillige ørreter: Når røya er i det lunefulle hjørnet, er det en fordel at det også er ørret i fiskevannet. Anne Karen og Tore med tre kilosørreter, tatt på ost under kikkfiske.

grundig feil. Isfisketuren ble en suksess og jeg fikk mine første kilosrøyer på kikkfiske med ost. Et enkelt, visuelt og vanvittig spennende fiske. Jeg ble helt hekta etter dette.

Forestill deg at du ligger på isen og kikker ned på røyer og ørreter på godt over kiloen, en knapp meter under deg. Er det rart at det er vanedannende? Etter min mening er dette det ræste isfisket du kan oppleve i ferskvann, og har du

ikke prøvd det, er det virkelig på tide. Etter min første og svært vellykkede isfisketur i Femundsmarka, har det blitt utallige fisketurer i nasjonalparken og på små skogsvann i Engerdal, sommer som vinter. Men desidert flest turer har det utvilsomt blitt om våren, med pulk, vintertelt, pilkestikke, og en boks med osteterninger.

Anne Karen og jeg har også prøvd oss i januar og februar, men det å ligge på

Villmarksfiske: På isfisketur i Femundsmarka nasjonalpark får du villmarksfølelsen.

Vakker og attraktiv: Røya er en av de vakreste ferskvannsfiskene i Norge.

Effektiv: Mormyshka, en lett og liten dråpeformet vekt av bly eller tungsten/wolfram, med en enkel agnkrok med maggot fungerer godt både til røya og ørreten.

isen og fiske i 20 minusgrader, er bitende kaldt og forbeholdt spesielt interesserte. Fisketurene i mørketida har heller ikke gitt særlig uttelling, sammenlignet med vårturene våre i april og mai. Det har likevel vært noen fantastisk fine turer, med magisk lys og stemning.

LOKALE VARIASJONER

Da vi flyttet tilbake til Trøndelag, prøvde vi ut denne fiskemetoden på noen grunne fjellvann. Vi hadde store forhåpninger om at kikkfiske med ost skulle fungere like godt på fjellvannene her hjemme, men da ble vi skuffet. Ørretene og røyene i Trøndelag var på langt nær like begeistret for ost, som de samme ferskvannsfiskene i Engerdal. Dette viser hvor komplekst sportsfiske er, og at det ikke finnes noen enkel suksessoppskrift. Det som fungerer i et område eller et fiskevann, trenger ikke å gi resultater i andre vann eller områder i landet.

Vi savnet spenningen det visuelle fisket med ost ga oss. Derfor ble det mange lange kjøreturer til Engerdal og Femundsmarka, også etter at vi flyttet til Snåsa. Både private turer og i jobben som sportsfiskelærer. En tur elevene satte høyt.

I slutten av april, for en god del år siden, dro Anne Karen og jeg på isfisketur i Femundsmarka sammen med noen gode venner, som vi hadde studert sammen med i Hedmark. Fra Jonasvollen, på vestsida av fjellvannet Femunden, gikk skituren på isen til Femundshyttene. Derfra krysset vi isen og gikk østover med kurs mot noen grunne og spennende fjellvann i nasjonalparken, hvor vi hadde hatt mange gode fiskeminne.

UTVALGT OST

Etter fire timers vandring med ski og pulk var vi endelig framme ved vårt utvalgte isfiskevann. Vårsola varmet i

**Et kick å
se røya
komme**

kinnene og det var utrolig godt å være tilbake. Jeg kjente at den ungdommelige gleden og fiskeiveren bredte seg i kroppen. Vi etablerte leir på ei halvøy, helt nede ved iskanten og spiste et par brødsiver mens vi diskuterte hvor vi skulle bore hull og lokke fisken med de hvite ostekulene.

Du skal nemlig ikke føre ørretene og røya, men lokke de til deg. Det er en vesentlig forskjell. Fiskene skal være sultne og lystne på flere godbiter når de har latt seg lokke. Derfor skal du verken bruke for store eller for mange ostebiter. En størrelse som tilsvarer en sjettedels sukkerbit, er en passe bit.

Fiskeplassen lå mellom land og ei lita øy. Slike steder er ofte gode fiskeplasser, både for ørret og røye. Anne Karen og jeg boret to hull hver, med noen meters mellomrom mellom hullene. På menyen sto det ostebiter av Port Salut, Blue Castello og Ridderost. Myke oster med mye lukt, og noe for enhver

smak. I hvert hull slapp vi ned tre små ostebiter. Vi gjorde det samme utenfor en tange, 50 meter bortenfor.

HOLD TELLINGA

Det er viktig at det er god avstand mellom de ulike samlingene med hull, slik at du lokker røyene til et avgrenset område. Det er også viktig å slippe ned samme antall ostebiter i alle hullene, så du har kontroll på om noen forsvinner. Mangler det et par biter, betyr det at røya eller ørreten er like i nærheten.

Da alle hadde «matet» sine isfiskehull, fyrte vi opp primusen og laget oss en kopp kaffe. Det er fint å være isfisker på denne årstida, og det er nok derfor de aller fleste fisker på isen om våren.

Om våren, når det lite snø på isen og godt dagslys, er det gunstige forhold for kikkfiske. Under dette fisket har du en unik mulighet til å se hvordan fisken responderer på ulike bevegelser og agn. Hva som skal til for å trigge den

Kikkfiske

I Femundsmarka nasjonalpark og Engerdal finnes det mange grunne fjellvann og spennende små tjern med lys mudderbunn. Området er et eldorado for såkalt kikkfiske etter røye og ørret. Dette fisket foregår vanligvis på dyp fra en halv meter til omtrent to meter. Du ligger på magen på et liggeunderlag, og kikker ned i isfiskhullet, mens du lokker etter fisken med ost, mormyshka eller lokkeblink. Du ser enda bedre hvis du «skruer av lyset», ved å dra hetta eller fjellduken over hodet. Hvis storrøya dukker opp, garanterer jeg at pulsen går rett i taket.

til hogg? Det er ingen tvil om at røya blir trigget av bevegelser, imitasjoner, refleksjoner av lys, kunstig lys og lukt.

LIKER BEVEGELSE

Min erfaring under kikkfisket er at ørreten like gjerne tar agnet når det er i ro. Det er nok derfor statisk fiske, og utsett av mark, ofte gir fangst når du fisker ørret. Røya er en nysgjerrig fisk som helst tar agn i bevegelse, men den sære ferskvannsfisken kan også ta agn som er i ro. Det har jeg sett mange ganger under kikkfiske, ikke minst med ost som agn.

Vi krysset fingrene for at både røya og ørreten hadde latt seg friste av de ulike ostesortene, mens vi hadde hatt pause. Anne Karen og jeg la oss ned på hvert vårt liggeunderlag for å sjekke hullene ved øya. I to av hullene var alle ostebitene borte. Forhåpentligvis var fiskene like i nærheten og lystne på mer ost. Vi pakket ivrig ost rundt de skarpe treblekrokene.

HISSIGE UTRAS

Jeg slapp ostekula rolig ned i hullet og fulgte nøye med på dens svevende ferd mot bunnen. Ostekula ble liggende urørt på mudderbunnen. Ingenting skjedde. Jeg dro den opp til iskanten igjen og lot den dale sakte ned igjen, men ingen reaksjon nå heller.

– Jeg har fisk, ropte plutselig Anne Karen.

Visuelt fiske:
Anne Karen har hatt en god start på dagen i Femundsmarka nasjonalpark med to kilosrøyer, tatt på ost og treblekrok under aktivt kikkfiske.

Ei røye hadde glefset i seg ostekula, rett før den nådde bunnen. Røya raste ut med mange meter fiskesnøre. Bremsen hvinte, mens Anne Karen prøvde å justere motstanden. Utrasene ble stadig kortere, og til slutt kom de hvitkantede røyefinnene til syne. Hun fikk lirket røyehodet inn og opp i hullet. Da kilosrøya endelig lå trygt på isen smilte hun bredt.

Med vissheten om at røyebettene ofte er korte og intense, var jeg raskt tilbake ved nabohullet til Anne Karen. Med skjelvende hender matet jeg ivrig ut snøret, og senket ostekula ned gjennom hullet. Jeg lot den synke sakte. Lot den ligge et par minutter på bunnen, før jeg løftet den opp rett over bunnen. Jeg småristet på pilkestikka for å få litt bevegelse på agnet, men røya lot seg ikke friste.

RÅTT KIKKFISKE

Rett før jeg skulle til å reise meg for å sjekke fiskehullene ved tangen, fikk jeg øye på en hvit finne i sidesynet. Hjertet mitt begynte å dunke hardere. Røya virvlet opp mudder i det den snudde og svømte ned mot agnet. Den åpnet kjeften og slurpet i seg ostekula. Akkurat da den lukket munnen, rykket jeg til. Fiskesena strammet seg da de sylskarpe krokene perforerte fiskekjeften. Røya svarte med et kontant og brutalt utras.

– Herlig, jeg har ei jeg også, sa jeg fornøyd til Anne Karen.

Nylonsena knitret mellom fingrene mine, og flere hissiges svømmeturer fulgte. Jeg prøvde å lirke røyehodet opp i isfiskehullet, men den vred seg unna, gang på gang.

Det er ikke uvanlig at kroken hekter seg i iskanten hvis du blir for utålmodig, og prøver å få røya opp av hullet før røya har rast ifra seg. Det gjelder derfor å ha is i magen og vente til den spreke fisken har blitt mer medgjør.

Kreftene til røya var i ferd med å ebbe ut, da jeg endelig fikk lirket den opp i hullet. Rett før fiskehodet nådde vannspeilet, grep jeg bestemt rundt gjellene på kilosrøya. Jeg jublet høylytt da jeg fikk den opp. Like etter fikk Anne Karen nok ei røye i samme størrelse, men så var det brått helt dødt. Kompis Tore Sneli hadde også fått ei røye på knappe kiloen i dragehalsen, som vi kaller fiskeplassen.

Om kvelden spiste vi oss stappmette på ferske røyefileter, som krøllet seg i stekepanna. Mette og fornøyde krøp

Fiskebett før frokost:
Røya er en «morgenfugl», og det gjelder å ha snøret ute i timene rett før, under og etter soloppgang.

vi ned i soveposen og krysset fingrene for at røyene var like bitevillige neste morgen.

BESTE FISKETID

Lyset har stor innvirkning på når røya er bitevillig. Min erfaring er at den absolutt beste fisketiden er en time før og etter soloppgang. Ørretfisket er også veldig bra på dette tidspunktet, men kanskje enda bedre om kvelden, i timene før og rett etter sola har gått ned.

Vi sto grytidlig opp om morgenen, en knapp time snek sola seg over fjellene i øst. Anne Karen og jeg gikk spent bort til fiskeplassen for å sjekke om det hadde forsvunnet noen ostebiter fra hullene.

Jeg kikket ned i det første hullet. Alle de tre ostebitene var borte. Fisken hadde vært på besøk og spist opp all osten i de tre andre isfiskehullene også. Vi ble veldig gira. Jeg var først klar og senket ostekula sakte ned mot mudderbunnen.

Gode røyevann i Engerdal

Mellom Sorken og Elgå ligger det mange gode vann med røye: Rørsjøen, Storsjøen, Hammarsjøen, Djupsjøen, Volsjøen og Lille Elgsåsjøen. I det samme området finnes det mange små tjern med storørre: Hansbekktjønn, Kjerrtjønn og Stortjønn. I Femundsmarka huser Revlingsjøene, Røvoltjernene, Skogtjønn, Korstjønn og Kratlan stor og fin røye, og i noen av disse vannene finnes det også stor ørret. I Sømådalområdet er Sømåkolvet ved Butjønn, Lille Holmtjønn og Rundtjønn hete røyetips.

Agnet hadde kommet halvveis til bunnen, da ei røye kom inn fra siden i stor fart. Den glefset i seg ostekula og spyttet den ut igjen, før jeg rakk å reagere. Jeg ble irritert på meg selv over at jeg ikke hadde fulgt godt nok med.

MORGENBETT

Mens jeg satte på en ny ostebit, kom den tilbake og slurpet i seg ostebitene som hadde falt av treblekroken under angrepet. Jeg la meg ned på liggeunderlaget. Trakk hetta på jakken over hodet, slik at jeg fikk bedre sikt. Senket agnet konsentrert og rolig ned. Da den passerte forbi iskanten, kom røya mot ostekula. I dét den tok agnet i munnen og lukket kjeften, satte jeg mothogget perfekt. Jeg kunne fornøyd lande turens største røye, på 1,3 kilo.

« Det gjelder derfor å ha is i magen og vente til den spreke fisken har blitt mer medgjørlig

Anne Karen bakte ivrig ei ostekule rundt treblekroken sin. En fin ørret gled forbi ostekula. Den snudde og svømte ned mot agnet. Da ostebiten forsvant i fiskekjeften, krocket hun den. Kort etter kunne hun posere stolt med en sølvblank ørret, rett under kiloen.

Tore, som lå et stykke bortenfor oss, hadde også fått en ørret i samme størrelsen. Like etter fikk han på en til, som var enda større. Bremsen på haspelsnella hans jobbet på høygir, mens Tore humret av glede. Ørreten kjempet en intens kamp for å komme seg løs, men Tore vant denne kampen også. Nok en gang innfridde kikkfiske i Femundsmarka våre forventninger. ■

fiske@egmont.com

Favorittagn: Visuelt kikkfiske med en treblekrok i størrelse 10–12 agnet med ost, har skapt mange magiske øyeblikk på isen i Engerdal.

Isfiskecamp: Januar og februar, med tosifret antall kuldegrader, byr på magisk lys. Her fra en isfisketur i Femundsmarka i vinterferien.

Røyefakta og isfisketips

Røye (*Salvelinus alpinus*) er en fiskeart i laksefamilien. I Norge forekommer den i to hovedtyper. Ferskvannsrøye, som lever hele sitt liv i ferskvann og som finnes i alle landsdeler, og sjørøye som vandrer mellom ferskvann og sjøen, og finnes fra Nordland og nordover.

Røya blir av mange ansett som Norges vakreste ferskvannsfisk, på grunn av sin skinnende røde buk og hvitkantede bryst- og bukfiner. Røya er utbredt i hele landet, og er den nest vanligste ferskvannsfisken etter ørreten.

1. En hovedregel er å bruke små lokkeblinker på grunt vann og store lokkeblinker på dypere vann, og i vann med stor røye.
2. Når røya er i det vanskelige hjørnet, kan det være lurt å prøve en liten mormyshka, agnet med maggot, veamark eller fjærmygglarver.
3. Du finner de beste fiskeplassene utenfor tanger, i bukter og dyprenner, samt marbakker og frittliggende grunner.
4. Prøv kikkfiske med ost og treblekrok. Hvis det er dårlig sikt i vannet, kan du slippe middagsris eller eggeskall ned i hullet. Da blir det lettere å se bunnen, oppdage og kroke fisken.
5. Timene før, under og etter soloppgang er vanligvis røya mest aktiv og bitevillig, så da gjelder det å være på plass.
6. Væromslag etter en lengre periode med lavtrykk eller høytrykk byr ofte på godt fiske.
7. Røya er en nysgjerrig og lokkes av bevegelse, lys og lukt. Derfor er aktivt fiske med agn som lukter og kunstig lys effektivt.

En perle
som agn

Tenk langsiktig: Ta vare på rogn fra høstens fisketurer.

Ta ørreten PÅ ROGN

Det er mye effektiv fiskeredskap på markedet, og benytter du i tillegg en av naturens beste råvarer, kan selv den mest kresne ørret overlistes.

Tekst og foto:
Stig Werner

Det finnes mye kunstig redskap beregnet for isfiske og fiske i åpent vann. Store deler av tiden kan disse fiske godt og være alt man trenger, men mye redskap trenger en eller annen form for agn for å fiske optimalt. Maggot, eller fluelarver om du vil, er nok mest kjent og brukt som vinteragn.

Til ørretfiske på isen blir også levende

Avgjørende faktor:
Rogn kan være det lille
ekstra som frister treg
vinterørret til hogg.

«Rogn er et
beskjedent agn
– et lite sukkertøy
en ørret kan
fristes av

fjærmygglarver mye benyttet, og reker kan også være snadder for vintertreg ørret. Mark, og særlig kjøpemark, er blitt et helårsagn og fisker meget godt året rundt. Alt dette er agn som ivrige ørretfiskere er kjent med, men ikke alle har tenkt på at også rogn er et ypperlig ørretagn

NÆRINGSRIKT

Stort sett blir rognklaser ansett som fiskeslo, men rogn kan være redningen når annet agn kommer til kort. Et par små rognkorn med stort innhold av energi og fett og med en synlig og tirrende farge, kan være en skikkelig smakfull godbit for ørreten. Ikke minst

er rogn et naturlig innslag på ørretmenyen i løpet av året.

VÆR I FORKANT

Rognklasene og eggene i ørrethunnene du fisker utover høsten er mest anvendelige å bruke til agn. En rognfull ørrethunn bærer 1000–2000 egg per kilo kroppsvekt, så det kan bli mye agn. Før gytetiden er eggene gule og på størrelse med små erter. For å bevare rogn best mulig bør fisken raskt renses og all rogn legges i en lufttett frysepose eller boks.

Hjemme bør rogna fryses ned fram til vinterørreten skal lures. Ved å porsjonere rogn i passelig store doser, får man agn til flere turer og unngår å sløse bort

På ørretens meny: Et par små rognkorn med stort innhold av energi og fett og med en synlig og tirrende farge, kan være en skikkelig smakfull godbit for ørreten.

eller ødelegge rogn etter en tur. Husk at fisken du har tatt rogn fra må være fra samme vassdrag som der du skal fiske!

FESTE ROGN

Rogn tatt tidlig om høsten er mindre og fast og tåler litt mer, mens rogn tatt rett før gytetiden er større, mykere i konsistensen og lukter mer. Rogn er uansett et lite og skjørt agn som lett punkteres om det ikke behandles riktig. Første bud er at kroken er liten, har tynn krokstamme og er svært spiss.

Et enkelt rognkorn kan festes ved at krokspissen så vidt stikkes inn i skallet på rognkornet. Er rognkornet fast og ikke overmodent, er det mulig å trø det

Fristende: Mormyshka er ikke bare for isfiske. Prøv gjerne en «cocktail» av maggot eller små mark og rogn til sommerørreten også.

Skjøre saker: Et lite rognkorn kan stikkes forsiktig på en krok gjennom skallet

Naturlig agn: Rogn er noe av det bedre en kresen ørret kan få servert.

lenger inn på kroken uten å punktere. Du kan også tre flere rognkorn inn på krokens bue, men da må krokspissen forsiktig stikkes gjennom skallet og ut igjen. Til slutt festes et siste rognkorn på krokspissen.

Du kan også lage en «cocktail» ved å tre kroken gjennom en liten, sprellende mark eller maggot, for så å feste et rognkorn ytterst på krokspissen. I tillegg til lukt og smak, vil man få fargevariasjon og bevegelse i agnet. Rognkorn henger naturlig sammen gjennom ørsmå tråder, og er man forsiktig med håndteringen kan denne skjøre forbindelsen være nok til at man kan fire en krok med en god klase rogn ned mot bunnen.

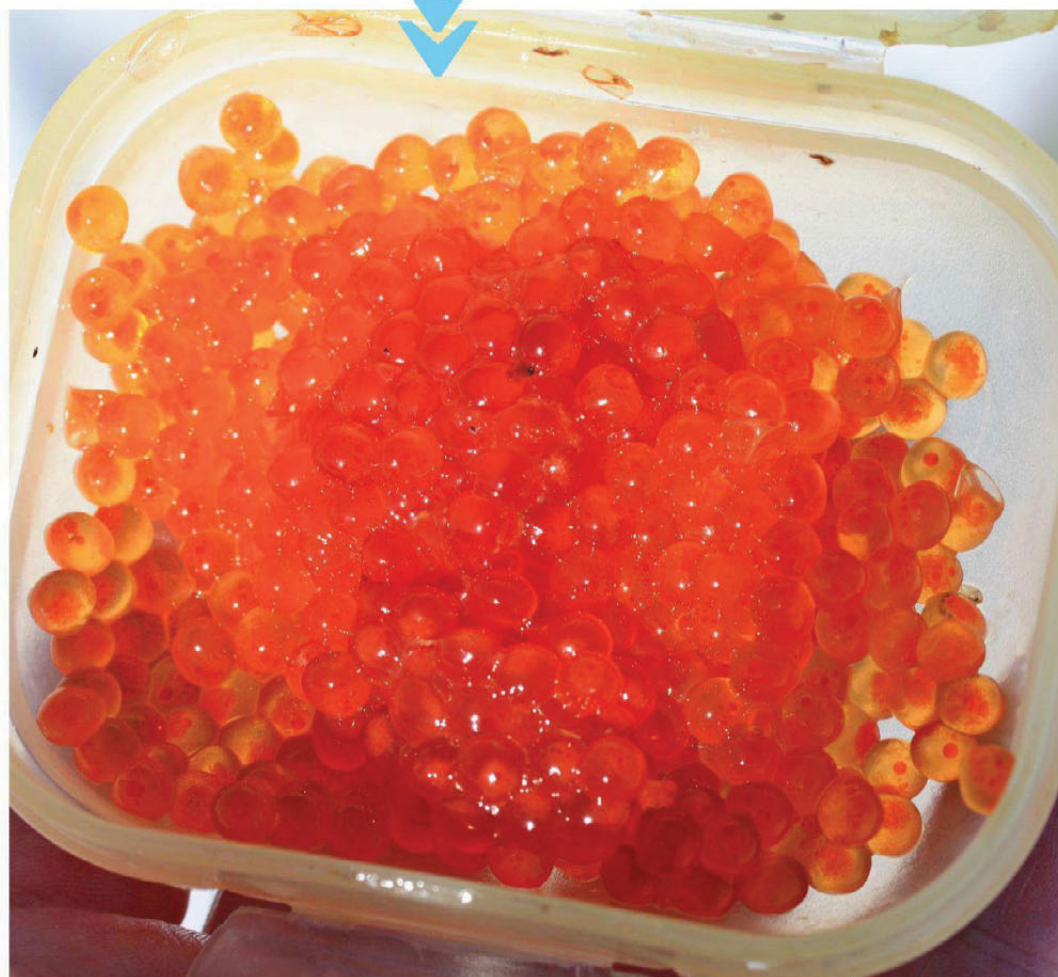
ROGN PÅ ISEN

Rogn er et beskjedent agn – et lite sukkertøy en ørret kan fristes av. Og ofte er det alt som trengs. Ett eller to rognkorn kan enkelt presenteres gjennom å benytte små, spisse flue- eller meitekroker. Det lille, lette takkelet vil sakte dale mot bunnen, og ikke sjelden blir det snappet på vei ned. Da gjelder det å være rask med tilslaget, for det skal ikke mye motstand til før et rognkorn nappes av kroken.

Det er derfor en stor fordel å benytte en følsom mormyshkastikke med nappindikator. Er det dypt kan man klemme ett eller to små splitthagl inn på sena noen centimeter over kroken – dermed synker takkelet raskere til bunns. Nå kan agnet pilkes opp og ned i vannet, og siden krok og rogn er fri for annen tyngde, vil de bevege seg naturlig og fristende.

Rogn kan fiskes i kombinasjon med annen isfiskeredskap. En mormyshka er førstevalget. Den er liten og passer godt sammen med små agn, og den fås med spisse og små nok kroker. Fisket bør foregå slik man ellers fisker en mormyshka – med små løft og skjelvninger med håndleddet, og lengre pauser der alt får henge i ro. Raske og uvorne drag i sena er ikke å anbefale – det skal ikke mye til før rogn slipper kroken eller punkteres.

En pimpel har som oftest utskiftbare kroker, både enkeltkroker og trippelkroker. Med en liten trippelkrok kan tre små rognkorn festes på like mange krokspisser og danne en liten klase i underkant av pimpelen. En liten sjugrams skjelsluk kan også gjøre nyt-

ten. Fjern trippelkroken og knyt på en fortom på ca. 20 cm i splittringen. Fest så en liten rognagnet fluekrok i andre enden.

I motsetning til pimpel vil en skjeluk, på grunn av utformingen, ha mer livlig gange i vannet, noe som kan være avgjørende under forhold der ørret må tirres til hogg.

I ÅPENT VANN

Til et lite og lett agn som rogn bør utstyret du bruker være lett og fintfølende. Sena bør være tynn og myk, slik at den rettes skikkelig ut og skaper god kontakt mellom fisker og agn. Et par små splitthagl bør også inngå som en del av utstyret. Kroken som benyttes kan være en fluekrok i størrelse 12–18.

En god metode er å frilinesfiske rogn i elva eller der innos skaper strømninger. Sett ett eller flere rognkorn på en liten krok og la det drive med strømmen ved å la bøylen på snella stå oppe. Du kan også fiske rogn med stram sene. Da bør du klemme et par små søkker på sena ca. ti centimeter ovenfor kroken, slik at rogn trekkes ned i strømmen. Med stram sene får du kontakt med blysøkket som trekkes av sted med strømmen.

Med det samme du kjenner napp, må du slå til, for ved denne metoden stjeler fisken ofte agnet. Du kan også bruke rogn sammen med en dupp i stille vann. Her er det en fordel med en av de klassiske kasteduppene i de letteste utgavene som får skli helt fritt på sena.

Et lite rognkorn er svært lett å kaste av om du bruker kraft, men ved å benytte en kastedupp som kastevekt, i tillegg til at rognkornet ligger beskyttet inne i selve duppkroppen under kastet, vil rognkornet kunne presenteres helt og intakt langt ute på vannet. Når duppen treffer vannflaten vil rognkornet, med hjelp av et lett søkke, synke sakte ned gjennom vannlagene mens duppen siger innover.

FØR INN ØRRET

Rogn behøver ikke bare å være «krokfyll». Rogn utsondrer kraftig duftstoffer og kan brukes til å lokke inn ørret. Det å føre et visst antall hull på isen med noe som lukter og smaker godt, kommer best til sin rett når det er lite

Går for rogn: Også de store ørretene lar seg friste av små, velduftende rognkorn på kroken.

lys, slik som under snødekt is. Alt går tregere i kaldt vann, så start gjerne oppføring av hull dagen eller kvelden i forveien.

Under islagt vann går ørretens stoffskifte saktere, så det er viktig å ikke overføre, slik at all fisken er stappmett før et agn serveres, men det må heller ikke føres for lite, for rogn skal tross alt holde fisken i nærliggende område.

I åpent vann vil også føring fungere, og da gjerne i sammenheng med en føringsboks som monteres som en opphenger på sena og kastes ut sammen med en agnet krok. Føringsboksen vil da frakte en håndfull rogn ut på samme sted og lokke fisk dit hvor agnkroken havner.

fiske@egmont.com

Viktig regel

Skal du bruke rogn som agn, må du alltid sørge for at den er fra samme vassdrag som det du skal fiske i. Dette er for hindre at eventuelle fisesykdommer introduseres i nye vassdrag.

PRAKTISK GAVE TIL NYE ABONNENTER

Spar
595 kr

SMS-kode:
FISK9
til **2205**

eller scan
QR-koden

Sløye- og
fileteringssett
i gave

**5 utgaver av
ALT OM FISKE for kr 249***

Bli abonnent og få et sløyesett i velkomstgave!

Alt om fiske holder deg oppdatert på sportsfiske, nyheter, utstyr, tester, teknikker og reportasjer fra hele landet. Norges eneste rendyrkede blad for sportsfiskere!

Få et praktisk sløye/fileteringssett i fire deler. Her har du det du trenger for å gjøre klar fisken til gryta. Den gode fileteringskniven har beskyttelsesslire som holder den fin samtidig som den beskytter omgivelsene for kutt og stikk. Med en god knivsliper har du alltid skarp kniv tilgjengelig. Det følger også med kuttsikker hanske, den får godt grep på fisken samtidig som du beskytter fingrene. Passer utmerket til både hav og innlandsfiske.
Verdi: 249,-

5 utgaver i butikk	kr 595
Sløyesett	kr 249
TOTALVERDI	kr 894
DIN PRIS*	kr 249
DU SPARER	kr 595
Porto	kr 49

Fiske i mørketida

Akkurat her har vi ikke prøvd oss på mørketidsfiske før. Det er verdt et forsøk. Det blir fort kaldt på tærne å stå stille, så mellom pilking og boring av nye hull må vi smådanse for å jage varmen ut i frosne tær. Etter en liten times innsats har fisket på ingen måte gitt uttelling for strevet. En liten røyepinne er alt som har vært borti kroken.

Tekst: Inger W. Krempig Foto: Lars Krempig

Fire kilo: Min største ørret på mormyshka
ga meg en uforglemmelig fiskeopplevelse.

LIKE GOD

sommer som vinter

Godbiten kan brukes etter de fleste arter i ferskvann, den er isfiskerens joker når alt annet feiler, og også utmerket under sommerfiske med ultralett utstyr.

Tekst og foto:
Dag Kjelsaas

Navnet er russisk og den skal mer eller mindre etterligne et lite vanndyr. Vi som liker konkurransefiske, var blant de første som isfisket i norske innsjøer med metallblanke mormyshkaer. Selv med senetykkelse på bare 0,8 til 0,12 mm tok det lang tid før de første modellene nådde ned til bunnen så fisket kunne begynne.

Så kom mormyshkaene i wolfram. For mange tiår siden byttet jeg bort dunjakka mi mot en håndfull slike

til en russer på isfiskekonkurranse i Finland. I dag er de fleste mormyshkaene i dette tunge metallet, og de fås i en mengde fargekombinasjoner.

Et utvalg av disse små herlighetene er nå nesten alltid med meg på fisketur både sommer og vinter, og de har gitt mye fiskeglede. At en laks en gang stakk av med en mormyshka under sjørøye-fiske nordpå, og at noen gjedder har slitt tynne fortommer, er bare bevis på at det ikke er størrelsen som teller.

INDIKATOREN

For de fleste er mormyshkafiske synonymt med isfiske. På isen fiskes det også med pimpel, balansepillk eller blink, og bittet registrerer vi da ofte med hånda. Fisken tar ofte når agnet

Når abboren er treg: Knappt noe annet er så effektivt til treg abbor som en mormyshka egnet med fjærmygglarve.

daler ned til utgangspunktet etter en løftende bevegelse. I neste løft kjenner vi fisken.

Ved pimpelfiske bruker noen pilkestikker som har montert en ekstra følsom del ytterst på tuppen, og opplever at det kan være en fordel dersom fisken suger agnet forsiktig inn eller bare smaker på det.

Under mormyshkafiske er bruk av føletupp nærmest obligatorisk. Det er ingen overdrivelse å si at du tar dobbelt så mye fisk med en godt tilpasset indikator som uten.

FISK MED ØYNENE

Indikatoren består gjerne av plast, men tynt fjærstål duger også. Da denne fiskemetoden var i sin barndom, brukte vi bust fra villsvin, som har den fordel at det duger uansett hvor kaldt det er.

Føletuppen bør kunne skyves ut el-

Ultra lettspinn: Ikke bare er det effektivt for å gjøre lange kast og fiske følsomt med mormyshka, men med lett utstyr får du også kribling helt inn til ryggbeinet med slik fisk på kroken.

ler inn i et system festet på tuppen av pilkestikka, slik at den kan justeres til å stå i en liten bøy. Tuppen vil da bøye seg når fisken trekker ned eller til siden. Noen ganger retter den seg hvis fisken suger inn mormyshkaen oppover.

Jeg har satt på en dråpe rødoransje lim ytterst på føletuppene. Da er det lettere å se at fisken biter selv om konsentrasjonen ikke er helt topp. For skal du fiske effektivt med mormyshka, må all energi brukes til nettopp å nistirre på tuppen. Noen ganger biter selv store røyer så forsiktig at en ikke skulle tro at det er mulig.

TYNT OG LETT

Tilslaget gjøres umiddelbart når føletuppen markerer, men ikke kraftigere enn at sena holder hvis du kroker en stor fisk. Skulle det skje, er det en stor fordel om pilkestikka har snelle, og at

bremsen er justert slik at fisken kan rase ut med snøre.

Teknikken under mormyshkafiske kan variere, men det vanligste er å fiske rett over bunnen. Med en dirrende, skjelvende bevegelse løftes pilkestikka kanskje 30 cm opp, før mormyshkaen igjen slippes ned til bunnen. Det kan varieres ved å holde helt stille i perioder, dunke mormyshkaen ned i bunnssubstratet flere ganger eller løfte nesten en meter opp.

Pilkestikkene bør være lettest mulig med tanke på den dirrende bevegelsen, og utstyrt med en spole med sveiv som har enkel justering av midtskruen. Denne fungerer som brems.

AGN

Det mest brukte agnet til mormyshkafiske når fisken er i bettet, er fluelarver eller maggot. Særlig til middels stor og

mindre fisk foretrekker jeg de minste, som kalles pinkies. Jeg prøver å feste kroken til den butte enden for at larvene skal leve lenge og bevege seg, men opplever at fisken biter bra også når larven punkteres, antagelig fordi det da spres mye lukt i vannet.

Både abbor, ørret og røye biter ikke sjelden best når det agnes med et par røde fjærmygglarver. Disse må skiftes oftere enn maggot, og er vanskeligere å feste raskt på kroken, men er superagn når fisken er treg.

Meitemark er førstevalget under sommerlig mormyshkafiske etter abbor og ørret, ikke minst fordi maggot kan være

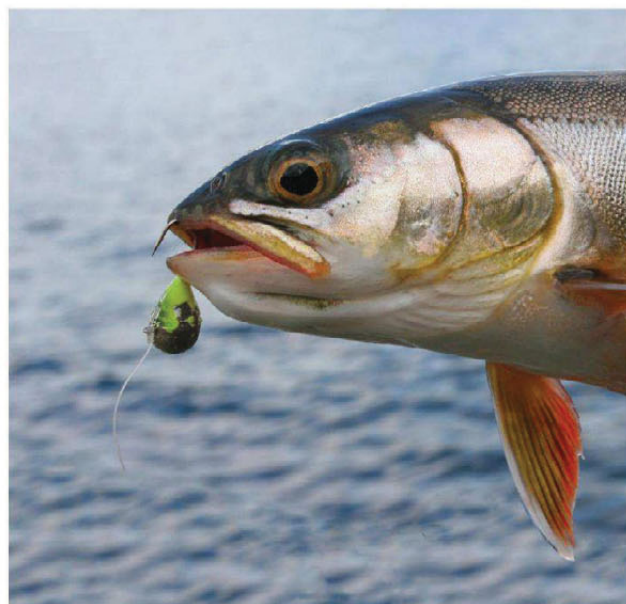
mer vrient å få tak i. Jeg satser da på de helt små meitemarkene med lengde på to-fire centimeter, og trer gjerne to på kroken. Markene festes på midten, slik at endene beveger seg fritt.

Til røye er fluelarver greiest å bruke både sommer og vinter. Hvis du ikke får tak i larver sommerstid, kan du lage en liten maggotfarm ved å legge ut fisk eller kjøtt som får råtne i ei bølge. Uten-dørs! Du bør da helst ikke ha naboer tett innpå, siden dette innebærer både lukt og fluesurr.

OGSÅ STOR ØRRET

Sportsfiske kan være temmelig utfor-

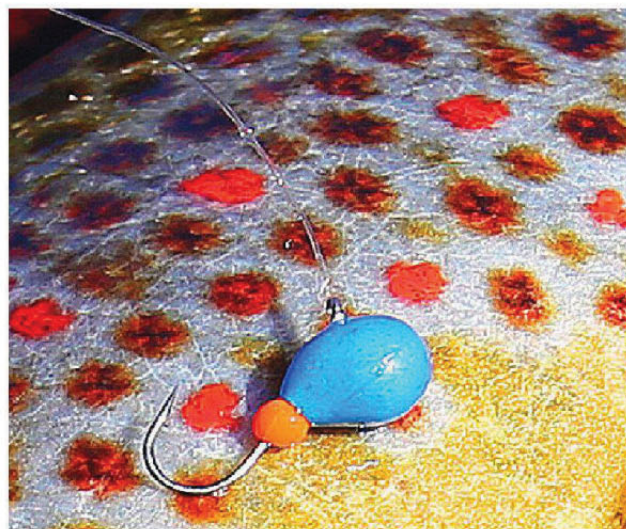
«Det er gjerne slik at man sverger til den fargen man har fått mest fisk på.

Røyegaranti: Treffer du på røya, sier den ikke nei takk til en fristende mormyshka som danser i vannet, selv om den er velbrukt som denne. Her har maggoten falt av underveis.

Føletuppen: En viktig del av utstyret er napp-indikatoren ytterst på stikka.

Blå til ørret: Her var det en blå mormyshka som lurte ørreten en sommerdag med blå himmel.

drengende og spennende, ikke minst hvis en stor fisk drilles på svært lett utstyr. Min største ørret tatt på ultralett spinnutstyr økte adrenalinnivået betydelig da den tok en gul og grønn mormyshka agnet med en knøttliten meitemark.

Jeg fisket fra en liten packraft da fisken tok. Båten ble dreid sakte rundt, ettersom ørreten skjente fram og tilbake til jevnlig tikking fra snellebremsen, og uten at jeg kunne gjøre annet enn å la den bestemme. Stangtuppen sto i så stor bøy som fortommen på 0,14 mm sene kunne tåle, og jeg fryktet hele tiden at fisken skulle gjøre et voldsomt utras med stor fare for senebrudd.

Kjempen kom i håven og ble veid til noen få gram under fire kilo, dobbelt så stor som ørretrekorden min på mormyshka til da. Sånt gjør at troen på å bruke denne fiskemetoden når det er åpent vann ikke svekkes!

SOMMERRØYE

Ved en annen anledning var vi tre fiskere som besøkte et lite vann der det går få, men store ørreter. Vi fisket vekselvis

i et døgn uten å få fisk. Riktignok kjørte en av oss på en fisk, men den kom løs fra flua like før håving.

Da de andre koste seg ved bålet, tok jeg en liten runde langs vannet med lettspinnstanga. I enden av snøret hang en grønn mormyshka, og i lomma lå en boks med små meitemarker. Det gikk som jeg hadde håpet. Ti meter fra land hogg det til, og jeg innså fort at denne fisken ikke ville la seg temme med det første. Da den eneste fisken vi fikk i vannet lå i håven, viste vekta snaue to kilo.

Ved noen anledninger har vi vært flere på fisketur ved røyevann der fisken kan nås ved fluekasting eller korte kast med spinner eller lokkeskje fra land. Praktisk talt alle gangene har den av oss som har fisket med mormyshka og lettspinnutstyr fått flest fisker.

I et tilfelle gikk jeg tom for maggot, og da sluttet ikke uventet røyene å bite. En liten strimmel kjøtt med skinnlapp fra buken til ei røye viste seg da å fungere som agn. Det gjør som kjent også akkar, lakserogn og reke. Både

under fiske etter abbor, ørret og røye er erfaringen den samme: du får (mye) mer fisk med agn på mormyshka enn uten.

JIGGING

Kastefiske med mormyshka kan begynne straks isen går. Våren er ofte den beste perioden, særlig i lavtliggende og/eller grunne vann. Når disse varmes opp utpå sommeren blir gjerne røya vanskelig å ta der den går på dypet. Men også ørreten er sulten i perioden etter isgang, og sier ikke nei takk til en liten mormyshka som trekkes sakte inn etter kastet.

Under kastefiske har haspelsnella vanligvis multifilament line med tykkelse 0,10-0,12 mm. Fortommen er i fluorkarbon eller sene på 0,12 til 0,25 mm, alt etter hvor stor fisk jeg forventer å ta. Stanga er gjerne 9 fot med helaksjon, og i vektklasse 2 til 12 gram.

Etter utkastet får mormyshkaen synke helt til bunns. Deretter trekkes den rykkvis inn, slik at den danser gjennom vannet nær bunnen. Tar ikke fisken dypt, prøver jeg å fiske midt i vannlaget. Ser jeg røyestimer eller ørret som vaker, kaster jeg foran eller midt i vakområdet. Da begynner innsveivingen straks etter kastet, og med høyt løftet stang for å unngå at lina striper på vannet.

Fordi mormyshkaen er så liten og lager bare et ørlite plask, skremmer den sjelden vaksom fisk nær overflaten. Den fisker derfor godt også på grunt vann og når det ikke blåser. Noe av forklaringen på at mormyshkaen er så virkningsfull kan ligge nettopp der. Fluefiskere opplever noe av det samme når slukkasting skremmer fisken.

I strømmende vann kastes mormyshkaen rett eller skrått oppstrøms, og holdes litt over bunnen ved å sveive inn eller slippe ut snøre.

MED KASTEDUPP

Du kaster naturlig nok kortere med mormyshka enn med sluk. Hvis fisken står utenfor kastehold, kan dette løses greit ved bruk av bomber eller annen type dupp. Ved rykkvis eller sakte innsveiving vil da mormyshkaen fiske så langt under overflaten som fortommen eller tyngden på duppen tilsier. Ulempen med denne metoden er at nappene ikke kjennes like følsomt som ellers.

En annen mulighet er å ha et søkke i enden av snøret. Mormyshkaen festes i en fortom på 10 cm en meter over

Kaster langt nok: Med ei stang for vekter på 2-10 gram kaster du en mormyshka overraskende langt.

søkket. Nå kan innsveivingen skje enten rykkvis eller i et par meter lange trekk.

FARGE OG STØRRELSE

Stor fisk biter like gjerne på de aller minste som på store mormyshkaene. Der det er rimelig mulighet for å få fisk på mellom halvkiolen og kiolen velger jeg likevel alltid en stor modell. Stort i denne sammenhengen er kroppslengde på 10–12 mm og vekt på 4–6 g.

Jeg sjekker uansett krokstyrken ved å presse i krokboyen med tommelneglen. Da kan det også avsløres om kroken er så stiv og lett at den brekker. Dessverre har jeg mange mormyshkaer i et skrin

der kroken har brekt. Kvaliteten synes heldigvis stort sett å ha blitt noe bedre med årene.

Det er gjerne slik at man sverger til den fargen man har fått mest fisk på. Jeg satser derfor vanligvis på grønn- eller kobberfarge til ørret, og oransje, hvitt eller rødt til røye. Abboren kan ta både svart og helt blank, ikke sjelden rosa eller oransje. Til sistnevnte art har jeg av og til brukt to mormyshkaer over hverandre med 10 cm avstand, og opplever da at nesten alle fiskene tar bare den ene fargen. ■

fiske@egmont.com

Vintertips

Ved tregt abborfiske:

Lokk først med pimpel en kort stund. Fisk så med mormyshka.

Under kikkefiske etter røye:

Bor to hull med 30–40 cm avstand. Fisk med blink i det ene, la en mormyshka henge litt over bunnen i det andre. Om røya ikke vil bite på agnet ved blinken, legg blinken på bunnen og begynn straks å bevege mormyshkaen.

Under ørret- og sikfiske:

Prøv bare en halv meter under isen.

Abborfiske: Fisk mormyshkaen i små rykk fra bunnen til 20–30 cm opp.

Agn med maggot.

Ved tregt fiske: Agn med fjærmygglarver.

Variasjon: De største mormyshkaene veier 5–6 gram. Du får dem i mange fargevariasjoner.

Sommertips

- Bruk haspel lettspinnutstyr og stang med lang aksjon.
- La mormyshkaen synke ned til bunnen før innsveiving, særlig når fisken ikke vaker.
- Ta inn line rykkvis.
- Agn med mini meitemark eller bit av en større til ørret.
- Kast i vak, eksempelvis tidlig på våren når fisken tar fjærmygg.

I bettet: Hvis abboren er hissig, er det lurt å bruke en av de tunge mormyshkaene. Her er en gullfarget modell agnet med to røde fluelarver.

Lykke: En fin røye bet på kroken og ble forevignet med undervannskamera.

Tekst og foto:
Lars H. Krempig

Med sykkel til røyeparadiset

Ble fristet
av kobber

Løypenettverk:

Noen av tråkkene ble i sin tid etablert med hest og kjerre, men mange nye løyper er et resultat av reindrifta.

Et enormt nettverk av stier og kjerreveier gjør Finnmark til et eldorado for dem som liker å sykle på røft underlag. Er du i tillegg glad i å fiske, finnes det ingen bedre kombinasjon.

Forfriskende: Selv å fiske fra et isflak ble for varmt i sola.

Vi er fire karer som har noen dagers fiskeferie på agendaen. Værmeldinga er sjeldent god, nesten for god når det gjelder både vanntemperatur og myggklesking. Sykkelfisketur er et godt alternativ.

Transporten inn i fjellet kan gå raskt, og vi klarer kanskje å sykle fortere enn myggen flyr. Om da ikke løypa blir altfor krevende – det er ikke akkurat E6, disse gamle ferdselsveiene. Vi bestemmer oss for å sette kursen mot noen jomfruelige røyevann langt av gårde og høyt til fjells.

Håpet er at røya ikke har rukket å bli altfor doven i sommervarmen. Jeg tyvstarter innover fjellheimen en tidlig kveld – mine firbeinte turvenner trives bedre med å jobbe under nattevandring framfor i solsteika. Det gjør egentlig jeg også.

MORRABETT!

Mine tre tobeinte venner starter først neste morgen, og vi har en avtale om å treffes ved en blå juvel på kartet. Det blir en natt med euforiske naturopplevelser på sykkelsetet. Utsikten, et yrende fugleliv, mangel på mygg, og ikke minst – vissheten om alle røyene som svømmer rundt her oppe.

Tidlig på morgenkvisten er jeg framme ved den lovende perlen. Kroppen er støl og bakenden mørbanket etter timer på setet på høyst varierende underlag. Jeg får raskt opp teltet og spenner opp en folieduk mot sørvest for å lage skygge på teltduken. På den måten klarer jeg noen timer i teltet, til

tross for den steikende sola som raskt stiger på himmelen.

Hundene hviler ut i skyggen bak noen store steiner, men jeg klarer ikke å finne roen – jeg må prøve fiskelykken.

FAVORITTSLUK

Spenningen over å komme ned til et godt fiskevann og ta de første kastene er overveldende. Jeg har satt på favorittsluken for røyefiske, Sølvkroken kobber med svarte og røde prikker.

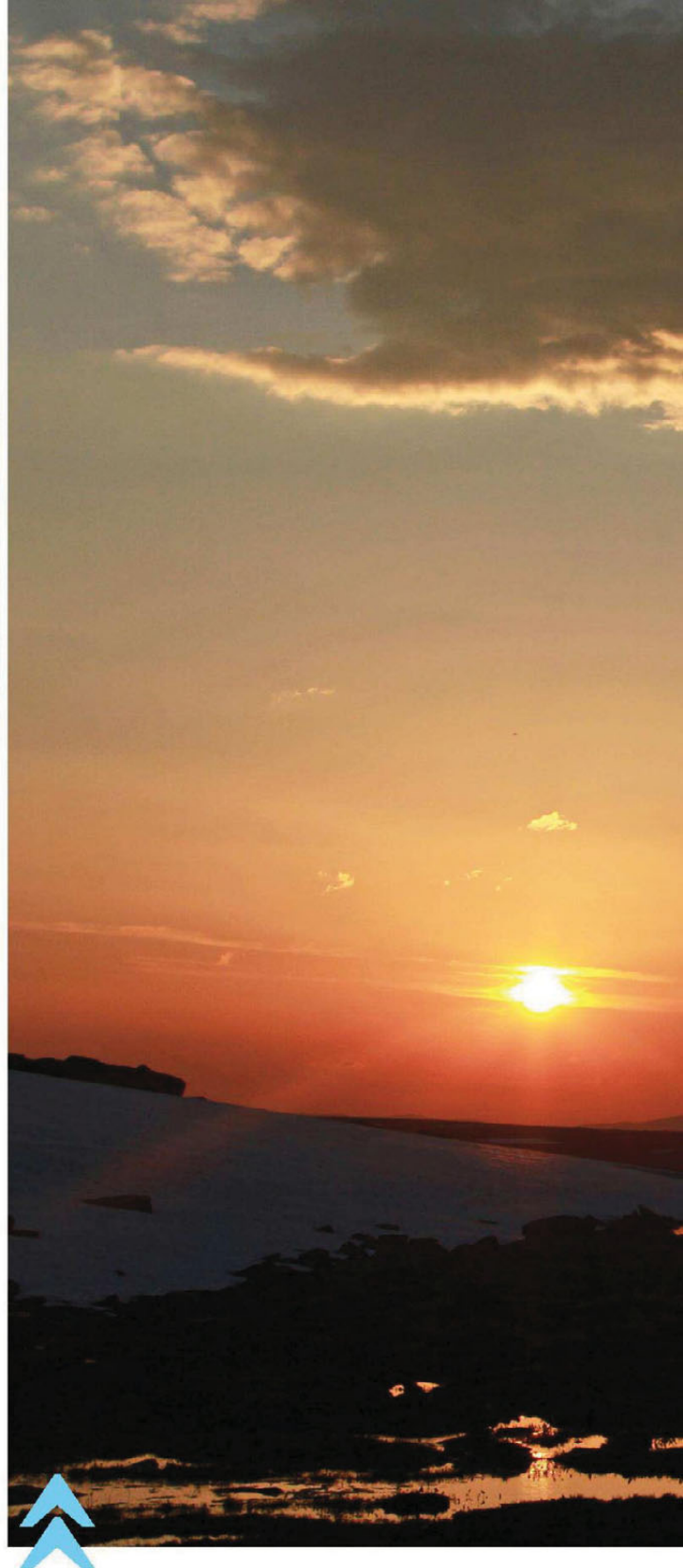
I disse høyereliggende vannene har jeg opplevd at det kun er denne sluken som virkelig trigger fisken, og jeg satser på at den fungerer nå også. Lange, fine kast lager bølger i det nesten blikkstilte vannet.

Rolig rusler jeg langs vannkanten og memorerer den ene gode fiskeopplevelsen etter den andre. Jeg går der henført i min egen fiskemimring mens morgensola begynner å steike lett i nakken.

SOM ET PROSJEKTIL

Plutselig kjenner jeg den karakteristiske smånappingen i sluken, og jeg gjør et lett tilslag med stanga. Røya der ute har visst latt seg friste av kobber igjen. Før jeg rekker å tenke tanken ut, hogger fisken skikkelig til og skyter som et prosjektil utover vannet.

Det danner seg en liten fontene bak senen der den raskt skjærer gjennom vannskorpa. Det er få ting i livet som overgår det å kjøre ei skikkelig stor-røye langt til fjells. Det finnes knapt sprekere fisk, og denne karen er ikke noe unntak. Langt der ute ser jeg

På sitt beste: Det er ikke mange ganger i løpet av livet man opplever fjellheimen som dette.

virvler av fisken under den blågrønne overflata.

Flere ganger mens jeg gjør meg klar til håving, drar kubben plutselig ut 10–15 meter snøre igjen. Etter noen eventyrlig spennende minutter ligger endelig den smellfeite fisken i håven. Grå-turkis over ryggen, sølvblank på sidene og lys oransje på buken. Bedre kvalitet finnes ikke.

IKKE TEGN TIL FISK

Etter noen små timers nødvendig søvn

tar jeg meg en fjelltur. Jeg staker ut kursen mot noen mer ukjente blå flekker på kartet. Dagen går med til fjellvandring, fiske og fotografering uten at dette gir noen fiskemessig uttelling. Men hva gjør vel det? Middagen har jeg jo klar i snøfonna bak teltet.

Ei tokilos røye skal holde til fire karer. Utpå ettermiddagen kommer fiskekameratene opp til avtalt møtested, og gutta blir raskt veldig klare for fiske etter min situasjonsrapport fra morrabettet.

Men røya er som sunket i vannet

denne kvelden. Det er overhodet ikke livstegn – verken på vannoverflata eller på fiskeredskap, derfor brukes resten av kvelden til leirkos.

Dagens middagsmeny består av beinfrie fileter av røye, stekt i ekte smør i gloheit panne. Det hele blir lekkert dandert på et ferskt polarbrød med både pesto og rømme. Det kan nesten ikke bli enklere eller bedre.

Bålkaffe med en god, mørk sjokolade topper det hele. Livet nytes i fantastiske omgivelser med midnattssol, flotte fjell

og et yrende liv i alle retninger. Og det beste av alt – dagene ligger ubrukte foran oss.

SOMMERVARME

Selv om folieduken gjør en god jobb med å kaste skygge, blir det i overkant varmt i teltet utpå morgenen. Noen svømmetak i et avkjølende og forfriskende fjellvann klarer toppen og gjør oss klar for en ny dag.

I en eventyrlig sommervarme rusler vi lettkledd langs vannet. Lange kast,

Stilstudie: Nok en røye har latt seg lure og føres elegant opp i håven

korte kast – langsom sveiving og hurtig sveiving. Vi prøver ut alle variasjoner i håp om nye storøyeopplevelser.

Fisken der ute er absolutt på hogget, men det er tydelig mest liv i de litt mindre individene. Når temperaturen er gode 20 pluss, og lufta er stille, stiger vanntemperaturen raskt. Den kvelden jeg kom opp, var temperaturen ni grader. Nå, halvannet døgn etter, er den allerede 12 grader.

Vår teori blir derfor at storøya blir mer preget av varmen og vanskeligere å få, men det er da mye moro i halv-kilosrøyer også. Dessuten blir de godt snadder i steikepanna.

SYDENSTEMNING

«Russervarmen» har tydeligvis lagt seg som et lokk over hele Nordkalotten. De neste dagene blir utrolig varme. Lufta er nesten stillestående, og det er et under at vi ikke spises opp av mygg. Det kan virke som om de stikkende hordene også sløves ned av heten.

Vi holder oss mest i de nærliggende vannene, men må iblant enda høyere opp for å få et kjølede vinddrag rislen over kroppen. Dersom turen skulle måles i mengde storøye, ville neppe terningkastet ha blitt særlig høyt, for det blir med den ene sværingen. Varmen har nok slått de største ruggene helt ut.

Likevel er dette en av de turene vi stadig kommer tilbake til når det er tid for mimring over gode fiskeopplevelser. Kanskje det er den gode, nærmest sørlige sommerfølelsen som får det til å bruse i fiskerblodet vårt? Som får fjellet til å bli ekstra vakkert og småfisken til å smake ekstra godt?

SPENNENDE SYKKELTUR

Vi nyter livet til fulle, og hadde det ikke vært for at myggen tross alt er til stede, kunne vi fisket i Adams drakt her i paradiset. Det spørs vel om det hadde hjulpet særlig på fiskelykken.

Det er sjelden man gleder seg til hjemtur, men vi ser med barnslig glede fram til en spennende og utfordrende sykkeletappe ned fra fjellet. Vi drøyer likevel returen så lenge som mulig. Før jeg setter meg på setet og ruller ned de første bakkene, må jeg snu meg en siste gang.

Blikket stryker andektig over terrenget og vannene. Da brer det seg noen store ringer utover den speilblanke overflata på den nærmeste fiskeperlen. En siste påminnelse om at dette fremdeles er storøye vann – og en herlig oppmuntring om å komme tilbake. ■

fiske@egmont.com

Sværing: Det ble flere røyer i løpet av turen, men ingen slo den første som beit på kroken, et flott eksemplar på to kilo.

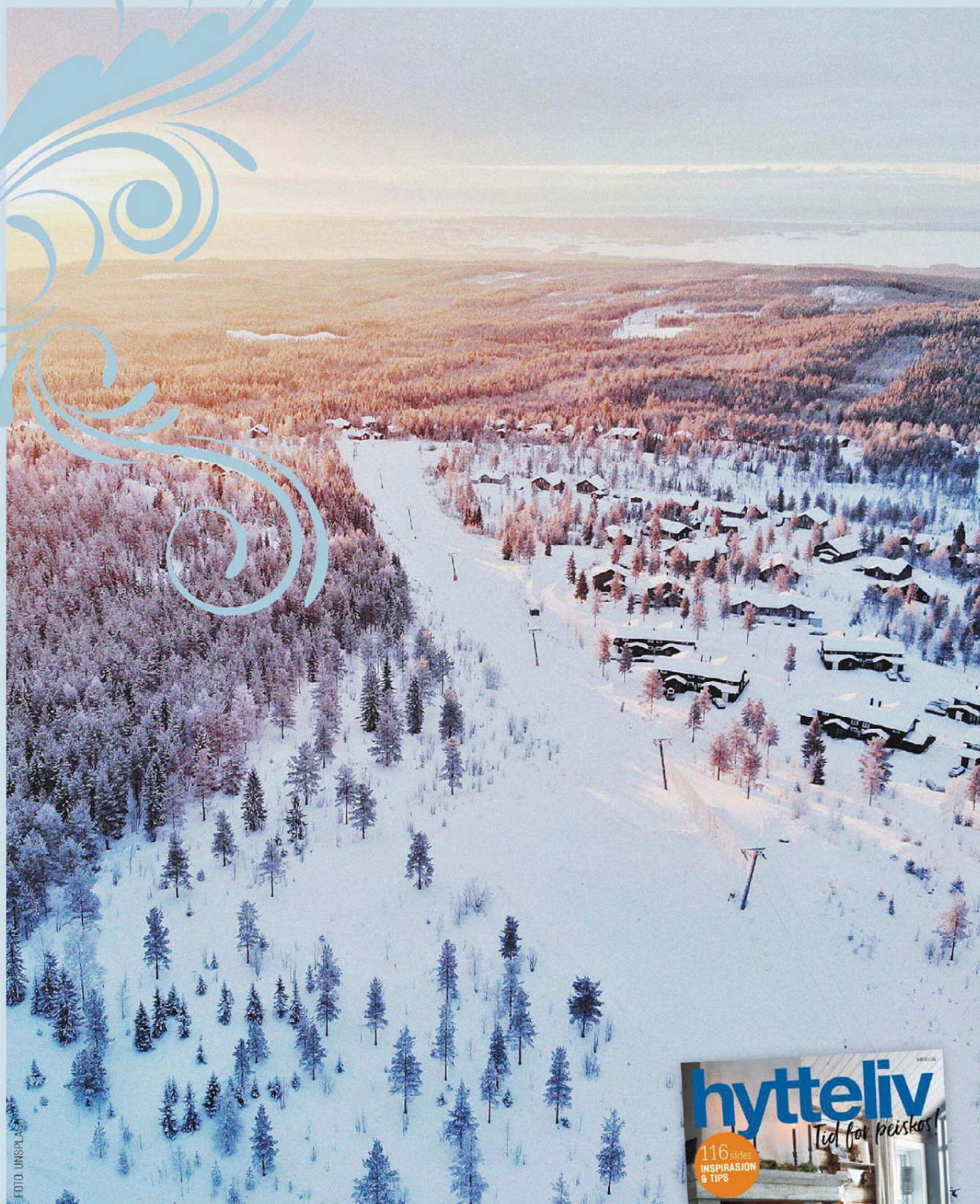

FOTO: UNSPLASH

Få ren hytteglede rett i postkassa!

I bladet finner du massevis av inspirasjon, ideer og praktiske råd for livet på hytta.

♥ Når du tegner abonnement så får du en gave på kjøpet!

Bestill abonnement i bladkiosken.no

Hold kamera
på mobilen over
QR-koden

BLADKIOSKEN

**MAT FRA
SJØ OG INNSJØ**

Magi med paprika

**Ungarerne er stolte av sin fiskesuppe av
ferskvannsfisk med muddersmak.
Hadde de bare hatt norsk fisk.**

1

Tips!
Dropp
buljongterningen
og kok kraft på
fiskehode og
-avskjær.

Siste akt:
Når fisken
skal oppi
suppa er
retten så å si
ferdig.

2

Magisk øyeblikk: Når paprika
og chili smelter i løken frigjøres
aromaene.

Ungarsk fiskesuppe

I Ungarn lager de denne suppa med mye chili, kanskje for å skjule muddersmaken. Bruk så mye chili du vil og sett gjerne chilibøssa på bordet.

- (4 porsjoner)
- 6–800 g fiskefilet, gjerne fra ferskvann
- 1 l fiskebuljong
- 2 gule løk
- nøytral olje til steking
- 3 røde paprika
- 1 grønn paprika
- 1 tomat
- 2 ss paprikapulver
- 2 – 3 ts chilipulver
- Bladpersille
- Salt, nykvernet pepper
- godt brød

Kutt røde paprikaer i to på langs og fjern stilk og kjerne. Legg i en ildfast form og stek under grillen på 250 grader til skinnet blir svart. Legg så paprikaen i en frysepose/ plastpose i ti minutter. Etterpå er det lett å rive av det svartbrente skinnet med fingrene. Finhakk løk og surre i olje i en kjele til løken er blank og myk. Vend så i paprika- og chilipulver og la pulvret smelte i løken. Skåld tomaten, riv av skinnet og kutt i terninger. Ha tomat, bakt, rød paprika og buljong i kjelen og kok opp. Hell over i en blender og kjør glatt. Stavmikser kan også til nød brukes. Hell suppen tilbake i kjelen og ha fisk kuttet i terninger og grønn paprika kuttet i ringer i suppen. Kok opp og la trekke i ti minutter. Smak suppen til med chili, salt og pepper og server den med et dryss finhakkett bladpersille over og godt brød til.

3

Herlig sødme:
Når du griller
paprika løfter
smaken seg til
nye høyder.

Tekst og foto:
Peter Nagy

Innovativ fotografering: Martin Falklind filmer med en såkalt «dome», som fanger de mest spektakulære øyeblikkene.

FISKERIKETS TILSTAND

Den svenske suksesserien «Fiskenes Rike» ligger nå ute på NRK. Møt hjernen bak TV-serien, Martin Falklind, som er klar med en ny serie fra fiskens hjemplass.

Da jeg ankommer Tjörn, har høstvindene feid bort de siste restene av sommerferien og roen har senket seg. Her, med utsikt over Hakefjorden, har filmskaper og journalist Martin Falklind sin base. Sammen med sin kone Maria Ålander, også hun produsent, driver Martin produksjonsselskapet Ecofilm. Sammen står de bak en rekke prisbelønte filmer – inkludert den populære dokumentarserien «Fiskenes Rike».

Jeg spør Martin hvordan han skal møte forventningene publikum har etter TV-suksessen i 2021.

– Når man jobber med et krevende prosjekt, dag og natt i fire år, som vi gjorde under innspillingen av den første sesongen av «Fiskenes Rike», blir man til slutt paranoid. Før forrige premiere hadde jeg et tilbakevendende

Tekst:
Mathias Arnham
Foto:
**Mathias Arnham
og Ecofilm**

**Store
gytefisk:
Ørretens
gytelek i små
bekker er et
imponerende
skue.**

Unike bilder: Gytende gjedder er et av høydepunktene i den nye sesongen.

Misforståtte arter: Fiskearter som vi uforsiktig kaller søppelfisk eller ufisk, er viktigere enn vi tror.

De vanskeligste bildene: Abbores gyting er et mysterium. Det antas at det skjer om natten.

Les mer om Martin Falklind her

<https://www.instagram.com/martinfalklind/>
<https://www.facebook.com/ecofilm.se>

Spennende sportsfiskearter: Gjedda er en av artene vi kommer tett på i den nye sesongen av «Fiskenes Rike».

mareritt: Når første episode hadde blitt sendt, var det ingen som ringte, ingen sendte e-post, ingen tekstet eller tok kontakt. Etter en stund ringte min mor og fortalte at «hun i det minste syntes programmet var veldig bra». Heldigvis ble serien en enorm suksess. Når det kommer til alle forventninger, kan vi aldri overgå dette, men vi gjør det beste vi kan, sier Martin.

MISFORSTÅTTE FISKEARTER

Martin forteller at produksjonsteamet denne gangen ikke har valgt å fokusere på en bestemt miljøutfordring, men heller rettet søkelyset mot mennesker som gjør en innsats for våre vannmiljøer. Han legger til at folk ofte leter etter

enkeltstående miljøskurker å skylde på, men til syvende og sist er det vi alle som har makten til å påvirke.

– Vi vil vise at det er mange gode krefter der ute og at en enkelt person faktisk kan gjøre stor forskjell. Og selvfølgelig må vi ha med noen nye fisk i denne sesongen. Gamle favoritter som laksen og gjedda er fortsatt med. Og denne gangen har vi valgt å fokusere litt ekstra på hvite fisker, som vi noen ganger foraktelig kaller «søppelfisk», arter som vi helt har misforstått og som fortjener mer oppmerksomhet. Utover disse løfter vi også fram spennende arter som røye, harr, ål, abbor og stør.

Martin understreker at de vanskeligste bildene å fange med kameraet er de man ikke klarer å ta. Et eksempel

er abborens paringslek. Han forteller hvordan teamet har prøvd flere ganger, men aldri fått med selve befruktningsøyeblikket.

– Hvis det er noen som har overvært abborens paringslek, så er jeg den første som vil høre om det. Jeg kan bekrefte at det er svært sjelden, forteller Martin og oppfordrer til kontakt.

BLE VENN MED RØYA

Han forteller at mange tror det bare er å sette opp noen kameraer og la dem rulle, men det fungerer dessverre ikke slik. De aller beste bildene tas med kameraer de selv holder.

– Det finnes ingen snarveier. Man må dykke ned i vannet, skjønnere hvor fisken er, når den er på plass, og lære om

fiskenes rutiner og atferd. Alt handler om tid og tålmodighet. Et eksempel på dette er da jeg filmet de små røyene i Fiskhålsgraven i Flatruet i Härjedalen. Det er et grunt vann oppe på tundraen og som ligger i en forkastningssprekk som ble dannet for 10 000 år siden. Røyene som lever der er bare ti centimeter store, selv om de kan være 30 år gamle. Oppdraget var å filme de bitte små og veldig sky røyene når de vaker og ta disse bildene under vann.

– Hemmeligheten ligger i å bli venn med et individ. Jeg fant en røye som hadde en spesiell plass i en liten renne. Jeg la meg i vannet, 25 centimeter dypt, med et lite håndkamera som akkurat fikk plass under overflaten. Det tok tre dager å venne fisken til min tilstede-

Havets vokter: Martin Falklind har laget en oppfølger til «Fiskenes Rike». Den vises på svensk TV i 2025.

«At det tar så lang tid å finne et sted der det faktisk er fisk å filme, er mildt sagt trist.

værelse. Først ble den redd da jeg var to meter unna, men hver dag kom jeg noen desimeter nærmere og på den tredje dagen kunne jeg stille fokus på sju centimeter og filme den fra alle vinkler, forteller Martin med tydelig entusiasme.

Martin forteller at han også får stor hjelp av moderne teknologi som gyro-stabiliserte kameraer, for å kunne filme tunfisk fra gyngende båter og radio-styrte ubåter for å skape en følelse av at man som seer svømmer med fiskene.

LAKSEN KJEMPET FOR LIVET

Når veien svinger ned mot de svarte klippene, og havet kommer i sikte, stopper vi litt opp. Jeg benytter anledningen til å spørre om de store miljøtruslene vi står overfor, og hva

som så langt har vært mest smertelig å dokumentere.

– Ja, det er dessverre mye. Men når vi står her, kan jeg ikke la være å tenke på våre ødelagte marine miljøer. På overflaten ser de kanskje OK ut, men der nede ligger det sanne bildet. Det er som en ørken – døde bunner og bukter dekket av trådalger. Jeg husker da jeg var 15 år og fisket på fantastiske steder, og når jeg i dag returnerer, er alt ødelagt.

– At det tar så lang tid å finne et sted der det faktisk er fisk å filme, er mildt sagt trist. En annen ting jeg sliter med å glemme, er da jeg filmet laks ved et kraftverk. Ovenfor kraftverket sto en gjeng turister og tittet ned på laksene som desperat prøvde å svømme opp kraftverket. Turistene, som trodde de så glade laks som lekte og hoppet, forsto ikke hva som egentlig foregikk. De ap-

Sportsfisk i sitt rette element: Gjeddass unike oppførsel er mildt sagt interessant.

plauderte og heiet på, uvitende om at fiskene kjempet for livet.

– Jeg satte meg litt lenger bort og observerte hvordan de stakkars laksene stadig slo seg mot gitter og betong. Hvordan de instinktivt kjempet for sin fortsatte vandring, men isteden drepte seg selv i sin desperate jakt på en vei videre. Kontrasten mellom turistenes glade latter og fiskenes desperate kamp, var hjerteskjærende, forteller Falklind.

FORSINKET RØYELEK

Jeg er nysgjerrig på om Martin har lært noe nytt under innspillingene av den nye sesongen.

– Vi skulle filme røyelek, og jeg hadde en gruppe lokale speidere som holdt øye med situasjonen. Alt så perfekt ut: riktig temperatur, riktig vær

– så sønnen min Johan og jeg pakket bilen og dro av gårde. Men på veien opp endret været seg, det ble sommer igjen. Vi ble fullstendig oppspist av mygg, og som om det ikke var nok, stoppet leken, og røyene vi skulle filme dro tilbake ut i sjøen igjen.

– Det tok ti dager før været snudde og røyene begynte å bevege seg igjen. Men det som faktisk var bra med den lange ventetiden, var at vi fikk tid til å finne ut hva røyene gjorde i mellomtiden. Vi kunne filme deres oppførsel et par hundre meter ut i sjøen, hvor de sto i store stimer. Hunner som lå stille, og rivaliserende hanner som sirkulerte rundt dem. Jo kaldere det ble, jo flere kamper så vi mellom hannene. Vi fikk fantastiske bilder av hvordan de posisjonerte seg og rangerte seg i hierarkiet.

Gigantisk: Støren er en av artene som er dokumentert i den nye sesongen av «Fiskenes Rike».

Vi kunne til og med dokumentere kampstrategier som, så vidt jeg vet, aldri tidligere har blitt fanget på film. Noen ganger når noe går galt, fører det til at vi oppdager noe nytt og uventet, forteller Martin.

TILBAKE TIL LIVET

Våre vannmiljøers sårbarhet og evne til å gjenopprette seg selv var litt av motivet for å lage den første sesongen. Jeg lurte på om det er en spesiell historie eller hendelse i den nye sesongen som på en kraftig måte illustrerer dette.

– Vi har flere slike historier. Et eksempel er noen bønder som har tilbakestilt en menneskeskapt voll til en livfull, strømmende elv. De gjen-skapte buktningene og gjenopprettet våtmarkene, og resultatet var at hele

økosystemet gjenoppsto fra de døde. Fugler, insekter, amfibier, fisk og andre vannlevende skapninger begynte å komme tilbake.

– Eller historien om noen gutter som plasserte kunstige rev i havet. Snart kom det vegetasjon på revene, deretter kom småfisken, og etter bare noen måneder hadde torskefisk og andre fisk flyttet inn. På veldig kort tid klarte den gjengen å gjenopprette pulserende livskraft i et hardt rammet havområde. Man kan få raske resultater, hvis man gjør det riktig, sier Falklind.

REISEN ER IKKE OVER

Vi fortsetter spaseraturen over jorden, sikksakker mellom gressstov og nedtråkket beiteland. Med fast grunn under føttene spør jeg om det ikke ville være enklere å lage en annen film om sportsfiske, i stedet for å arbeide med miljøproblematikk og kamerasky fisk.

– Det ville definitivt være veldig behagelig å vende tilbake til noe enklere, for eksempel en film om sportsfiske. Men akkurat nå ville det føles som et svik. Mennesker har fått øynene opp for våre vannmiljøer og de problemene vi står overfor. «Fiskenes Rike» har virkelig påvirket mange i riktig retning, og det inspirerer oss hver dag. Det ville føles som et svik mot oss selv og alle våre seere om vi ikke fortsatte med dette. Bare det å møte alle disse herlige menneskene som faktisk bryr seg om våre miljøer og gjør fantastiske ting, gir oss så mye energi. Vi vil at enda flere skal få se det, føle håp, og selv bli inspirert til å gjøre noe, sier Falklind.

Det høres ut som om det kan bli en fortsettelse. Har reisen ennå ikke nådd målet?

– Hvis denne sesongen får halvparten så stor gjennomslagskraft som den første, fortsetter vi. Interessen er der, og hvis den holder seg, ser vi ingen grunn til å ikke fortsette. Vi har allerede begynt å tenke på hvordan vi kunne fortsette vår reise i «Fiskarnas Rike», og det er flere forskjellige ideer på bordet. Vi har ikke bestemt oss helt for hvilken retning vi kommer til å ta, men vi føler at det er mye igjen å utforske og vise fram. Så lenge folk fortsetter å bry seg og følge med på reisen, er det ingen tvil om at vi vil fortsette å utvikle serien på en eller annen måte, sier Falklind. ■

fiske@egmont.com

Blendende skuespill: Når karpefisken vederbuk gyter, er hele elven dekket av rogn.

Suksess i skumringen: En sjelden gang kan man oppleve ville tilstander, uansett hvor sola og månen står.

DET STORE BETTMYSTERIET

Mer enn
sola og
månen

Tekst:
**Aleksander
L. Bergan**

Hver sommer siden 1976 har Villmarksliv trykket fiskebett-tabellen. Dette er historien bak.

I 1976 skjedde det noe revolusjonerende på professor John Olav Kroghs kontor ved Blindern i Oslo. På oppdrag fra Villmarksliv hadde en liten gjeng med aldrende menn, som gikk under det noe kryptiske navnet «Fiskebettkomiteen», gått sammen for å se om det faktisk lå noe bak de gamle fiskemytene om flo og fjære.

Disse var nevnte professor Krogh ved Zoofysiologisk institutt, astrofysiker og observatør Rolf Brahde og komitéformann Olaf Gundersrud. Sammen skulle de finne ut av fiskebettets mysterier og lage en oversikt over tidspunkter hvor det er mer gunstig å slenge ut snøret enn andre.

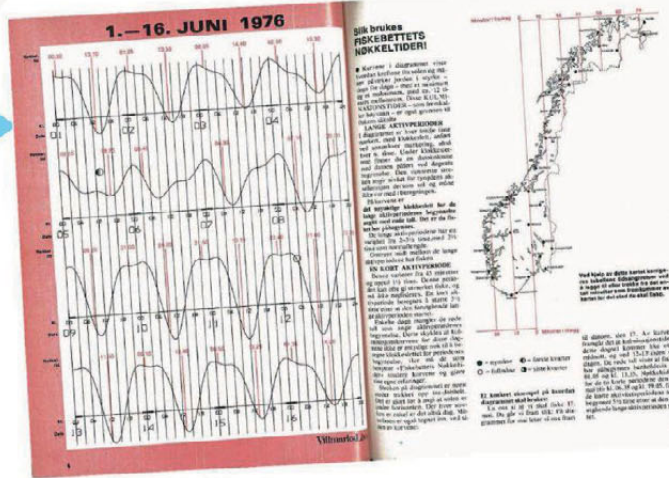
«Humbag og overtro», var det nok mange som tenkte, men «Fiskebettkomiteen» var overbevist om at det lå vitenskap bak godt fiske, og at fiskens bitetrang hadde sammenheng med månens og solens påvirkning på jorden.

Eller som professor Krogh selv uttalte til Villmarksliv Nr. 3, 1976: «Det er ingen tvil om at størrelsesordenen på de forandringer som skjer med trykket på jordoverflaten er store nok til å få fisk til å reagere». Videre ble leserne min-

Stig Werner

Faksimile: Villmarksliv

Nøkkeltider:
Fiskebett-
tabellen slik
den framsto
i Villmarksliv
i 1976.

Morgenbett i drittvær: 16 ørreter
ble tatt på mark og myke balanse-
pilker i løpet av en time.

**Beregninger:
«Fiskebett-
komiteen» på
Kroghs kontor.
Fra venstre:
John Olav Krogh,
Olaf Gundersrud
og Rolf Brahde.**

net om at Krogh på ingen måte var en lettvekt, og at mange av Villmarkslivs lesere vil gjenkjenne Krogh som «han som krabbet inn i et bjørnehi og stakket et termometer i rektum på en sovende bjørn».

MODERNE REGNEMASKIN

Det var astrofysiker Brahde som fikk i oppgave å foreta utregningen av variasjonene i tyngdekraften med månens og solens innbyrdes stilling. Brahde brukte Trondheim som nullpunkt, og det kommer fram i artikkelen fra 1976 at arbeidet hadde vært omfattende.

Ja, så pass omfattende hadde arbeidet vært, at vi uten datidens nymoderne teknologi neppe hadde hatt den fiskebetttabellen vi har i dag. Som det kommer fram i artikkelen: «Takket være en direkte programmering til EDB fra jordens og månens stilling, har det vært mulig å gjennomføre dette arbeidet innen de tidsfrister som Villmarksliv har satt». Og som Brahde selv sa: «Uten moderne regnemaskiner, ville jeg aldri ha gitt meg inn på dette».

ENORM RESPONS

I mainnummeret samme år ble Fiskebetttabellen presentert for første

gang under overskriften «Fiskebettets nøkkeltider», og responsen var enorm. Tabellen ble omtalt i radioen, og redaksjonen ble nedringt av interesserte fiskere.

Da tabellen ble kontrolltestet i Stjørdalselva samme vår, viste det seg at 85 prosent av fisken angivelig ble fisket innenfor tabellens nøkkeltider, og sportsfiskemedarbeider L.K. Storhaug i Norges Jeger- og Fiskerforbunds eget bransjeblad hevdet at «Erfaring viser at laksen er nærmest umulig å friste med redskap utenom tabellen».

Siden har Villmarksliv trykket denne tabellen i sommermånedene. Og ser man bort fra dette Reodor Felgen-aktige språket anno 1976, har det vist seg at det er mer mellom kast og bitt enn man skulle tro.

ALGORITMER, MÅNEN OG SOLA

Så hvordan fungerer den berømte fiskebetttabellen? Hadde du spurt Brahde, ville han antagelig vist til algoritmer så kompliserte at du strengt tatt aldri ville fått tid til å fiske om du skulle satt deg inn i saken.

Men den enkle forklaringen er at månen og sola har stor påvirkningskraft på

både fisk og dyr, i tillegg til å påvirke vannstanden i form av flo og fjære. Fisker viser seg å være mer aktive i visse perioder på døgnet, avhengig av hvor månen og sola står i forhold til jorda.

Disse tidene er det altså Brahde på mirakuløst vis (eller ved hjelp av EDB) klarte å finne fram til. Og disse nøkkeltidene er regnet helt ned til minuttet. Forvirret? Vel, jeg sier som min gamle mattelærer (og som eksdama, for øvrig): – Noen ganger må du bare lære deg å akseptere at det er slik det er.

INGEN NY IDÉ

Selv om redaksjonen i Villmarksliv med rette gjerne tar æren for å være initiativtagerne til at en slik utregning ble gjort for norske forhold, er de ydmyke nok til å innrømme at de ikke var de første i verden til å tenke i disse baner.

Solunar-tabellen, som er et annet navn på denne bett-tabellen, ble for første gang introdusert av John Alden Knight i 1926. Han hadde i utgangspunktet tatt hele 33 faktorer med i beregningen, og samtlige, med unntak av tre, (sola, månen og tidevannet) ble forkastet.

Også Knight etterprøvde teorien, og

Laksejubel i Namsen: Om denne laksen hogg på «riktig» tidspunkt, vet vi ikke, men det er ingen tvil om at gutta er glade!

konkluderte med at 90 prosent av 200 fisker ble tatt innenfor tabellens nøkkel-tider. Den første av Knights tabeller ble publisert i 1936, og siden har den kommet ut som en årlig almanakk.

VITENSKAP ELLER HUMBUG?

Som alle fiskere vet, er det flere faktorer som er avgjørende for den store fangsten. Alt fra agn og årstider til værforhold, utstyr og plassering vil telle. Du får ikke fisk i en sølepytt uansett hvor slavisk du følger fiskebetttabellen, men er det i det hele tatt hold i teorien?

Et søk på nettet viser at sportsfiskerne strides. Noen mener at slike tabeller bare er tull og tøys, og avfeier kategorisk at fiskens vilje til å bite på kroken kan ha noe med månen å gjøre. Én skriver på nettsiden til Oslomarkas fiskeadministrasjon at han har prøvd å etterleve hoggtabellen til Villmarksliv, men det hjalp ikke noe på fangsten, det

heller. «Så de siste 20 åra har jeg drop-pet alt som heter hoggtabeller. Har funnet ut at det nok er helt andre kriterier enn hoggtabeller som teller».

Andre igjen er mer positive, som for eksempel en som kaller seg selv «Corre» på fiskesiden.no. Han skriver at «Når jeg ser tilbake på fjorårets fangster og sammenligner med fjorårets hoggtabell, ser jeg at de turene jeg var best fornøyd med, falt på de beste dagene i tabellen».

SELVOPPFYLT PROFETI

Og så finner du fiskeagnostikerne, som prøver å finne andre rasjonelle forklaringer. To fiskere som har skrevet på www.elbe.no, mener fiskebett-tabellen kan være en selvoppfylt profeti, fordi «hvis man først prøver å fiske etter tabellen og får fisk på anbefalte dager, tror man kanskje at tabellen fungerer. Da fisker man oftere på de anbefalte dagene og tror selv at tabellen stemmer

fiskevær:
Regnvær er nok langt å foretrekke framfor stekende sol midt på sommeren. Iallfall hvis det er fiskelykken du jakter på!

fordi man fisker sjelden eller aldri på de andre dagene».

Felles for de fleste som mener noe om denne tabellen, er at de avslutter gjerne innleggene sine med visdomsord som «Det beste med å fiske er å fiske» og «En ting er sikkert: Intet agn, intet brett».

fiske@egmont.com

DETTE ER TURENE VI ALLE GJERNE SKULLE VÆRT PÅ,
TURENE VI KUNNE VÆRT PÅ OG TURENE VI FORHÅPENTLIGVIS
KOMMER PÅ EN DAG

SLIK BESTILLER
DU BOKEN
PÅ SMS

SEND
SMS-KODE:

DF24
TIL 2205

PRIS:
398 KR

SMS-BESTILLING VIL BELØPET BELASTES DIN MOBILTELEFONREGNING
OG DET KOMMER INGEN ANDRE KOSTNADER VED KJØPET

MED SLUK PÅ RØYEVARPET

Med skarpe kroker og godt mot skulle vi gjøre et nytt forsøk på å finne røyevarpet. Heldigvis skulle det vise seg at alle gode ting er tre, også for å lure den fargerike høstrøya.

To kilo lykke: Jeg har akkurat
landet min første røye på
røyevarpet. Ei slik røye er
ikke hverdagskost.

Sprek: Til tross for gytetid, var røya i svært god kondisjon.

Gytegrunne: Røya stiller krav til gytegrunna. Den foretrekker vekslende bunn med grus, sand og stein.

Tekst: **Anne Karen Holstad**

Foto: **Christer Rognerud**

Septembersola sto lavt på himmelen, da vi ankom det attraktive røyevannet. Det var usedvanlig lite løv og høstfarger igjen på trærne, til tross for at vi fortsatt hadde en god uke igjen av september måned. Dette fjellvannet huser røyer på både tre og fire kilo, og på denne årstida begynner storrøyene å samle seg på gyteplassene.

Vi hadde prøvd å finne røyevarpet på dette vannet i flere år, men uten å lykkes. I år gjorde vi et nytt forsøk på å finne gyteplassen. Røyevarpet ligger ofte på en grunne nært land, eller på ei frittliggende grunne ute i vannet, med stein, sand og grus. Gjerne med god tilgang til oksygenrikt vann, en forlengelse av en odde ut i vannet, et bratt stup eller i et inn- eller utos. På det samme røyevarpet samles gyteklare hunner og aggressive hanner hver høst.

AVSLØRTE SEG SELV

Dybden på gyteplassene kan variere fra under en halvmeter til omtrent femten meter. Det mest spennende er de grunne varpene, hvor du kan oppleve spenningen ved å observere

fisken du fisker på. Vi hadde lett langs dette vannet før, men ikke akkurat her. Vi holdt oss litt på avstand. Speidet etter aktivitet og kikket etter grunne partier, hvor muddret på steiner og grus var borte.

Vannet lå speilblankt. Ikke et vindpust. Vi beveget oss ned til vannkanten. Vandret bortover langs land. Steinstranda fortsatte ut i det klare vannet. Vi hadde god sikt og speidet etter hvite røyefinner og rød-oransje røyebuker.

– Der.

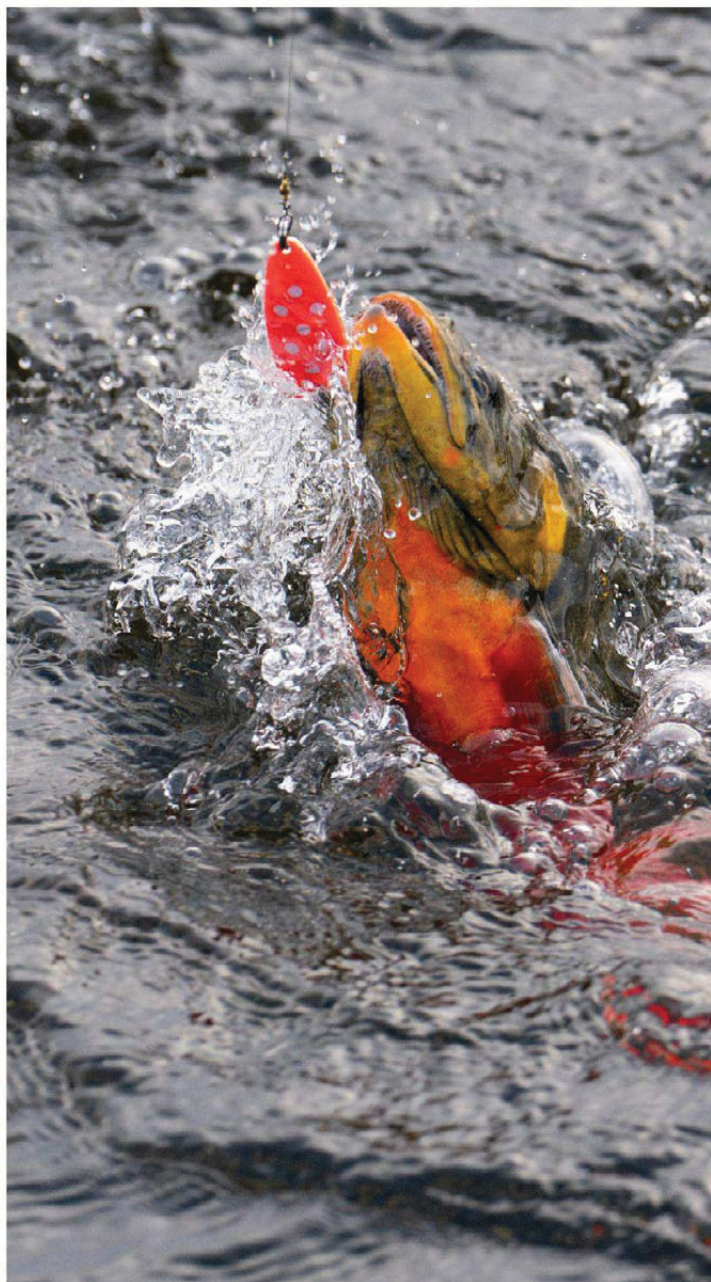
Christer pekte. Ei røye veltet seg i overflata. Den vakre oransjefargede fisken forsvant ned mot bunnen igjen. Vi spottet flere røyer. De kritthvite røyefinnene var lette å oppdage på en meters dybde tre-fire meter fra land.

– Dette er plassen. Endelig fant vi dem, sa Christer oppspilt. Vi rigget klar hver vår haspelstang. Christer dro fram fiskeskrinet fra sekken og tok fram to sluker.

– Disse har jeg trua på, sa han lurt og holdt fram to fargesprakende sluker av typen Dividalssluker 15 gram. Den ene var knallrød med lyse prikker, mens den andre hadde fluoriserende farger i rød, gul og grønn. Vi visste at røya pirres av sterke farger, særlig på høsten.

IKKE SKVETTEN

Vi beveget oss rolig langs land og på god avstand, da vi var usikre på hvordan røyene ville reagere hvis vi kom for nærme. Hjertet dunket hardere da jeg

Norges vakreste: Gytedrakten har knallrød buk og hvitkantete finner.

Løskjefta: Vi anbefaler nye og skarpe kroker for at røya skal sitte.

fikk øye på ei stor røye som rullet seg i vannskorpa, rett utenfor meg. Jeg kastet et målrettet kast, et stykke over røya. Sveivet ganske fort, med innlagte korte spinnstopp. Sluken passerte like foran snuten på den ene røya. Jeg gjentok. Men den var verken skvetten eller interessert.

I enden av stranda var steinene større. Trærne hang utover og gjorde det kronglete å kaste fra land. Jeg kikket på Christer. Han hadde sett det samme som meg. Her var det mange flere røyer, tettere mellom dem og de var jevnt større. De gytefargede røyene hadde funnet tilbake til høstens faste møteplass.

Jeg satte meg på huk og observerte dem. De svinset rundt, og i perioder sto de ganske stille, helt til en rival kom for nærme. Vi hadde funnet sentrum av røyevarpet, men det var ingen selvfølge at vi skulle klare å lure dem på kroken.

Gyterøyene slutter ikke å spise om høsten, men fokuset, spesielt hos hunnrøyene, er på alt annet enn mat. Magesekken er gjerne slunken, og det kan være vanskelig å lure de lunefulle hunnrøyene til hogg. Hannrøyene derimot, kan være mer aggressive, hissige

og revirhevdende. En kombinasjon av å lokke og tirre dem kan være effektiv og føre til at de biter, men det krever ofte mye tålmodighet.

ELLEVILLE MINUTTER

Christer og jeg kastet synkront. Rett over varpet. Sluken danset mellom de digre fiskene. Ingen gjorde tegn til å åpne kjeften foreløpig. Tydeligvis mest opptatt av å kurtisere. Men på det tiende kastet rykket det plutselig til i snøret mitt. Kort og kontant, før den slapp. Jeg ristet oppgitt på hodet og var redd sjansen hadde gått fra meg. Christer ba meg om å fortsette.

– De begynner å bli irriterte nå, sa han og kastet ut på nytt.

Jeg sveivet den knallrøde sluken rett foran snuten på røya en gang til. Brått og uten forvarsel tok den hardt og kontant. Jeg gjorde et mothogg, og den svarte kontant med et hissig utras. Bremsen på snella knitret, mens jeg passet på å ikke gi den slakt snøre.

Stanga sto i spenn og jeg kjente spenningen stige da den begynte å nærme seg land. Røya hoppet i været for å prøve å riste av seg sluken, men uten hell. Den ble spakere og gled til slutt utslitt inn mot land. Kampen var avgjort da jeg løftet den smellfeite fisken opp

fra vannet, så vannspruten sto. Fornøyd kunne jeg juble over en skikkelig røyekubbe på to kilo. En herlig følelse.

Pulsen rakk ikke å roe seg før Christer også fikk napp. Han tok et par steg ut i vannet med vaderne. Røya gjorde skikkelig motstand. Spellet i vannoverflata og raste av gårde langs land. Christer var stor i øynene da han fikk se prakteksemplaret helt inne ved steinene.

– Oi, se på den monsterrøya, utbrøt han ekstatisk. Den var enda feitere enn den forrige. Han lurte håven bak den spreke fisken og holdt stangtuppen høyt. Løftet håven med røya i håvmaskene raskt opp av vannet, og i samme øyeblikk løsnet kroken. Vekta stoppet på herlige 2,3 kilo. Røya ble foreviget på minnebrikken og satt skånsomt tilbake igjen.

GOD MATFISK

Flere intense minutter fulgte. To røyer til lot seg lure. Den ene slankere og mindre prangende i buken. Ei gyteklar dame. Tar vi opp disse, kan vi ende opp med at hannfiskene mister interessen og forlater gytevarpet. Vi satte den derfor forsiktig ut igjen. Hannfisken tok vi opp. Den var fast og fin i kjøttet, så den skulle få hovedrollen i morgendagens middag.

I motsetning til ørreten, er røya i gytedrakt en fortreffelig matfisk. Selv om den tærer noe på fettreservene, er den som regel i god kondisjon. Røyas forplantning er faktisk så effektiv, at et visst uttak er viktig for å forhindre småfallen, mager fisk og for tette røjestammer i mange vann. I dette vannet er forvaltningen god, med røyer av svært god kvalitet.

Etter at vi hadde landet de fire røyene, dabbet fisket av. Vi hadde kun noen få napp, men det mest intense bettet var utvilsomt over. Ikke overraskende. Røya er kjent for sine humørsvingninger, gjerne med en kortvarig og intens

Røye nært land: Undertegnede har temmet ei stor røye, som er klar for landing.

« Hunnrøyene er minst bitevillige på røyevarpet, mens hannrøyene kan være mer aggressive, hissige og revirhevdende.

bettperiode. Vi bestemte oss derfor for å la røyene være i fred en stund. Septem-berlufta var kald og frisk. Da sola forsvant bak skyene, var det godt å varme seg ved bålet. Vi nøt te og hjemmelagde rundstykker, samtidig som vi speidet etter aktivitet på varpet.

HEMMELIG

Det var tydelig at røyene ikke lot seg skremme. Verken plaskene fra slukene våre eller aktiviteten langs stranda, fikk de til å flytte nevneverdig på seg. De holdt stand, beveget seg lite. Oppholdt seg rundt de samme steinene. Røyene fortsatte å være uinteresserte, løskjefta og lure. Men de elleville minuttene vi hadde opplevd var verdt turen, og vel så det. Og som hemmelige soppsteder, forblir dette røyevartet vår egen hemmelighet. ■

fiske@egmont.com

Fang og slipp:
Den fineste matrøya er rundt kiloen. Store eksemplarer kan gjerne få tilbake friheten.

Favorittsluker:
Søviks Divi-dalen 15 g sluk i fargene rødt, oransje, hvit og neon, viste seg å være effektive på røyevartet.

Vannkreftenes virkning på snøret

Tekst: Runar Warhuus
Illustrasjoner: Kent Enström

Luftens motstandskrefter er strenge nok. Gang dem med femti, så får du en idé om hva vannet gjør med snøret – og dermed agnet. Ettersom du ikke kan oppheve de hydrodynamiske lovene, lønner det seg å spille på lag med dem isteden.

Når et snøre med egenvekt tilnærmet likt vannet trekkes gjennom vannet alene, tar det minste motstands vei, og glir gjennom vannet i lengderetningen. Det er når snøret presses til å skjære vann, at vannmotstanden begynner å bli merkbar. For eksempel når vi henger motstand i form av et agn i enden av snøret, og fisker på tvers av strømmen. Det koster nemlig energi å «flytte» vann.

Bruk strømmen bevisst:
Det er viktig å ta hensyn til strømforholdene, enten du fisker med flue, sluk eller mark. Når du vet litt om hvordan de hydrodynamiske lovene virker, kan du utnytte vannkreftene til din fordel.

Rasmus Ovesen

Rasmus Ovesen

Lurt grep:
Forsøk å få agnet til å forandre retning der du tror det står fisk.

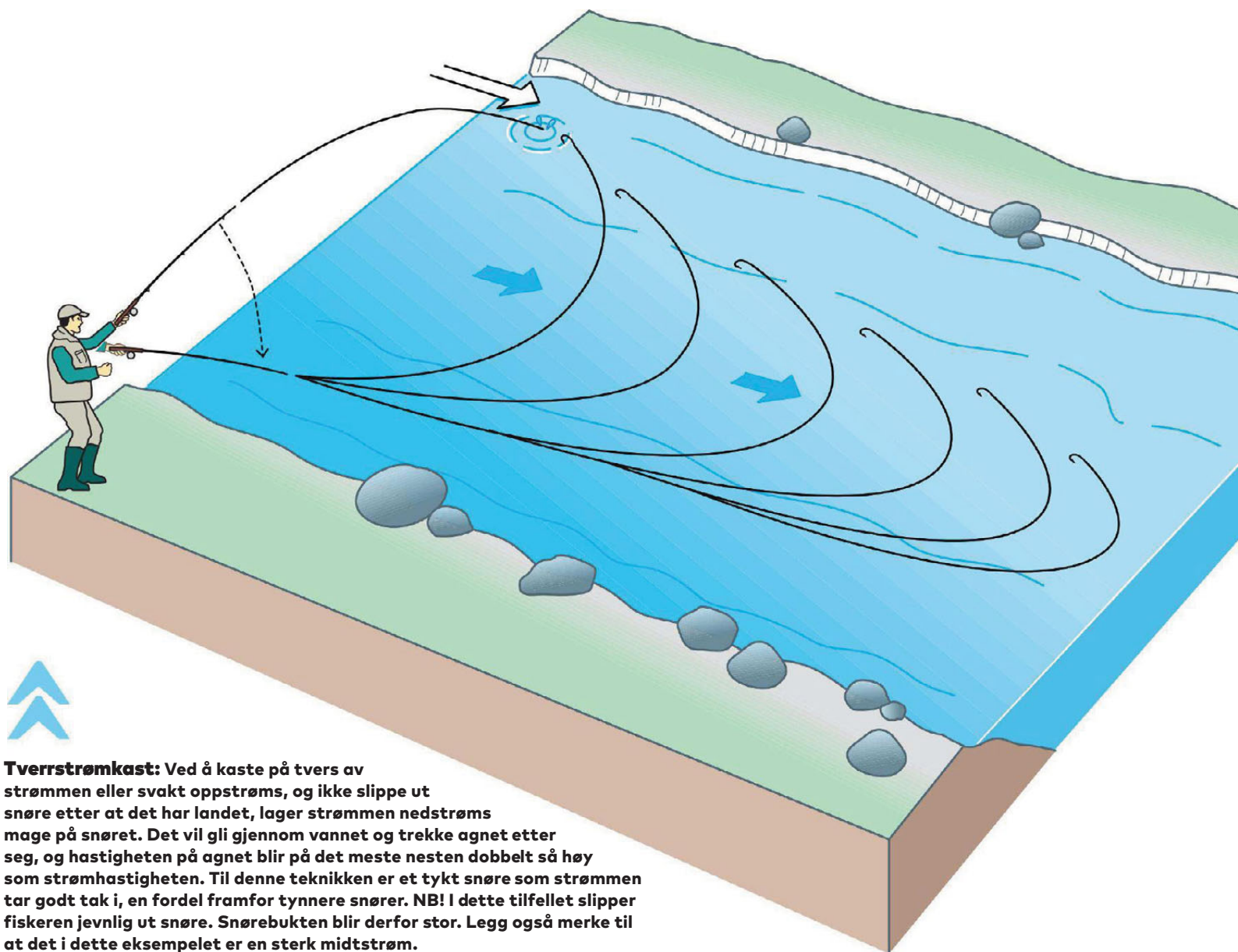
Strøm er mest framtrødende i elver (og noen ganger i saltvann). Strømmen tar tak i snøret, og vil forsøke å rette det ut. Vannets uttrektskraft på snøret er større jo sterkere strøm, jo tykkere snøre, jo rettere vinkel på strømretningen og jo mer strøm snøret krysser.

I vann har snøre og agn en liten innbyrdes motstandskamp. Det er imidlertid ikke lange snøret og kraftige strømmen som skal til før snøret «vin-

ner» over et normalt agn. Snørets evne til å føre agnet i sin lengderetning på tvers av strømmen, avhenger av hvor tungt agnet er, hvor stor vannmotstand det har, og hvorvidt du slipper ut, holder igjen eller sveiver/trekker inn.

Tenk deg et 45-graders nedstrømskast. Med et flytesnøre ser du godt hva som skjer. Om du ikke holder igjen, men slipper løsbukt, føres snøret med strømmen slik det landet. Men så

Tverrstrømskast: Ved å kaste på tvers av strømmen eller svakt oppstrøms, og ikke slippe ut snøre etter at det har landet, lager strømmen nedstrøms mage på snøret. Det vil gli gjennom vannet og trekke agnet etter seg, og hastigheten på agnet blir på det meste nesten dobbelt så høy som strømhastigheten. Til denne teknikken er et tykt snøre som strømmen tar godt tak i, en fordel framfor tynnere snører. NB! I dette tilfellet slipper fiskeren jevnlig ut snøre. Snørebukten blir derfor stor. Legg også merke til at det i dette eksempelet er en sterk midtstrøm.

fort du holder igjen eller trekker inn, begynner det å gli gjennom vannet.

Gjennom utfiskingen av et tverrstrømskast skjer to ting i overlappende rekkefølge:

Strømmen vil lage nedstrøms bukt eller «mage» på snøret, som vil være mer markert jo mer på tvers du har kastet. Hastigheten på agnet vil da øke og bli større enn hastigheten på strømmen. Ved en markert nedstrøms mage vil agnet akselerere på tvers av strømmen, for så å svinge nedstrøms. Hastigheten på agnet vil avta når snøret nærmer seg full uttetting, og idet spissen av snøret retter seg ut, vil agnet gjøre en sving. Begge deler kan utnyttes til vår fordel.

TVERRSTRØMSKAST FOR ØKT FLUEHASTIGHET

På lav sommerelv er farten i vannet

lavere enn den er tidligere på året, men farten i fisken er større på grunn av den høyere vanntemperaturen. Utfordringen er ofte å fiske agnet raskt nok. Da er tverrstrømskast – til og med oppstrømskast – et godt hjelpemiddel. Best effekt gir et snøre med stor vannmotstand, slik som et tykt fluesnøre eller en tykk nylonsene.

Tynne snører, som multifilament, skjærer vann bedre, og gir da mindre fart til agnet. Med fluestang bør du bruke så lang fortom som du kan håndtere for at fisken ikke skal få øye på fluesnøret før den ser flua, og bli skremt. I store deler av kastet trekker jo fluesnøret flua etter seg nedstrøms mot fisken.

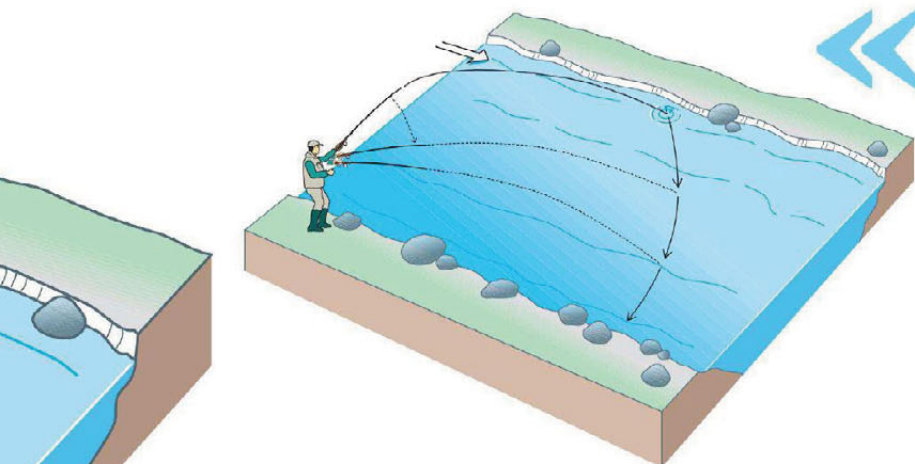
DEN EFFEKTFULLE SVINGEN

Svingen i agnet akkurat idet snøret

retter seg ut, virker særlig forlokkende på fisken. Dette vet ikke minst erfarne harling-roere på laksefiske. De holder båten mot strømmen og lar den sveipe over hølen fra side til side, et par meter lenger nedstrøms for hver kryssing. Hver gang de skal snu, legger de båten kloss oppunder land og holder den på samme sted mens de venter på at strømmen skal føre snøret innover mot land rett nedstrøms.

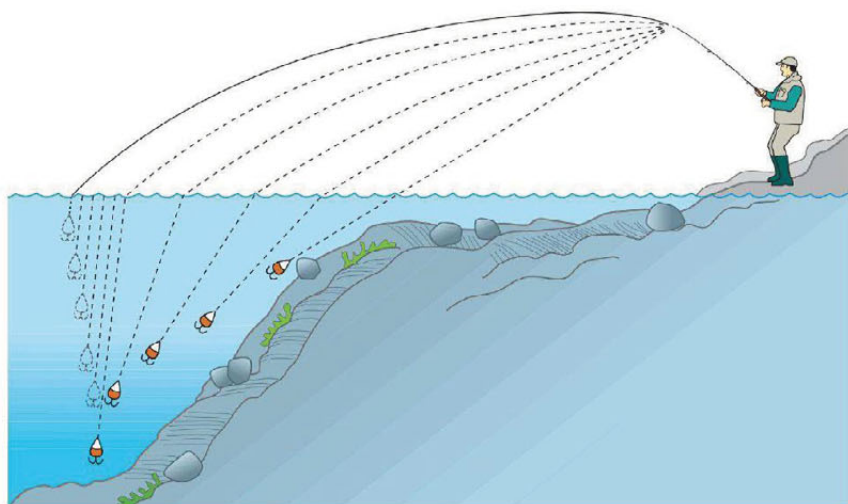
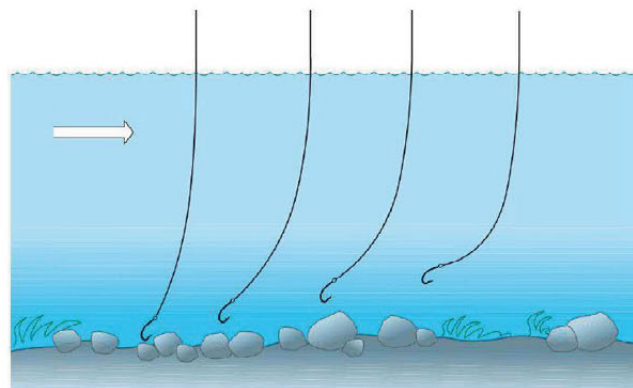
Like før snøret skal til å rette seg ut, snur de baugen utover igjen, og akselererer gjennom strømmen slik at agnet har god fart idet det slår rundt og svinger utover igjen som et bytte som forsøker å rømme. Mang en storlaks har latt seg terge av denne svingen. Den virker på andre arter også.

Du kan oppnå noe tilsvarende med flue- eller slukstanga. Forsøk å få agnet til å forandre retning der du tror det

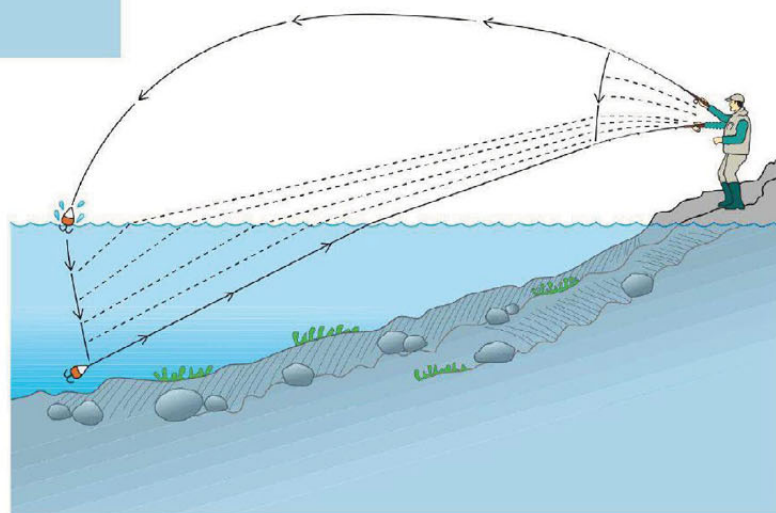
Våtfluesving: Betyr å kaste på tvers nedstrøms, låse snøret og la strømmen føre agnet gjennom vannet mot siden du kaster fra. Navnet på teknikken stammer fra fluefisket, men den er like anvendbar til sluk, wobbler og spinner. Det er viktig å fiske kastet helt ut, det vil si la det svinge helt inn til bredden, for ofte står fisken nær land. Både under avfiskingen, og ikke minst like før du sveiver eller trekker inn for et nytt kast, kan du variere hastigheten på agnet. Fisk kan ha fulgt etter uten å ta, og litt ekstra liv kan overbevise den. Ved å kombinere høy stangføring med låst snelle og kast skrått nedstrøms, som i dette eksempelet, blir bukten på snøret minimal. Her er dessuten strømmen jevn over hele elvas bredde.

Strømlukkeeffekten: Steiner og ujevnheter på bunnen bremser vannstrøm slik trær og vegetasjon på land bremser vind. Derfor er strømmen svakest nær bunnen, og blant annet derfor oppholder fisken seg helst der. Den raske hovedstrømmen over det mer saktestrømmende bunnsjiktet kalles strømlukket. For å komme helt nær fisken, må vi trenge gjennom det. Men når agnet er kommet ned på bunnen, bremses det av bunnsjiktet, og vil trekkes opp igjen i strømlukket av snøret.

Åpen snelle: Når agnet får synke på åpen snelle, trekker det snøret minste motstands vei gjennom vannet nesten uten at det skjærer vann, slik at snøret vil danne en markert vinkel ved overflaten. Når du sveiver inn, vil du med denne teknikken kunne fiske av selv en nokså bratt skrent et godt stykke ut, uten å sette deg fast. Og det er jo på slike steder fisken ofte står.

Låst snelle: Når agnet synker på låst snelle, må snøret skjære vann mens agnet synker. Jo tyngre agn og tynnere snøre, desto mer vann skjærer det. Når agnet er sunket, vil snøret ligge i en mye rettere linje inn mot fiskeren enn når agnet synker på åpen snelle. Denne teknikken passer til å avfiske en jevnere og mer langgrunn bunn.

står fisk. Du kan styre dette til en viss grad med hvordan du holder stanga og hvordan du posisjonerer deg i forhold til standplassene. Ikke minst kan fluefiskeren mende for å oppnå ønsket effekt. Fisk for all del ut hele kastet.

UNDER STRØMLOKKET

Elvestrøm er raskest i de øvre lag og svakest ved bunnen, fordi steiner og ujevnheter bremser vannet. Dette er en hovedgrunn til at fiskens standplasser er ved bunnen; den sparer energi på å stå under det såkalte strømlokket, som er mer framtrедende jo mer ujevn bunnen er.

Flere fisketeknikker baserer seg på å lokke fisken til å stige opp gjennom strømlokket. Med mindre det er overflateaktivitet, er det imidlertid bedre å fiske dypt og nær fisken. Dette gjelder særlig når vannet er kaldt eller lukten på agnet er et viktig lokkemiddel, slik som når du fisker med mark.

For å komme ned til fisken, bør du bruke et agn som er tungt nok, eventuelt søkke, og kaste så langt oppstrøms fisken at agnet får tid til å synke. Er strømmen så svak at du klarer å få agnet dypt nok når det synker på låst snøre, er det en fordel (se over). Hvis ikke, la agnet trekke snøret ned uten motstand. Holder du igjen slik at snøret må skjære vann i kraftig strøm, kan agnet synke for sakte, kanskje ikke i det hele tatt.

Utfordringen er ikke så mye å komme ned som å holde seg der. For hva skjer når agnet kommer under lokket? Det bremses av den slakke bunnstrømmen, og hovedstrømmen tar tak i snøret og løfter agnet opp og ut av bunnsløkket. Noen ganger er det lite vi kan gjøre med dette. Vi må bare prioritere å ha bunnkontakt der fisken mest sannsynlig står. Andre ganger kan vi løse problemet et stykke på vei:

Såframt det er mulig, la agnet synke

Smal strøm:
Er strømmen smal, kast i strømkanten på din side. Der er lokket mindre markert, men du kan likevel komme relativt nær fisken. Her får agnet fisket over en lengre strekning langs bunnen før strømkreftene eventuelt løfter det ut av bunnsløkket.

uten å gi ut snøre. Det gir snøret en bedre retning mot deg. Er strømmen smal, kast i strømkanten på din side. Der er lokket mindre markert, men du kan likevel komme relativt nær fisken. Her får agnet fisket over en lengre strekning langs bunnen før strømkreftene eventuelt løfter det ut av bunnsløkket.

Eller kast langt nok oppstrøms til at agnet har nådd bunnen når det passerer deg. Deretter vekselvis strammer du opp og slipper ut snøre slik at agnet kan «hoppe» langs bunnen. Da skaper strømmen minst problemer, selv om kontakten med agnet ikke blir optimal.

AVDRIFT OG UNDERSTRØMMER

Ved bunnfiske fra båt kan avdrift og understrømmer skape problemer. Vinden kan føre båten av gårde, og understrømmer kan ta tak i snøret. Virkningen er ikke ulik strømlokketeffekten: Agnet løftes vekk fra bunnen.

Problemet kan motvirkes blant annet av tunge agn som synker raskt, slik som rørpilker og støpte sildepilker i kombinasjon med tynne snører.

Supersterke multifilamentsnører kan mer enn halvere motstanden når snøret skjærer vann sammenlignet med nylonsener, uten at bruddstyrken reduseres, og er blitt havfiskernes nye favoritt. Uansett er det viktig å sjekke bunnkontakten jevnlig når det fiskes ved bunnen, for å være sikker på at du fisker på riktig sted.

DORGING UTEN SPESIALUTSTYR

Under dorging på stille vann bør agnet helst fiske i uforstyrret farvann til side for der båten har passert. Uten paravan eller oter som styrer agnet ut fra båtleia, kan du utnytte vannkreftene ved å ro i drøye svinger. Motstanden fra agnet får da snøret til å skjære vann innover i svingen.

Tynt snøre og agn med en viss motstand, slik som spinnere og wobblere, gir best effekt. Med stang kan du hjelpe til ved å mende – vippe med stangtuppen – et snøre som ligger i overflaten, innover i svingen.

SYNKE PÅ ÅPEN SNELLE

Bruk tykt snøre når du ønsker at vannet eller strømmen skal ta tak i det, og tynt når du vil unngå det.

Et tykt snøre må flytte mer vann, og er en fordel når du står på land og vil avfiske et brådyb eller en marbakke et stykke ute fra land. Det er jo her fisken ofte står. Kast i høy bue, og la agnet trekke snøret gjennom vannet mens det synker med minst mulig motstand, det vil si på åpen snelle eller frikoblet spole. Agnet synker da nesten vertikalt, og når det er sunket, vil snøret danne en markert vinkel ved vannoverflaten innover mot stanga. Når du begynner å sveive, gjør vannmotstanden at agnet løftes mye mer oppover enn innover mot deg, og du kan fiske «rundt hjørnet» oppover langs en bratt marbakke eller skrent uten å sette deg fast. Med et tynnere snøre eller om agnet hadde sunket på låst snelle og stramt snøre, ville agnets retning ved innsveivingen vært mye mer horisontal.

En variant av denne teknikken benyttes under nymfefiske når vi lar nymfa først synke fritt og så strammer opp rett foran fiskens standplass slik at nymfa kan illudere et klekkende insekt som stiger opp gjennom vannet. Fluefiskere kaller teknikken Leisenring's Lift, etter tyskamerikaneren Jim Leisenring, som gjorde den berømt.

SYNKE PÅ LÅST SNELLE

Et tynt snøre skjærer vann bedre, og egner seg godt til å avfiske en grunne langs bunnen. Kast med lav bue, stram

opp løssnøret og la agnet synke på låst snelle. Når agnet er sunket, vil snøreretningen være mer innover mot deg enn oppover i vannet. Det løftes mye mindre oppover i vannet under innsveivingen, og du kan enkelt fiske langs bunnen innover.

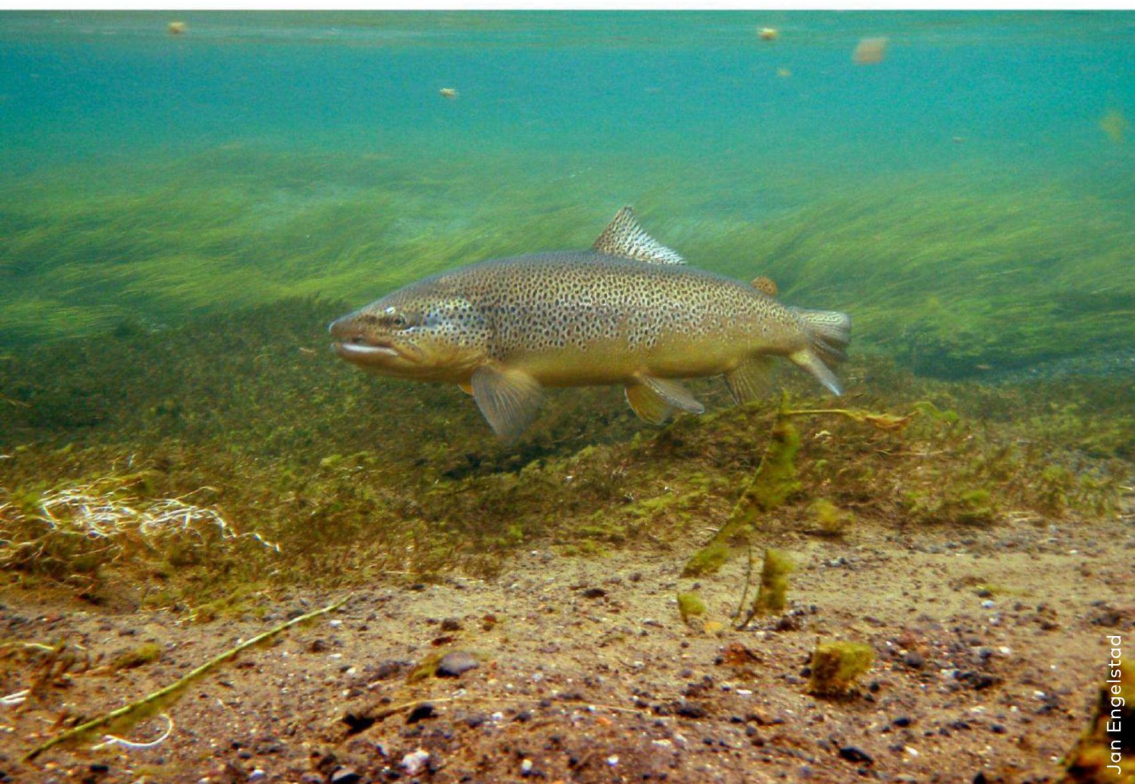
Når et agn er ment å fiskes opp og ned i vannet, slik som en jigg, er det en fordel å la det synke på åpen snelle, selv langs en grunne. Til trappetrinnsfiske kan en mellomting passe.

FLUESNØRER MED SYNKEGRAD

Istedenfor søkke bruker fluefiskere ofte snører med høyere egenvekt enn vann for å komme dypt nok, fra intermediale- til tunge, hurtigsynkende snører. Jo større vekt og mindre tverrsnitt, desto bedre skjærer de vann.

Fortommen bør imidlertid ha nøytral vekt for å gi flua en naturlig gange. Problemet er da at snøret synker mye raskere enn fortommen, slik at flua en stund blir hengende høyere i vannet enn snøret. Dermed går det noe tid før fortom og snøre føres ned til samme nivå som fluesnøret. Og da er jo mye av vitsen borte. For å motvirke dette, må fortommen kortes kraftig ned. Synkesnører brukes mest når vannet er kaldt eller elva flomdiger og mer eller mindre humusfarget. Under slike forhold lar fisken seg ikke så lett skremme av hovedsnøret. ■

fiske@egmont.com

Jan Engeltad

Høy og lav stangføring

Noen ganger ønsker vi at strømmen skal ta mest mulig tak i snøret, andre ganger er det motsatt. Dette kan vi langt på vei regulere med stangføringen. Med ei lang stang som holdes høyt, er det mulig å holde en del av snøret i lufta – uten strømpåvirkning. Agnet vil da få en lavere hastighet nedover elva. Holdes stanga lavt, gir vi strømmen mulighet til å ta tak i snøret og påvirke det maksimalt.

Født for sent: Vi som har oppdaget urmennesket i oss, er primitive og tar ikke hensyn til andre, vil noen si. Kanskje vi bare er født noen hundre år for seint.

Skapt for en annen tid

Vi jegere og sportsfiskere er selvsagt ikke skapt for den moderne tid. Likevel styres mange av oss som roboter, ikke minst av klokka, uten at vi gjør noe med det. Det er virkelig på tide at noen hver kikker seg rundt og erkjenner at vi er i nærmere slekt med dyrene enn med elektroniske duppeditter.

Tekst og foto:
Dag Kjelsaas

Illustrasjon:
Knut Højelle

Hvem som helst kan ha sagt det, men visstnok stammer det fra en same: – Kommer jeg ikke i dag, så blir det en annen dag. Første gang jeg hørte det, lo jeg. Etter hvert forsto jeg at det kan være riktig å tenke slik av og til. Nå lovpriser jeg denne måten å tenke på. Bare synd at så få har skjont det.

Mange blir urolige, kikker forskremt rundt seg og tyr til mobiltelefon straks de aner at tidskabalen ikke går opp. De har neppe latt seg henføre av naturens rytme, vært bergtatt i et fossejuv eller

ligget musestille noen skritt fra en beitende elg. Jeg har bare ett råd til alle frafalne: Skru av PC og mobil, gå ut i naturen og finn tilbake til deg sjæl.

Kanskje vil det koste deg mye, sett med digitalmenneskets øyne. Men det er det verdt den dagen du har funnet tilbake til røttene, og gjerne de som vokser i skrinns skogsjord. Ta deg råd til å glemme tid – og kanskje sted også.

TIDSBESTEMT GLEDE

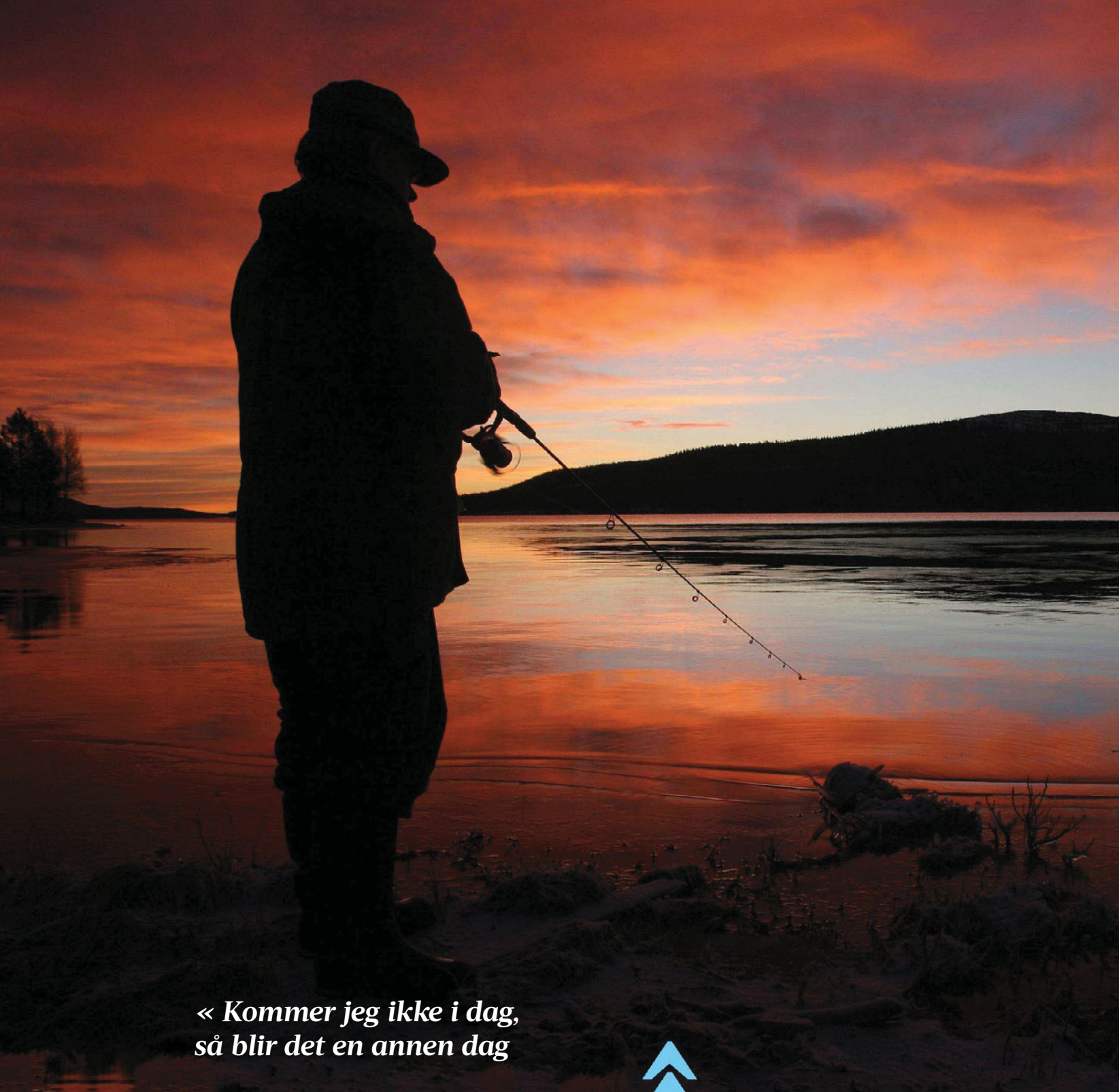
Tenk deg at du er på laksefiske, og laksen i hølen begynner å bli urolig. Du

føler at det snart blir bettid, og en fisk har nettopp vært bortpå flua. Du kjenner at veidemannen i deg er i ferd med å våkne. Du skal jakte – nå!

Så ringer matklokka på den fasjonable fiskecampen – ti minutter til middag. På tide å skifte til pent tøy, for det forventes at alle sitter pent ved bordet når middagen blir servert. Her og nå, tid og sted kan settes så på hodet i mange situasjoner at man kan gråte urmennesketårer.

Hvordan kan vi falle så dypt at dyret i oss er totalt undertrykt? Skyldes det,

« Kommer jeg ikke i dag,
så blir det en annen dag

**Tilbake
til naturen:
En veidemann
lever av jakt,
fangst og fiske.**

som noen sier, at vi har sett så mye digital, forvridd virkelighet på TV og andre steder at vi har glemt helt at vi er en art med lukt, smak, hørsel og følelser, og at vi faktisk kan oppføre oss – som et dyr? Og at det er veldig bra.

OK, vi som har oppdaget urmenesket i oss, er primitive og tar ikke hensyn til andre, vil noen si. Sant nok. Kanskje er det så enkelt som at vi er født noen hundre år for seint.

ENKEL BARNDOM

Jeg er så heldig at jeg vokste opp for

trekvart hundre år siden, under enkle forhold der klokka ikke styrte så mye av livet. Marka var nærmeste nabo, og den første klokka ble innkjøpt etter en hel sommers innsats i skauen med øks.

Tid og sted var likevel mye bestemt av hva som skjedde der og da. Slik blir det bare når natur og høsting er det mest primære i livet. Den som er føret opp på brenneslesuppe og stekt abbor, skjønner hva jeg mener. Læreren satte ikke anmerkning i boka hvis vi hadde tryna i mange meter dyp snø og brukket skiene på vei til skolen.

Slåss gjorde vi også, både på vei til skolen, på skolen og etter skolen, så middagen kunne være kald innen vi nådde hjem. Og noen dager måtte vi bare fiske en ørret eller to i elva på vei hjem. Lystene styrte det meste.

I DAG – I MORRA – ELLER SEINERE

Tidlig i veidemannskarrieren hadde jeg allerede erfart mye grining fra modern, etter gjentatte ganger å ha kommet hjem en time eller en dag «for seint». Saken løste seg et stykke på vei da jeg

Råd til alle frafalne:
Skrú av PC og mobil,
gå ut i naturen og finn
tilbake til deg sjæl.

hadde lært å tenke litt mer voksent, og før hver tur proklamerte at; Jeg kommer tilbake i dag, i morra eller seinere!

Far min gjorde det enkelt. Det må ha vært flere hundre år siden, men likevel. Han sa kategorisk at det meste er greit bare du slipper å ha med folk å gjøre. Dermed frasa han seg ikke enhver anledning til en prat eller omgang sjakk – eller kanskje det var ludo med steiner den gangen.

Det salig far min mente, var at han helst ville styre tida si sjøl. Gubben levde hele livet med sin veidemanns-

innstilling. På sine eldre dager var han fortsatt fisker og bærplukker. En tur etter moltene begynte før daggry, og varte så lenge gult kunne skilles fra grønt.

DA FAR IKKE HJEM

Men en dag kom han ikke hjem, og moderen sendte bud på politiets hundepatrulje. De ville fått litt av en jobb, for gubben hadde gått noen titall kilometer opp brattberg og innover ulendte åser på jakt etter molter.

Da han kom hjem rett før patruljene skulle til skogs med lys og bikkjer, fikk

Kloke ord:
Du må ikke la
livet styres av
klokka, men av
naturen sjøl.

moderen en real omgang kjeft. For hun måtte da forstå at siden det ikke var bær på Storkartmyrene, så måtte han jo gå helt til Sandbekkmana for å fylle bøttene.

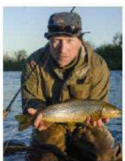
Far min hadde skjönt det. Du må ikke la livet styres av klokka, men av naturen sjøl. Slik hadde han levd, og slik vandret han over til de evige veidemarker mens jeg holdt ham i hånda, uten at han hadde peiling på hvilken dag det var, eller hva klokka viste. ■

fiske@egmont.com

Langt års ferd mot napp

Bjørn Mikael Pettersen kaller seg storfiskjeger. – Jeg bruker heller en hel uke på å få én to kilo pluss-fisk enn å lempe opp et dusin med kilosfisk, sier han.

Tekst og foto:
**Bjørn Mikael
Pettersen**

Kristoffer la ut et nytt kast. Spenningen hang i lufta, ville fisken ta flua denne gangen? Nei, flua drev videre uten antydning til interesse fra fisken.

– Dette er nesten ikke til å tro, sa jeg oppgitt, men det føyde seg fint inn i rekken av hendelser så langt denne sesongen. Ingen ting ville funke. Var det ikke mulig å få godt føre én gang, var det så mye å be om?

Jeg hadde finjustert og planlagt denne sesongen til minste detalj gjen-

nom vinteren. Tilbrakt utallige timer på google-kart for å studere nye vann og elver som skulle testes. Jeg hadde fulgt med snøsmelting og isgang på satelittkart og trimmet fluebokser og utstyr til minste detalj. Hva hjalp det når fisket slo helt feil.

STARTEN PÅ DET HELE

Elendigheten startet da jeg tok første turen i siste halvdel av juni. Den var lagt til noen småvann i Femundo-mrådet. Grunnlaget for å sette av tid til dette var

Lys i mørket: Endelig hadde vi funnet en brukbar fisk som beitet på døgnfluer. Kristoffer Græsl forsøkte seg med et forsiktig kast.

◀ **Storfiskjeger:** Bjørn Mikael reiser gjerne langt for å finne stor ørret.

som vanlig noen eventyr jeg hadde hørt fra de lokale. Jeg vet at man skal ta slikt med ei klype salt, men noen ganger kan det bære frukter.

Jeg hadde satt av en uke og ifølge mine erfaringer var det «prime time» for området. Som vanlig er slike vann avsidesliggende og medfører mye gåing med tung bagasje. Derfor tok det tid å finne fram til vannene. Da jeg fikk lurt opp et lite telt inne i ei lita bukt i tjernet, ble jeg først betenkt, for tjernet var mindre og grunnere enn jeg hadde

forestilt meg. Jeg hadde sett bilder av fisk som var tatt her og det fikk jeg ikke til å henge helt på greip. Var det tatt røye på nesten fem kg her? Den omtalte var for lengst dunka i hodet, og kunne ikke bekrefte hendelsen, men ifølge fiskeren jeg snakket med var det flere av dem.

INGEN VITNER

Den første kvelden gikk med til å saumfare vannet og forsøke å lure ut noen av dets hemmeligheter. Vannet var mørkt ▶

Jeg kjente at en depresjon begynte å legge seg som et svakt teppe over hele settingen. Jeg hadde nå fisket i nær fire uker. Det eneste jeg hadde oppnådd var en røket fortom

Bedre med én i håven: Noen ganger smaker én stor fisk ufattelig mye bedre enn ti små.

og uklart på grunn av enorme mengder med skjoldkreps, og virket utrolig næringsrikt med kravlende og svømmende småkryp overalt under den hemmelighetsfulle overflaten.

Dette virket lovende. Jeg har sett før at slike vann kan produsere overraskende stor fisk om bestanden er tynn nok. Utfordringen er at jeg er avhengig av vak for å klare og overliste dem og foreløpig hadde det vært tynt med dette.

Da jeg våknet dagen etter, var det betydelig kaldere og insektlivet jeg hadde observert i sivbeltet dagen i forveien var borte. Jeg lå i teltet og speidet utover vannet mesteparten av dagen. Først da vinden løyet i kveldinga viste plutselig en diger fisk seg mitt ute i tjernet.

Jeg var i vaderne på et blunk og kom meg i posisjon. Jeg la ut en fin stankelbein-imitasjon der jeg hadde sett vaket. Ingenting skjedde. Jeg ventet i spenning

i tre hele dager før jeg innfant meg med realiteten og pakket sammen utstyret.

Jeg har sett mange gode storfiskvann og elver bli ødelagt når fiskere ikke klarer å holde fangsten for seg selv. Det tar ikke lang tid å ødelegge sårbare bestander. Resultatet av overfiske er nesten uten unntak at få storfisk erstattes av mye småfisk. Derfor bruke jeg mye tid på å finne slike sære steder.

STORFISKJEGER

Som storfiskjeger med fluestang er jeg sårbar for forholdene, men nå er en gang greia mi å jakte på store individer. Fisk av ordinær størrelse gir meg ikke så mye lenger, rimelig drøy holdning kanskje, men slik er jeg skrudd sammen.

Jeg bruker heller en hel uke på én to kilo pluss-fisk enn å lempe opp et dusin med kilosfisk. Det har jeg gjort så ofte at

jeg heller vil ha større utfordringer, selv om det er vrient å finne slik fisk.

Jeg stabla oppakningen i bilen og vendte nesa videre nordover. Neste stopp var laksefiske i øvre delene av Gaula. Jeg har en kompis som bor der og vi hadde planlagt noen dager med fluestanga før vi sammen strøk videre nordover.

GAULA VAR MØRKT

Da jeg kjørte nedover langs Gaula ble jeg bekymret over den lave vannstanden, men jeg hadde nå satt av tre dager der. Vi fisket av flere fine steder etter alle kunstens regler, men det var ikke fisk å finne noe sted. Først ute i kveldingen så vi et par fisker som viste seg fram. Dette etter at vi hadde kommet oss ned til en kulp på veldig spektakulært vis med firing i tau og stige i en bratt fjellskråning ned mot elva.

Jeg så for meg at det måtte bli interessant å frakte en storlaks opp den lia der. Dagen etter kom det dystre nyheter. Elva var stengt på grunn av svak oppgang. Da måtte jeg gå et par runder med meg selv. Jeg hadde nå fisket i snart to uker uten å komme borti fisk. Ikke bra.

FINE FJELLVANN LOKKET

Vi ble enige om å reise opp i fjellet. Jeg hadde hørt nyss om noen fine vann nord for Børgefjell. En del timer i bil senere var vi framme ved startpunktet. Mens vi gikk oppover vassdraget memorerte jeg alt jeg hadde hørt om stedet. Ikke minst at vi var garantert fisk på to kilo. Det hadde holdt lenge for meg.

Terrenget var mye mer kupert enn jeg hadde sett for meg og det som skulle være 16–17 km ble betydelig lenger.

– Det er en grunn at det er mange gode skiløpere i Trøndelag, gliste Kristoffer. Resultatet ble at vi måtte ta en overnatting underveis.

Vi la oss til på en odde ved elva. Jeg kikket litt rundt i kveldingen og merket meg med uro at det var merkelig stille. Det var faktisk ikke mygg og knott her engang, noe det vanligvis var mengder av på denne tiden.

Det eneste tegnet på liv var noen klegg og vårfluer som kraslet rundt i lyngen. Jeg våknet neste morgen til et betagende syn av elva som slynget seg innbydende gjennom det myrlendte terrenget med små furukoller og dvergbjørk.

TOK PÅ STRAMT SNØRE

Kristoffer hadde sett et fint vak rett på oversiden av teltplassen og vi satte av noen timer før siste etappe opp til selve

Akkurat nok:
Klekkingen var sporadisk, men nok til å vekke fiskens interesse.

Pålitelig: Nok en gang måtte Loop-klekken fram for å få action.

Pølseringer:
Endelig fant vi en ordentlig fisk som vaket.

Ødeleggende varme: Vannet var tiltalende, men hva hjalp det når vanntermometeret viste 20 grader.

A large brown trout with dark spots is shown from a side profile, resting on a sandy and rocky riverbed. The water is clear, and the background shows more of the riverbed and some distant structures.

**Kortreist
glede**

Nærkontakt: Først da fisken stilte seg opp inne på grunt vann, fikk jeg den til å ta.

vannet. Det var ikke andre insekter å se enn de små vårfluer som oppholdt seg i vannkanten, så valget falt på en imitasjon i den retningen. Jeg gjorde noen kast oppstrøms samtidig som jeg beveget meg oppover elvebredden, men det var meningsløst stille.

Etter noen timer hadde jeg for lengst mistet troen, men da skjedde det endelig noe. Akkurat i det snøret rettet seg ut nedstrøms kom et kraftig plask, og jeg kjente et rykk i fluestanga. Pokker til uflaks at den tok på stramt snøre. Fortommen røk tvers av. En real fisk var det uansett.

HEMMELIG SKATTKISTE

Vi merket ikke til noe mer denne dagen og dro videre til godvannet. Etter en drøy gåtur lå det foran oss og blinket i sola som en hemmelig skattkiste. Vannet så utrolig tiltalende ut, med mange små holmer og bukter hvor storfiskene kunne lure under vannskorpa.

Da vi gikk langs bredden, skjønte vi raskt at vannet var lite besøkt. Det eneste som vitnet om menneskelig aktivitet var en bål plass, men den var nedgrodd av mose. Her var det mange år siden noen hadde fyrt opp bål.

Vi satte opp campen og ruslet ut med hver vår fluestang. Vi var fulle av forventninger, men det eneste vi så første dag var noen vakre midtfjords seint på kveldingen. Vi var skråsikre på at det var storfisk, men de var utenfor rekkevidde av våre fluer.

Neste dag var det knallsol og bakken dirret i varmen. På ei lita grunne som vi så vidt kunne nå med ekstrem vading, begynte det å klekke store vårfluer. Jeg så gjennom kikkerten hvordan de tøffet utover vannet, og etter en stund ble det noen skikkelig grove vakringer der.

ET BLAFF AV ACTION

Endelig begynte det å skje noe. Vi styrtet av gårde og satte oss oppe i en skråning i nærheten for å planlegge fiskestrategien. Fiskene som viste seg var ordentlig stor og det ble noen skikkelige pølseringer i vannet da den var oppe.

Like brått som klekkingen hadde startet var den over. Det skulle vise seg å bli det eneste vi opplevde ved det såkalte godvannet. Vi karret oss ned fra fjellet og droppet innom en lokal bensinstasjon. Der fortalte fastboende om en snøfattig vinter og en tidlig vår med sprengvarme over lang tid. Derfor

hadde det blitt veldig varm i fjellvannene tidlig, og dette var årsaken til at vi ikke fikk til noe som helst.

MØRKE TANKER

En depresjon begynte å legge seg som et svakt teppe over hele settingen. Jeg hadde nå fisket i nær fire uker og kun oppnådd en røket fortom og en verkende rygg etter altfor tung sekk. Vi grublet over elendigheten på vei sørover igjen, og da husket jeg en elvestump jeg hadde lagt merke til da jeg var på google i vinter.

Den lå mellom et par større vann ved en fjellovergang. Det var ikke lange biten å gå fra veien heller. Jeg husket at elvestumpen så spennende ut da jeg zoomet den inn på PC-skjermen. Den måtte vi prøve oss på.

Klatretur: Vi måtte gjennom noen halsbrekkende øvelser for å komme til godplassen i lakseelva.

Vi kom fram et stykke ut på dagen og resten av dagen ble viet til rekognosering for eventuelt fiske dagen etter. Vi studerte de nedre delene av elva, men der fant vi bare småfisker. Elva så ikke veldig tiltalende ut der heller. Etter hvert som vi jobbet oss oppover ble elva mer stilleflytende, dypere og bredere. Her kunne det fort dukke opp noe, var vi enige om.

DESIGNET FOR FLUEFISKE

Vi kjørte en kilometer lenger opp. Da vi kom ut til elva fra det nye punktet forsto jeg hvorfor satellittbildene hadde vekket min nysgjerrighet. Her var elva betydelig dypere og ingen småfisk å se heller.

Vi satte oss ved bredden for å observere og snart så vi et vak under vegetasjonen på motsatt side av elva.

– Jøss, her var det utrolig vakkert, glapp det ut av meg. Strekingen så ut som at den var designet for fluefiske. Ved vaket virket det grunnere, med grus og sandbunn.

Brått så vi en flott fisk som skjenet nedover elva. Den måtte være over to kilo. Da vaket det noen titalls meter på oversiden også, enda en flott fisk. Vi hadde funnet gull. Nå var det bare å spille kortene riktig.

SLURPET I SEG FLUA

Her starter det fisket jeg skrev om i begynnelsen av artikkelen. Alt lå til rette for drømmefiske, men virkeligheten knuste drømmene om et eventyrlig fiske. Fiskene var nemlig totalt likegyldig til mine fluer.

Min verden som sportsfisker var i ferd med å falle i grus. Selvtilliten var på et minimum da jeg dagen etter bestemte meg for å gi det et siste forsøk. Kristoffer kunne ikke fiske mer fordi jobben kalte, så jeg var helt alene.

Da en flott fisk stilte seg opp og beitet snaut ti meter på oversiden av meg, satte jeg på en loop klekker, det sikreste kortet jeg hadde. Jeg strakk fortommen over fisken slik at flua landet et par meter på oversiden av den. Flua fløt rolig med strømmen ved siden av et par nyklekte døgnfluer. Fiskene steg og slurpet i seg flua, det var en ørret som akkurat bikket to kilo.

Endelig kunne jeg slippe løs den gode følelsen. ■

fiske@egmont.com

HVIS ISEN BRISTER

Vår medarbeider Dag Kjelsaas har gått gjennom isen et par ganger. Her er hans råd til deg hvis du opplever det samme.

Ikke få panikk ved å kave formålsløst så du sliter deg ut.

Rop straks om hjelp!

Hold armene inn over iskanten så du ikke synker under.

Få av deg sekk eller ski, slik at du er bedre rustet til å manøvrere deg opp på iskanten igjen.

Snu deg i råka så du er vendt i retning mot der du kom fra.

Hvis isen kan slås i stykker i retning trygg is eller land, så gjør dette med knyttede never.

I mangel av ispigger, bruk stavene, kniven, en nøkkel eller noe annet av metall til å få feste i isen så du kan trekke deg opp.

Om du ikke har hjelpemidler, krøk deg sammen ved iskanten og spark så fra med beina, vrikk kroppen inn over isen og bli liggende med kroppstyngden fordelt over stor isflate.

Vrikk forsiktig på kroppen eller rull deg innover mot sikker is.

Når du kommer på trygg is/land, skift straks til tørt ekstratøy.

Hvis det er langt til husrom/folk, så

tenn opp et stort bål for å varme deg dersom dette kan gjøres rimelig raskt.

Om du ikke har tøyskift, og det ikke finnes mulighet for å komme inn i varmen/ lage bål, begynn straks å løpe mot nærmeste sted der du kan få hjelp/bli varm.

OM DERE ER FLERE

Sikre hverandre så ikke flere faller i råka. Bruk tau, skistaver eller klær.

Kast ut tau eller dytt ut en stige, en lang, lett trestamme eller sammenknyttede klær eller belter som personen i råka kan holde seg i.

Redningspersonen bør ligge flatt på isen med beina fra hverandre for å fordele vekta på så stor isflate som mulig.

Redningspersonen må trekke seg innover etter hvert som personen i råka kommer seg opp. Fordel tørt tøy så den våte personen unngår å bli nedkjølt.

Fyr om nødvendig opp bål, eller bring personen i hus, og om nødvendig til lege. ■

fiske@egmont.com

Tekst:
Dag Kjelsaas

Går som regel bra:
Dag Kjelsaas der han som regel pleier å være på isfiske, oppå isen.

Lytt også til «Hva gjør du hvis du går gjennom isen» på Podkysten Villmarks-liv.

UTRYGG IS

- Den første isen hvis den er under 10 cm.
- Nyis med mye snø på.
- Inntil land med myr/hengemyr.
- Is nær elver og bekker som renner ut og inn av vann.
- Is nær oppkommer (som seinere vil danne oshull).
- Is ved smale sund.
- Is på elver og bekker.
- Is ved åpne oshull eller oshull dekt av snø som buler ned.
- Løs is mot slutten av vinteren.
- Sjøis som har sprukket opp eller er myk så den vugger.
- Midtpartier på store vann der isen har lagt seg seint.

Full stangbøy – rett etter isgang

Ørretfiske i kaldt vann

Ørretfiske like etter isgang kan by på heftig fiske. Bli med på fisketur i Børgefjell og få tips til hvordan du overlister ørreten, og hvordan du behersker kunsten å være på rett plass til rett tid.

Tekst og foto:
Christer Rognerud

Etter en grå og kald start på sommeren i Trøndelag i 2023, meldte meteorologene om en etterlengtet og lang godværsperiode med høye temperaturer.

Jeg skjønnte umiddelbart at det kunne bli gunstige forhold for en fisketur i Børgefjell nasjonalpark, dersom isen hadde gått.

NYTTIG TEKNOLOGI

Rett etter isgang vil vanntemperaturen vanligvis være fra tre til fire grader. Ørreten er, i likhet med annen fisk, vekselvarm, noe som gjør at den er passiv når vannet er kaldt. Det er derfor sjelden spesielt bra fiske de første dagene rett etter isgang, men etter hvert som temperaturen stiger, blir ørreten mer aktiv og bitevillig. Da oppsøker den soloppvarmede bukter og grunner, på jakt etter bunndyr og insekter.

Jeg gikk inn på nettstedet Copernicus Browser, hvor du kan sjekke satellittbilder som tas daglig av vårt langstrakte land. Teknologien har gjort det enkelt å få oversikt over når isen går på fjellvannene. Bildene jeg fikk opp viste at isen var i ferd med å gå på det utvalgte fjellvannet i Børgefjell.

Jeg sjekket satellittbilder som var tatt i midten av juni måned, og de viste at isen mest sannsynlig ville være borte innen ei uke. Knappe 14 dager senere pakket kameraten min Ole Christian og jeg fjellsekkene og dro av gårde for å

«**Full klaff:**
Å dorge med meitemark på marbakken og grunnene ei uke etter isgang, har vist seg å være en suksessoppskrift i Børgefjell.»

«**Idyllisk leirplass:**
Det er herlig å kunne slå leir et par meter fra vannet, og kjenne at sola varmer igjen, ei uke etter at isen har gått.»

Snøsmelting:
Ei uke med
sommertempe-
raturer setter
fart på vannet.

prøve fiskelykken på et av våre favorittvann i nasjonalparken.

FISKE FRA PACKRAFT

Etter en god times vandring fra Stekenjokkvegen med lett oppakning, fikk vi utsikt over det idylliske fjellvannet. De delvis snøkleddede og majestetiske fjellene speilet seg i det blikkstilte og krysstallklare fjellvannet. Jeg kjente at den barnlige iveren bredte seg i kroppen da vi gjorde klar fiskestengene.

Å dorge med packraft egner seg ikke på et lite vann da den mest sannsynlig vil skremme og forstyrre fisken. Dette vannet er imidlertid relativt stort og langgrunnt, noe som gjør at mange av de beste fiskeplassene og marbakken de fleste steder, er utilgjengelige fra land. Marbakken er det området hvor det går brått over fra grunt til dypt vann.

Vi hadde knapt fisket i fem minutter, da en ørret glefset i seg meitemarken som danset 30 meter bak den knallrøde packraften til Ole Christian. Bremsen på haspelsnella hans hvinte, og det ble full stangbøy da ørreten nærmet seg packraften. En ørret på kiloen havnet trygt i håvmaskene.

HEFTIG FISKEDØGN

En mer lovende start enn dette kunne vi ikke ha håpet på. Jeg slapp ivrig ut markklysa bak packraften, og padlet i s-svinger inn og ut av marbakken. På tur over marbakken, mot grunna, nappet det forsiktig. Jeg vendte stangtuppen raskt bakover for å gi ørreten tid til å jafse i seg marken, uten at den merket motstand. Fiskesnøret strammet seg gradvis opp, og jeg ga et bestemt mothogg.

Ørreten svarte med et kort utras før den ble med inn mot packraften uten nevneverdig motstand. Da ørreten var noen meter fra meg, stupte den ned mot bunnen gjentatte ganger. Packraften tok flere piruetter før ørreten på 1,3 kilo gikk tom for krefter.

Det skulle vise seg å bare være starten på et heftig og uforglemmelig fiskedøgn. I løpet 24 timer landet vi til sammen 17 ørreter, med ei snittvekt

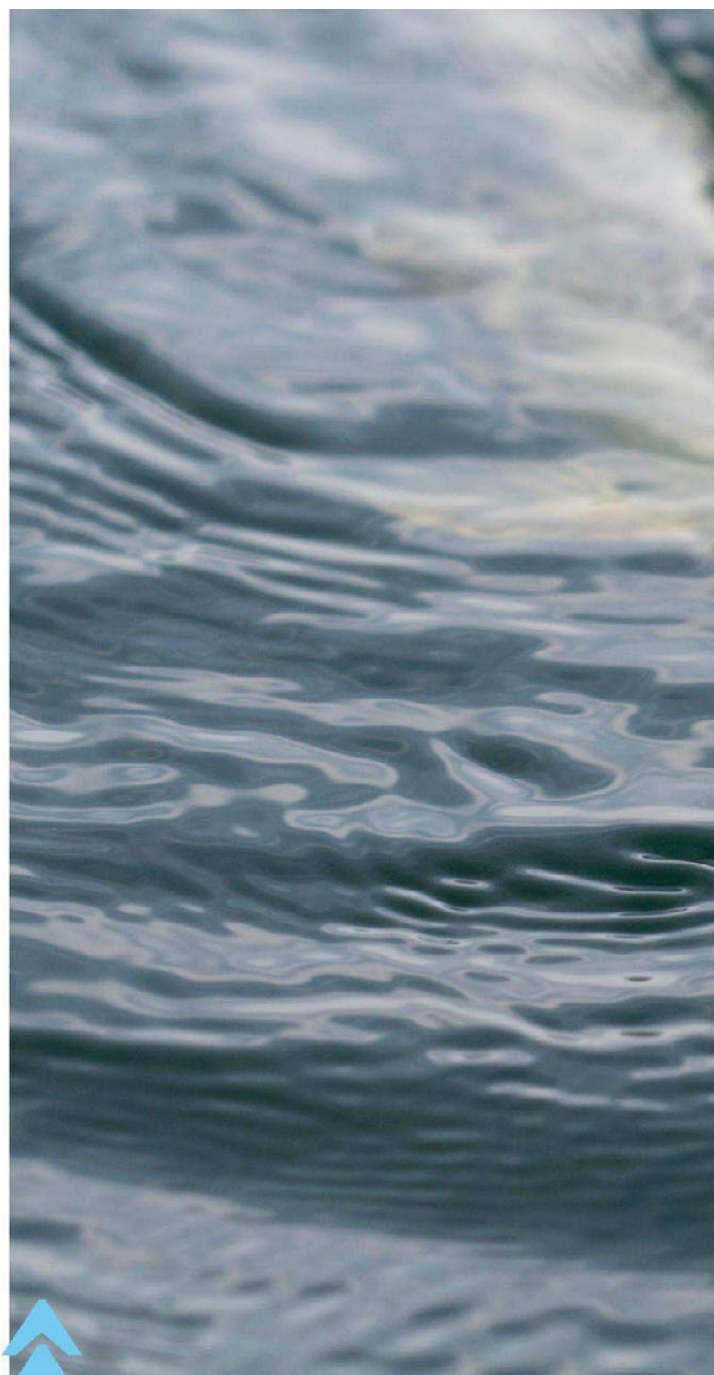
på 0,9 kilo. Allerede på tur ut av fjellet bestemte vi oss for å gjenta suksessen neste sommer, men vi var skjønt enige om at vi måtte sette av mer enn ett døgn.

Neste sommer fulgte jeg nøye med på satellittbildene. Isen gikk akkurat på samme tidspunkt som året i forveien. På nøyaktig samme dato, 10 dager etter isgang, dro vi av gårde fra Snåsa med håp om å gjenta fjorårets suksess. Etter en kort stopp og harryhandel på ICA-butikken i Gåddede, kjørte vi videre opp til Stekenjokkvegen.

HESTEKLEGG OG SOMMERVARME

Sommervarmen slo imot oss da vi gikk ut av bilen. Sesongens første hesteklegger surret rundt hodene på oss, mens vi pakket mat og packraften i sekkene. Den strihårede vorsteheren Pablo og gordonsetteren Balto var ikke særlig begeistret. De glefset i seg et par stykker hver av den innpåsiltne kleggen, mens de utålmodig ventet på at vi skulle komme oss av gårde.

Etter en times gåtur og en padletur på 40 min, var vi framme ved den faste leirplassen på stranda. Vi la raskt merke til at vannstanden var betydelig lavere enn på samme tidspunkt i fjor. Årsaken til dette var nok en usedvanlig varm vår, som hadde gjort at mye av snøen

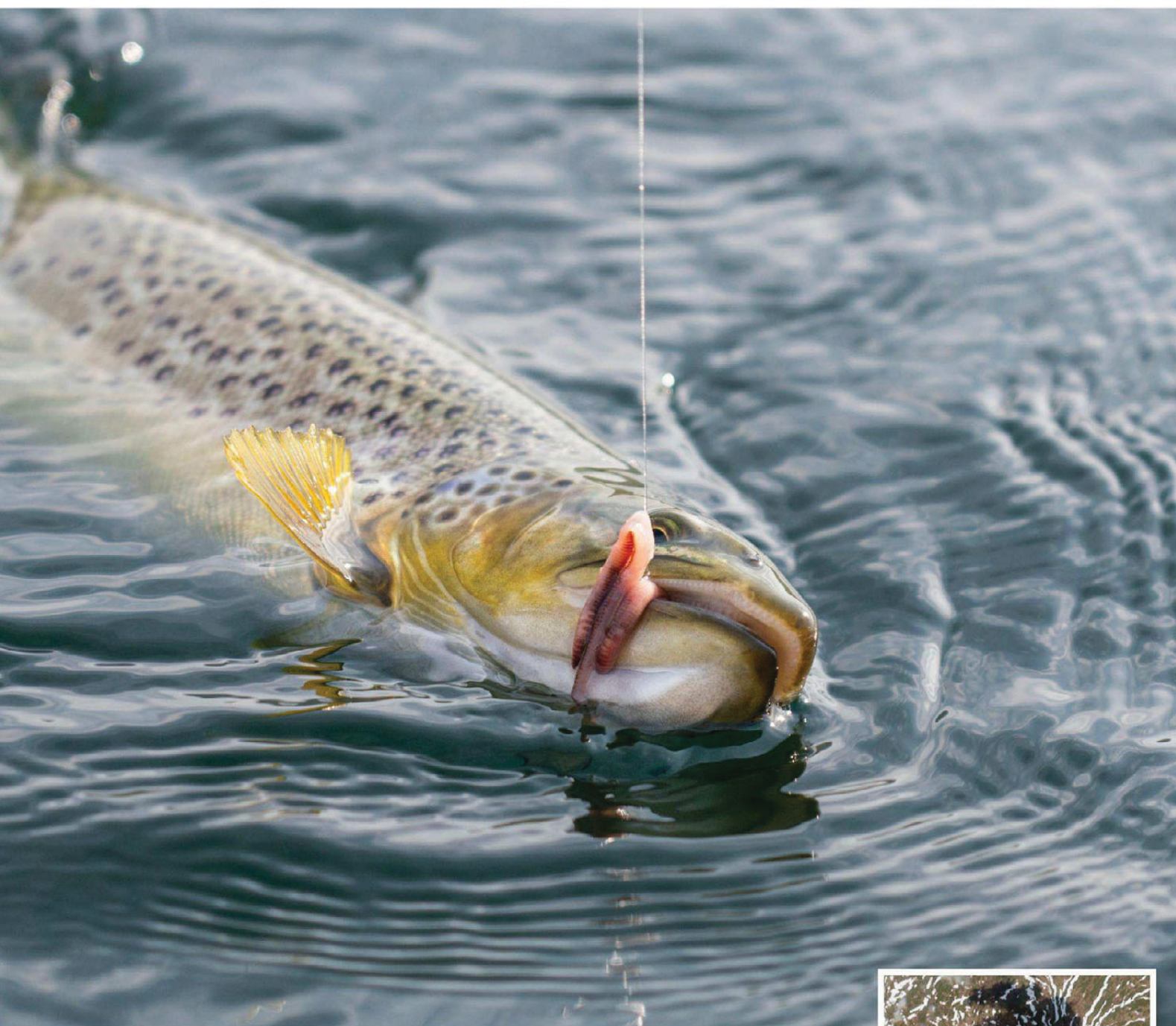
Fisk sakte: Når det er kaldt i vannet, gjelder det å fiske agnet sakte, og meitemarken egner seg svært godt til det. Her har en ørret på 1,2 kilo latt seg friste av ei markklyse.

hadde fordampet. Sola var i ferd med å gå ned bak fjellene i vest, da vi hadde rigget klar fiskestengene.

Jeg har prøvd det meste av fiskeutstyr på mellomstore fjellvann i Børgefjell. Det jeg har fått desidert flest ørreter på er å dorge sakte med mark, som er lett nedtyngt med et par splitthagl og en svivel, ca. 30 centimeter foran agnet. Vi så ingen grunn til å endre på suksessoppskriften.

NYDELIG KVELD

Vi slapp de sprellende markklysene 30 til 40 meter bak packraftene og padlet sakte over noen «giftige» grunner, på tur ut mot marbakken. Det var flere

stankelbein på overflata, men det var ingen tegn til at ørreten lot seg friste av dem. Kveldens siste solstråler lyste opp fiskesnørene som hang bak packraften til Ole Christian. Det var en fantastisk fin kveld på vannet. Jeg hadde skikkelig trua på et godt kveldsfiske og en gjentakelse av fjorårets suksess.

Ole Christian og jeg padlet sikksakk langs marbakken med hyppige stopp. Da vi lå i ro, dalte meitemarken ned mot sandbunnen. Vi fisket oss halvanen kilometer langs marbakken, med noe avstikkere på grunnene, men det var helt dødt. Ikke et eneste napp.

Da vi var her forrige gang fikk vi seks ørreter, etter å ha fisket over det samme ➤

På rett plass til rett tid med satellittbilder

I dag kan du sitte hjemme og sjekke snø- og isforholdene i fjellet om isen har gått på ditt utvalgte fiskevann. Gå inn på nettstedet Copernicus Browser hvor det daglig tas satellittbilder. Zoom deg inn på ønsket område/vann og velg år og dato, så får du opp et satellittbilde over valgt område. Det kreves imidlertid at det er klarvær for at du skal få opp et lesbart bilde. Satellittbildet jeg har tatt et skjermbilde av her, er fra et vann i Børgefjell 13. juni i 2024. Dette hjelpemiddelet gjorde at Ole Christian og jeg kunne være på rett plass til rett tid – ei uke etter isgang. Et genialt hjelpemiddel, som du bør sjekke ut nærmere.

Det ble mat:
På årets tur var
fisket tregere,
men vi berget
middagen.

området, under tilnærmet like forhold. Vi hadde ikke mistet trua ennå og fisket oss tilbake mot leirplassen, men det var fortsatt ikke tegn til liv. Sola hadde gått ned bak fjellene for flere timer siden, og vi begynte å bli kalde. Ekstra kalde, ettersom det ikke var tegn til liv. Vi ga oss og padlet skuffet inn til land. Etter at vi hadde varmet oss ved bålet, prøvde vi noen kast med sluk fra land, men det ga heller ikke noe utbytte.

MIDDAGEN SIKRET

Neste morgen våknet vi av sola som stekte på teltduken. Gjennom myggnettingen så vi at vannet lå speilblankt. Brått var motivasjonen og trua på godt fiske tilbake. Etter en god frokost og en kopp te ved vannkanten, var vi ute på vannet med packraftene igjen.

Rett før jeg kom ut til marbakken, nappet det forsiktig i stanga nærmest land. Jeg ga den slakk sene. Snøret strammet seg sakte opp. Da jeg kjente motstand, ga jeg et bestemt mottrykk. Ørreten svarte med et hissig og kort utras, før den velvillig svømte mot packraften min. Ørreten våknet til liv igjen da den var noen meter fra båten, slik den alltid gjør her. Jeg så at markkroken satt i munnviken, og passet på å ha stramt snøre, så ikke kroken skulle løsne. Vi hadde satset på ørret til middag, så denne ville jeg ikke miste.

Jeg fant fram håven og da ørreten på 0,8 kilo kom opp i overflata, lurte jeg den opp i håvmaskene. Rett etter fikk jeg en til i samme størrelsen.

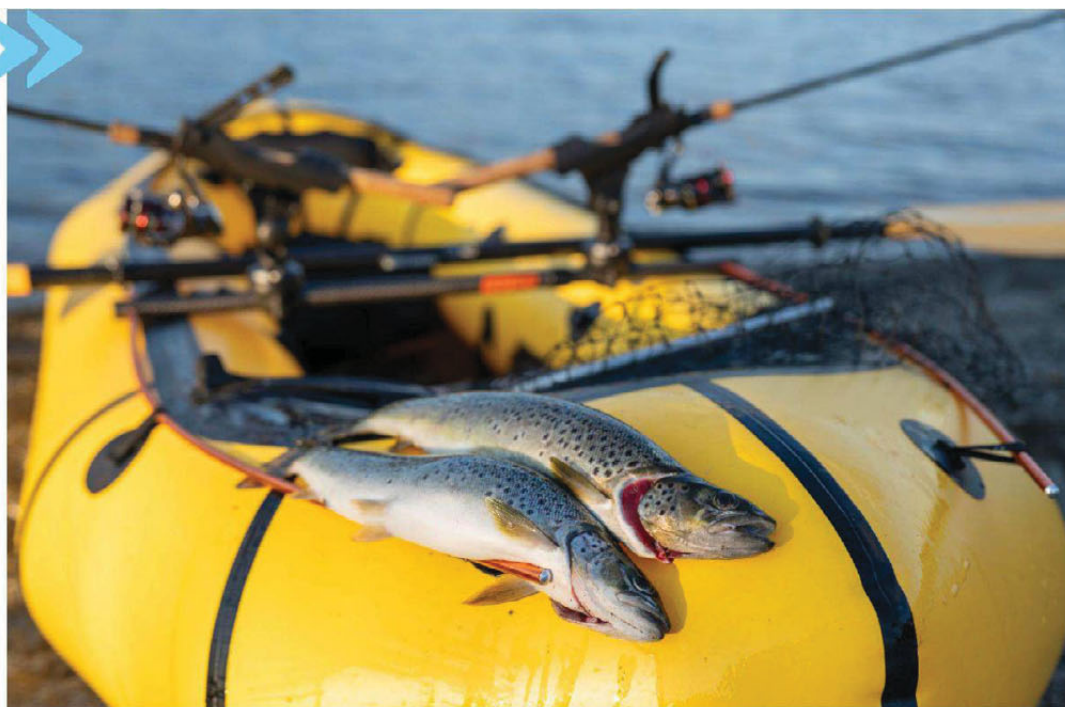
– Middagen er sikra, ropte jeg fornøyd til Ole Christian, som kom padlende imot meg.

– Herlig, svarte han.

Begge var overbevist om at dette bare var starten på nok et heftig fiskebett, ei uke etter isgang, men det ble helt dødt. Ikke et neste napp, til tross for en iherdig fiske fram til ettermiddagen.

FLØYELSMYKT ØRRETKJØTT

De røde og delikate ørretfiletene ble skånsomt stekt i smør med skinnsida

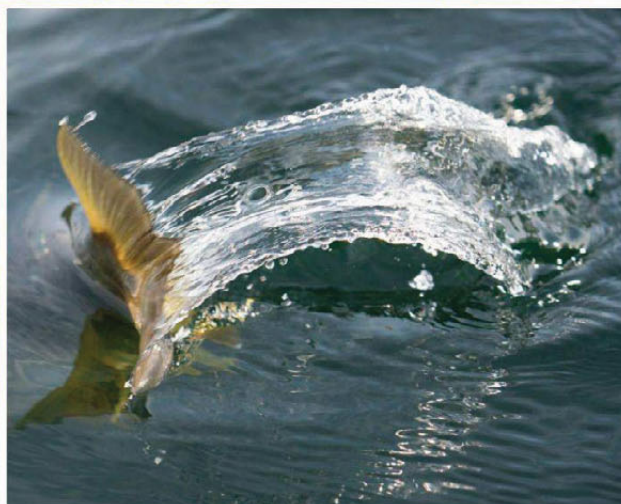

Heftig bett: Et flott ørretknippe kilosørreter etter ei vellykket fiskeøkt med packraft i Borgefjell, i slutten av juni 2023.

ned, til ørretkjøttet nesten var gjennomstekt. Rødt, saftig og fløyelsmykt ørretkjøtt, det kunne ikke blitt bedre. Vi satte ekstra pris på måltidet siden ørretene hadde vært vanskelig å overliste.

Etter middagen var vi gira på mer ørret, men til tross for en iherdig innsats om kvelden og neste morgen, ble det ikke noe mer fangst. En ting er sikkert, ørretfiske er ingen vitenskap, og det er ikke lett å gjenskape et heftig ørretfiske. Men neste år skal Ole Christian og jeg tilbake til Borgefjell å prøve fiskelykken, rett etter isgang. ■

fiske@egmont.com

6 tips for ørretfiske i kaldt vann

- 1** Stor fisk trekker ofte inn på grunt vann om våren. Ei uke til 14 dager etter isgang er vanligvis en gunstig periode for fiske etter stor ørret.
- 2** Fisk relativt høyt i vannet, langs land, ved marbakker og på frittliggende grunner.
- 3** Om våren, når det er kaldt i vannet, biter ørreten like gjerne midt på dagen som morgen og kveld.
- 4** Værskifte med fint vær og høye temperaturer gir ofte godt fiske ei uke til 14 dager etter isgang.
- 5** Fisk agnet sakte i kaldt vann. Legg gjerne inn noen korte stopp og fartsendringer, for å skape variasjon i hastigheten og gangen på agnet. Det kan være nok til at ørreten trigges til hogg.
- 6** Sjekk satellittbilder og sørg for å være på rett plass til rett tid – det øker mulighetene for å lykkes betraktelig.

PRAKTISK GAVE TIL NYE ABONNENTER

Spar
764 kr

SMS-kode:

**VILL33
til 2205**

eller scan QR-koden

Gassbrenner
i gave

6 UTGAVER AV VILLMARKSLIV FOR KR 299*

Bli abonnent og få en praktisk gassbrenner i velkomstgave!

I Villmarksliv finner du flotte reportasjer fra fjell til kyst i vårt vakre langstrakte land. Reportasjene er skrevet av erfarne friluftsfolk, fiskere og jegere. For mange av oss nordmenn er noen av de beste stundene knyttet til turer og opplevelser ute i naturen.

Abonner i dag og få et praktisk gassbrenner i velkomstgave!

Liten og praktisk gassbrenner som er både stødig, kompakt, og «tight» i koblingene. Den leverer god effekt og med passe stor flate for ulike kjeler. Produsert i aluminium og rustfritt stål. Passer til standard gassboks med gjenger. Liten plastboks for oppbevaring følger med. Verdi: 349,-

6 blader i butikk	kr 714
Gassbrenner	kr 349
TOTALVERDI	kr 1063
Din pris	kr 299*
DU SPARER	kr 764
Porto	kr 49

Huff, 2025!

Det var lite å glede seg over i 2024. Fisket etter mange arter har blitt kraftig forringet i løpet av få år, og det mest betenkelige er at den negative spiralen øker i fart og intensitet.

Vi kommer ikke utenom laksen. Jeg spår den ikke noen lys framtid i Norge med dagens forvaltning, da det som må til vil være så inngripende, kostbare og upopulære tiltak at de neppe går gjennom før det er for seint. Politikere som har det siste ordet tar knapt hensyn til en fisk som ikke har stemmerett, men prioriterer heller de som har laksefiske som inntekt. Så langt handler stort sett diskusjonene om å redde laksefiske som aktivitet, mens selve laksen som art havner i andre rekke. Disse to hensynene går ikke alltid hånd i hånd.

Verre er det dersom hovedårsaken ligger ute i Atlanterhavet.

Da er det ikke mye vi får gjort herfra. Et halmstrå av håp er at dette er forbigående konsekvenser av El Nino og El Nina, men at laksebestanden plutselig skal hente seg inn igjen, tør jeg ikke å sette sparepengene mine på. Man regner en laksegenerasjon for å være seks år. Det siste året med rimelig bra lakseoppgang og dermed gyting, var i 2022. Vi har ikke lang tid på oss.

At Norge internasjonalt har et særlig ansvar for å bevare villaksen kan være en pådriver, men så langt ser det ut til at både viljen og evnen til å sette inn kraftfulle tiltak ikke er til stede. Redningen kan bli at stammene lever videre i genbank, og kan gjenintrodures i elvene, men jeg sliter med å se poenget i å gjøre dette før forholdene ligger til

rette. At ikke merdene i sjøen har vært luse- og rømningssikre i 30 år allerede, er for meg fortsatt en gåte.

En relativt kjent konsekvens av at laksen uteblir er at sjørrettbestanden øker. I flere fjordsystemer nordpå var sjørrettfisket eventyrlig for få år siden, men overfiske har allerede tæret hardt på lokale bestander, så her bør man virkelig passe på slik at klondyketilstandene ikke bare skal bli et blaff. Det er litt for lett å miste gangsynet

At ikke merdene i sjøen har vært luse- og rømningssikre i 30 år allerede, er for meg fortsatt en gåte.

når man er midt i en bonanza og ikke tenker over at det man fisker opp, er framtidens gytefisk.

Oslofjorden ligger nede med brukket rygg. Torsken er borte, alle skylder på alle og forskerne fortviler. Ulka har nå tatt over rollen som toppredator. På et år tok en eneste snurpebåt 1100 tonn brisling i Oslofjorden, mat for rovfisken i fjorden. Flere kompisar som har hatt Oslofjorden som tumleplass siden de knapt kunne gå har nå sluttet å fiske der. Det er ikke vits lenger. Dette har skjedd på bare ganske få år. ROV-bilder – bilder tatt med fjernstyrte undervannsfarkoster – viser hva bunntråling har gjort med fjorden. Det kan ta evigheter å få den på beina igjen.

**CATO
BÆKKEVOLD**
«Bekkis Drumfish»

*Trommis og
sportsfisker*

Torskekvoten reduseres med 33 prosent til neste år. Jo da, det blir en tur til Vesterålen for å fiske skrei, men spørsmålet er hvor lenge den tradisjonen opprettholdes. Det gir ingen god følelse å jage etter fisk i en synkende bestand. Hva russerne holder på med i Barentshavet kan man bare spekulere i, men er det et folkeslag som sliter med troverdigheten er det våre naboer i nordøst.

Kikker jeg nøyer etter i krystallkula lander jeg på at framtidens sportsfiske i større grad vil dreies mot ferskvannsfiske, der lokale grunneierlag setter reglene. Vi har allerede sett at i selv større innsjøer der det praktiseres altfor fritt fiske har bestanden gått på flere smeller. Vi må begynne å se på hobbyen vår med nye øyne. Tida da naturen var en utømmelig overflod er på hell. Vi forbruker nå langt mer enn naturen klarer å produsere. Men historien har vist oss gang på gang at egoisme og grådighet overstyrer de langsiktige hensynene. Alle som lever av å kun ensidig høste av naturen bør ha i bakhodet at dette kan ta slutt i løpet av kort tid. Selvsagt er det sårt når kultur og tradisjon er truet, men disse hensynene må aldri trumfe langsiktig tenkning.

Brislingen i Oslofjorden ender neppe opp som menneskemat, i hvert fall ikke direkte. Heller som pellets. Vi fisker hav og fjorder tomme for villfiskens byttefisk. Vil du bli rik i en fei er det bare å tære på hardt prøvede naturressurser, og gjerne forurense i samme slengen. Det har nemlig vist seg å være lønnsomt, og lovlig.

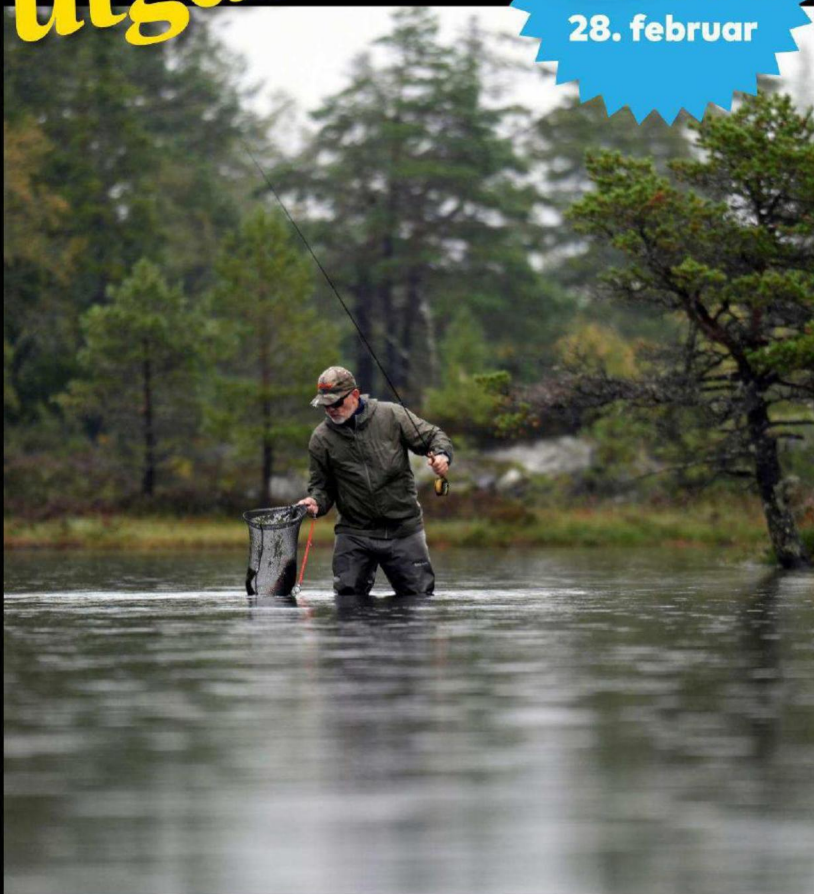
Dette ble veldig dystopisk, men jeg finner faktisk ikke så mange andre lyspunkter enn at pigghåbestanden inntil videre er økende langs kysten vår. Det vil si inntil det igjen åpnes for kommersielt fiske på den.

Så sportsfiskebrødre og -søstre; vern om det vi fortsatt har. Vi vet ikke hvor lenge vi har det. ■

fiske@egmont.com

neste utgave

KOMMER
28. februar

Reglene for riktig fang og slipp

Langtkastende og effektive ørretsluker

Og selvsagt mye, mye mer!

Returadresse:
ART AS
Postboks 209
2021 Skedsmokorset

HISTORIEN OM FYRSTIKKEN

ARBEIDERKAMP, INDUSTRIALISERING
OG TEKNOLOGISKE FREMSKRITT

Podkast

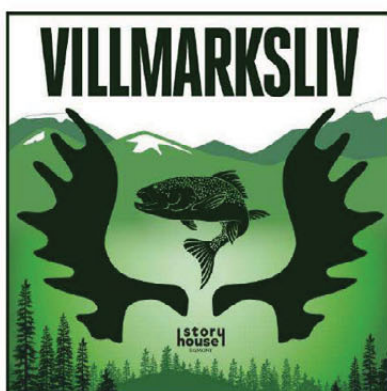

Skann QR-koden
for å lytte til
episoden

Fyrstikken er en sentral del av tilværelsen for mange.
I denne episoden får du høre fyrstikkens historie fra
den spede start og helt frem til i dag.

Hallvard Lund

Nye episoder hver uke

www.podkastenvillmarksliv.no

En podkast fra:

Villmarksliv

Jakt

FISKE